Lietuvos Nacionalinė Mokslo ir Švietimo Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31 (1382) 1976 LIEPOS - JULY 29 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275 - 4672

Gimnazija laisvėje

Laisvajame pasaulyje beturime tiktai vieną tikrą prasme lietuvišką gimnaziją, būtent, Vasario 16-sios. Iki šiol ji pasirodė esanti pati ištvermingiausia, nežiūrint sunkių sąlygų, krizių, visokių vėjų: ji pajėgė dirbti ištisus 25-rius metus, perteikdama lietuviškąją šviesą. Bet ir iš jos vadovybės *pastaruoju metu pasigirdo* SOS ženklai: gimnazija pasiekė ribą, kur jau kyla hamletiškoji dilema "to be or not to be". Pagrindinė aliarmo priežastis — mokinių skaičiaus sumažėjimas. Direktorius V. Natkus-Natkevičius, apsilankęs Kanadoje ir JAV-se, atvirai išdėstė spaudoje ir susirinkimuose iškilusią problemą ir kvietė lietuviškąją visuomenę susimąstyti bei imtis konkrečių žygių gimnazijai gelbėti. Iki šiol toji pagalba plaukė daugiausia iš finansinių išteklių. Parama mokiniais iš Š. Amerikos buvo minimalinė. Atėjo betgi metas peržiūrėti ligšiolinę rėmėjų veiklą, kuri *buvo daugiausia* žodinė ir finansinė. Dabar, kai reikia visų pirma daugiau mokinių, rėmėjų veikla turėtų persiorientuoti ir pirmoje eilėje telkti mokinius visoje Š. Amerikoje ir kitur. Žinoma, lėšų klausimas taipgi neatskiriamai susijęs su visa problema. Juk žymiai lengviau bus telkti mokinius, kai nepastos kelio finansiniai trūkumai. Išsiuntimas mokinio į tolimą V. Vokietiją šeimai sudaro papildomas išlaidas. Dėlto svarbu, kad gimnazija pajėgtų sudaryti ir finansiškai prieinamas sąlygas tėvams. Tai dvilypė problema, kuri turi būti *sprendžiama kartu.*

* * *

Džiugu konstatuoti, kad ta linkme pasuko Cicero, Ill., mieste sudarytas specialus komitetas, pirmininkaujamas O. Zailskienės. Jisai sudarė konkretų planą Vasario 16 gimnazijai gelbėti bei remti, jį išsiuntinėjo spaudai ir daugeliui tautiečių. Jame sakoma, kad Vasario 16 gimnazija naujiems mokslo metams jau gavo 8 naujus mokinius iš Š. Amerikos ir su tvirtesne viltimi žiūri į ateitį. Jame taipgi išdėstomos mokinių priėmimo sąlygos ir pra*šoma aukų gimnazijos auklėtinių stipendijoms. Tai pirmas kon*kretus žingsnis naujos orientacijos linkme. Reikia tikėtis, kad jis ras gyvą atgarsį visuomenėje, nes dalyką pajudino labai konkrečiu būdu. Salia šio pirmojo komiteto galbūt atsiras ir daugiau. O jų turėtų atsirasti visose didesnėse lietuvių kolonijose. Kaip seniau beveik spontaniškai dygo rėmėjų būreliai lėšoms telkti, taip dabar jie turėtų susidaryti mokiniams organizuoti. Tokie savanorių komitetai turėtų būti Vasario 16 gimnazijos bazės užjūryje. Būdamos glaudžiame kontakte su gimnazijos vadovybe, jos galėtų *būti lyg ir informacinėmis agentūromis, į kurias vietinės šeimos* galėtų kreiptis kiekvienu atveju. Tuo būdu gimnazija priartėtų prie tautiečių, kuriems atrodo, kad ji labai tolima, už jūrų marių, sunkiai pasiekiama. O jei būtų žmogus gausioje lietuvių kolonijoje ir galėtų smulkiai informuoti suinteresuotus asmenis, pradinė kontakto problema labai palengvėtų. Šiame darbe galbūt galėtų ypač gerai talkinti buvę Vasario 16 gimnazijos mokiniai. Sudarius didesnėse kolonijose Vasario 16 gimnazijos mokinių telkimo bazes, jos ateitis sustiprėtų.

* * *

Vasario 16 gimnazijos likimas turėtų didžiai rūpėti visai lietuvių išeivijai. Netekę paskutinės gimnazijos lygio lietuviško švietimo bazės, pasijusime žymiai skurdesni inteligentinėmis pajėgomis, kurių jaunojoj kartoj jau pradedame stokoti. Tokį smūgį jau pajutome, kai buvo likviduota Šv. Antano gimnazija Kennebunkporte, JAV-se. Ten buvo sutelkta daug kapitalo, įdėta labai daug darbo, parodyta didelio pasišventimo bei pasiaukojimo, tačiau mūsų visuomenė neparodė didesnio susidomėjimo. Ir kai ta gimnazija buvo likviduota, visuomenėje nebuvo jaučiama *ryškesnio* sielvarto dėl ano kultūrinio smūgio. Panašus likimas ištiko ir mergaičių bendrabutį Putname. Tiesa, tai buvo daug mažesnio masto bandymas, tačiau ir jis nerado platesnio atgarsio visuomenėje. Galimas dalykas, kad tų institucijų nesėkmės priežastimi, bent daline, buvo dideli nuotoliai nuo stambesniųjų lietuvių kolonijų. Bet jei būtų buvę pakankamai susidomėjimo tomis institucijomis, nuotoliai dabarties sąlygose nebūtų buvusi problema. Ir dabar, kai iškyla likiminis Vasario 16 gimnazijos klausimas, ima baimė, ar visuomenė ir šiuo atveju nepasirodys *pasyvi, abejinga, nors* abejoti nebūtų pagrindo: juk vienas milijonas lietuvių išeivių tik jau gali išlaikyti vieną gimnaziją! Jai neturėtų trūkti nei lėšų, nei mokinių, nei mokytojų. Lietuviškosios išeivijos ištekliai yra dideli, bet sunkiai išjudinami. Sąmoningoji dalis turėtų būti dar sąmoningesnė ir aktyvesnė. Kai avangardas sunkiai slenka, tai ir ariergardas vos juda. Taigi, lemiantis mostas priklauso avangardui. **Pr. G.**

Daugiakultūriame Centre Hamiltone, šalia kitų tautybių skyrių, KLB Hamiltono apylinkės valdybos pastangomis įrengta lietuvių sodyba. Nuotraukoje — jos šventinimo bei atidengimo iškilmė, kurioje dalyvavo daug žymių svečių. Apeigas atlieka prel. J. Tadarauskas. Viduryje — L. Skripkutė, buvusi apylinkės valdybos pirmininkė, daug dirbusi šio projekto įgyvendinimui bei supažindinimui kitataučių su lietuvių kultūra Algifoto

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Didžioji spauda apie mažą Lietuvą

Vokiečių laikraštis "Bildpost", kuris save vadina didžiausiu krikščionių savaitraščiu Europoje, liepos 4 išspausdino *straipsnį "Narsūs ištikimi krikš*čionys Lietuvoje dėl Krikšto keliauja iki 500 kilometrų". Straipsnio autorius — Xaver Schwarze. Jis pastebi, kad šiemetiniame popiežiškame metraštyje Lietuva pažymėta su šešiomis vyskupijomis ir viena prelatūra, bet nieko daugiau čia nepateikiama, kaip vyskupijų įsteigimo data ir jų adresai. Apie du milijonus Lietuvos katalikų šiandien galima tik labai mažai ką sužinoti.

Žinomi faktai

Viena, kas tikrai žinoma, anot X. Schwarze, tai jokiu būdu nėra nutildyta katakombų Bendrija, nors ir prispausta. Nepaisant visų likimo smūgių, nepaisant persekiojimų ir ateistinės propagandos, nepaisant kunigų trūkumo ir nuo 1940 m. įvykusių trijų okupacijų, religinis gyvenimas šiame krašte tebėra gyvas.

Sena ir garbinga Šv. Kazimiero šventovė sovietiniu pavyzdžiu paversta ateistiniu muzėjumi, kurio tikslas — primityviausiomis priemonėmis šmeižti ir suniekinti Katalikų Bendriją. Tačiau iki šiandien to tikslo nepasiekta.

Pernai Lietuvoje apsilankęs Berlyno arkivyskupas kard. *Bengsch parvežė žinių apie in*tensyvų religinį gyvenimą parapijose. Mišios, sakramentai, pamokos šventovių patalpose — visa tai užtinkama. Net gauta žinia, kad daugiau kaip 80% katalikų jaunimo eina sakramentų.

Straipsnio autorius iškelia kunigų *trūkumo problemą* Lietuvoje, tačiau pastebi, jog Kauno kunigų seminarijoje mokosi 53 klierikai, o slaptai veikiančios vienuolės turi daug kandidačių. Nors kraštas atskirtas nuo pasaulio, tačiau jame matomi Vatikano santarybos nutarimų vaisiai: įvesta gimtoji kalba į pamaldas.

Dideli sunkumai

Daug senų drąsių kunigų, pasak X. Schwarze, vis dar susiduria su dideliais sunkumais, piniginėm nuobaudom ir kalėjimu, jeigu jie tarnauja savo tikėjimui. Tačiau jie ryžtingai dirba toliau. Yra liudininkų, kurie teigia, *jog kaikuriems tikintie*siems tenka nukeliauti 500 kilometrų, norint pakrikštyti vaiką ar krikščioniškai susituokti.

Aišku, jog visa tai gaubia paralyžuojantis sovietinės galybės šešėlis, nes valdžia, kaip teigia X. Schwarze, ir Lietuvos K. Bendrijoje turi savo šnipų bei *įskundėjų, o tai pasunkina ku*nigų santykius savo tarpe, kaip ir jų santykius su vyskupais. Niekas tiksliai nežino, kas "tikras" ir kas tokiu tikrai dedasi. Tik vienas Dievas tai žino. Stipriejі Jo nesvyruojančiai laikosi — baigia savo straipsnį apie Lietuvos katalikus vokiečių savaitraščio "Bildpost" bendradarbis.

Beje, straipsnis iliustruotas nuotrauka, kurioje matyti vyskupas J. Matulaitis-Labukas šalia kardinolo Bengsch šiemetinėje Dievo Kūno procesijoje prie Šv. Jadvygos katedros Rytų Berlyne.

Pamirštos respublikos

"Pamirštosios respublikos arba kaip patogu sielotis priespauda dešimties tūkstančių mylių nuotolyje". Tokiu kandžiu pavadinimu liepos 5 žymus V. Vokietijos dienraštis "Die Welt" išspausdino publicisto **dr. Carl G. Stroehmo** straipsnį, su kurio mintimis *pravartu susipažinti.*

V. Europos politikai greiti paremti tolimųjų Afrikos tautų apsisprendimo teisę ir nepriklausomybės reikalavimus, tačiau jie labai tylūs, kai reikalas paliečia mūsų kaimynus tame pačiame žemyne. Mažosios estų, latvių ir lietuvių tautos, pasak *vokiečių publicisto, turi tik vie*ną nelaimę, būtent, kad jos priklauso Europai, ne Afrikai ir yra tariamai pažangaus sovietinio komunizmo aukos.

Visdėlto galima teisėtai paklausti, rašo dr. C. G. Stroehm, kodėl joks V. Europos ar V. Vokietijos politikas didelės ir ga*lingos Sov. Sąjungos akivaizdo*je neturi drąsos paliesti Pabaltijo tautų temos. Negi estai, latviai ir lietuviai būtų mažiau žmogaus teisių verti, negu bantų ar ovambų gentys?

Tamsiausia dėmė

Toliau autorius primena: metodas, kuriuo anuomet buvo sunaikinta trijų Pabaltijo tautų nepriklausomybė, sudaro tamsiausią skyrelį naujausioje Europos istorijoje. Hitlerio Stalinui parduotos, kaip priedas rusų užimtai Rytų Lenkijai ir iš viso kaip atlyginimas už ramų laikymąsi vokiečiams žygiuojant į Lenkiją, Estijos, Latvijos ir Lie*tuvos nepriklausomos respubli*kos buvo 1940 m. vasarą užpuolikiškai okupuotos. Šitų valstybių teisėti vadovai atsidūrė Gulago salyne, kur šimtai tūkstančių jų tautiečių patyrė tą pati išvežimų, įkalinimo ir sunaikinimo likimą. Vien tik Estijoje per "Bartolomėjaus naktį" 1941 m. birželio 13-14 d.d. iš šio mažo, nė pusantro milijono gyventojų neturinčio, krašto buvo išvežta apie 10.000 žmonių. Iš Latvijos ir Lietuvos tuo pačiu metu pradingo 15.000 ir 18.000. Tai tas pat, jeigu šiandien iš V. Vokietijos kas nors ištremtų 700.000 žmonių.

Rašytojų liudijimai

Po trumpos vokiečių okupacijos Baltijos tautos buvo antrą kartą sovietinės galybės "išlaisvintos" naujais trėmimais ir žudynėmis. Rusų rašytojas Solženicinas, pasak C. G. Stroehmo, savo veikaluose gražiai mini baltiečius, ypač estus, kuriuos jam *teko sutikti kalinių stovyklose.* Estų tarpe, Solženicino liudijimu, nebuvo nė vieno informatoriaus ar išdaviko. Net sunkiausiomis sąlygomis jie išlaikė glaudų tautinį ir žmogišką ryšį.

Straipsnio autorius mini kitą liudininką — buv. jugoslavų komunistą Karlo Stajner, išbuvusį *porą dešimtmečių sovietų kalė*jimuose ir kalinių stovyklose. Savo atsiminimų knygoj "7.000 dienų Sibire" K. Stajner aprašo estų karininkų masines žudynes Norilske ir perduoda estų generolo Bredės priešmirtinius žodžius: "Jei jums kada bus lemta sugrįžti Europon, praneškite, *kaip brangiai mes turėjome ap*mokėti savo lengvatikybę. Perspėkite Europą dėl to, kas čia vyksta".

Beldimasis į sieną

Estija, Latvija ir Lietuva šiandien priklauso Maskvos imperijai, tęsia "Die Welt" bendradarbis, nors šie kraštai turi daugiau bendro su Skandinavija, Suomija ir V. Europa, negu su rusiškaisiais Rytais. Kiekvienam vakariečiui, aplankiusiam šiuos kraštus, krinta į akis jų noras gyventi, darbštumas, sugebėjimas. Nors tiesioginis masinis teroras, kaip Stalino laikais, ir liovėsi, tačiau vis dar pastebimos *pastangos šiuos kraš*tus rusinti ir rusų ateivių antplūdžiu atmiešti jų tautinę sudėtį rusų naudai. Kaip ir anksčiau, apie kokį nors baltiečių tautinį apsisprendimą ar visuotinių žmogaus teisių gerbimą vis dar negali būti jokios kalbos—pastebi dr. C. G. Stroehm.

Laikas nuo laiko pasigirsta beldimas į sieną, kuri atitvėrė Baltijos kraštus. Estų jūrininkas pabėga nuo sovietinio laivo.

(Nukelta į 2-rą psl.)

Pasaulio įvykiai

SĖKMINGAS AMERIKIEČIŲ ERDVĖLAIVIO "VIKING 1" NUSILEIDIMAS MARSAN sutapo su septintosiomis pirmųjų žmogaus žingsnių Mėnulyje metinėmis. Abu šiuos laimėjimus žmonijai atnešė JAV *technika, kapitalas ir ryžtas. "Vikingo 1" nusileidimui buvo* pasirinkta vietovė prie Marso pusiaujo. Pirmosios spalvotos nuotraukos liudija, kad jos paviršių sudaro rudai rausvos spalvos akmenys su melsvomis dulkėmis. Nesutarimus mokslininkų tarpe sukėlė mėlynas Marso dangus pirmojoje nuotraukoje. Jų nuomone, dangus esąs ryškios rožinės spalvos. Klaida buvusi padaryta netiksliai panaudojant spalvų filtrus atsiųstiems nuotraukos duomenims atkurti. Toronto universiteto paruoštas spektometras Marso atmosferoje užregistravo azotą. Žemės atmosferoje azoto yra *78%, o Marso — tik 3%.* Anksčiau paskelbtame maisto gaminių kainų pakėlime mėsą buvo norėta pabranginti 69%. Kompartijos oficiozas "Trybuna Ludu" teigia, kad Lenkijos žemės ūkis nuo Čekoslovakijos ir R. Vokietijos *yra* atsilikęs 15 metų, nuo Rumunijos ir Bulgarijos — 10 metų, nuo Prancūzijos ir Italijos — 20 metų. Plinai mechanizuotų ūkių tėra apie 40%, o kituose darbai atliekami žmogaus ir arklio jėgomis. Arklių, ėdančių brangų pašarą, Lenkija dar tu*ri apie 3 milijonus. Pernai Len*kija buvo priversta įsivežti 7 milijonus tonų pašarinių grūdų.

Tyvą rytą Marso temperatūra buvo -82°C. Paros laikotarpyje ji svyruoja nuo minus 30 iki minus 86 laipsnių. Nusileidimo metu sugedo seismografas, turėjęs matuoti Marso drebėjimus. Dar didesnį rūpestį mokslininkams sudarė erdvėlaivio *automatinės rankos užsikirti*mas. Ši ištiesiama ranka turės pasemti Marso paviršiaus dulkių ir perduoti aparatūrai, kuri atliks gyvybės pajieškų analizę. Pakartotiniais signalais rankos užsikirtimą pavyko pašalinti. Žemę nuo Marso šiuo metu skiria 215 milijonų mylių, kurias *radijo signalai įveikia per 18* minučių. Erdvėlaivis "Viking 1" kelionę į Marsą pradėjo pernai rugpjūčio 20 d. iš Cape Canaveral iškyšulio Floridoje ir didžiuliu lanku nuskriejo 440 milijonų mylių. Pakeliui į Marsą yra ir kitas automatinis amerikiečių erdvėlaivis "Viking 2", *kurio nusileidimas numatytas* rugsėjo 4 d. "Viking 2" erdvėlaivį planuojama nuleisti į gerokai rizikingesnę Marso vietovę šiaurinėje dalyje. Ligšioliniai du Sovietų Sąjungos bandymai nuleisti erdvėlaivius Marsan buvo nesėkmingi. Sovietų Sąjungą, kaip ir žygyje į Mėnulį, vėl pralenkė Jungtinės Amerikos Valstybės pranašesnės technikos dėka.

VYRIAUSYBĖS PROBLEMOS

Italijos prez. G. Leone naujuoju premjeru pasirinko krikščionį demokratą G. Andreottį, buvusį biudžeto ministerį paskutiniame kabinete. Krikščionys demokratai, *vadovaujami* B. Zacagninio, nutarė neįjungti komunistų atstovų į koalicinę vyriausybę. Po paskutiniųjų parlamento rinkimų socialistų vadovybę perėmė B. Craxis. Jis atsisako dalyvauti koalicijoje, jeigu nebus įsileisti komunistai. Įsijungimo koalicijon vengia ir *respublikininkų partija, lig šiol* rėmusi krikščionis demokratus. Susidaro įspūdis, kad Italijos ir vėl laukia ilga politinė krizė. V. Vokietijos kancleris H. Schmidtas, lankydamasis Vašingtone, prasitarė, kad V. Vokietija, JAV, Britanija ir Prancūzija gali nutraukti ekonominę pa*ramą Italijai, jeigu valdžion bus* įsileisti komunistai. Toks sprendimas buvęs padarytas minėtų valstybių ekonominėje konfefencijoje Portorike. Kai ši žinia pasiekė Italiją, ji buvo atšaukta, kanclerio H. Schmidto žodžius teisinant išėmimu iš konteksto.

IŠVYKO A. AMALRIKAS

Sovietų rašytojas A. *Amalri*kas su žmona Žizele atskrido į Amsterdamą. Jį išgarsino 1969 m. Vakaruose išleista knyga "Ar Sovietų Sąjunga išsilaikys iki 1984 m.?", pranašaujanti karą su komunistine Kinija ir kompartijos įsteigtos rusų imperijos subyrėjimą. 1970 m. jis *buvo nuteistas kalėti trejus me*tus priverčiamojo darbo stovykloje ir, bausmei besibaigiant, gavo papildomus trejus metus. Po to jam buvo pasiūlyta emigruoti Izraelin. Amsterdame A. Amalrikas atkreipė žurnalistų dėmesį į naujus KGB agentų metodus, primenančius Mafia veiksmus. Maskvoje buvo sumuštas poetas K. Bogatyriovas ir mirė ligoninėje dėl galvos sužalojimo. Jis buvo pasižymėjęs R. M. Rilkės eilėraščių vertėjas į rusų kalbą, protestavęs prieš žmogaus teisių pažeidimus. Užpuolimą suorganizavo KGB agentai. Pasak A. Amalriko, dabartinis komunizmas Sovietų Sąjungoje yra labai panašus į nacių praktikuotą nacionalsocializmą Vokietijoje.

NUTEISĖ 13 LENKŲ

Trylika lenkų Varšuvoje gavo nuo trejų iki penkerių metų kalėjimo už protesto veiksmus prieš maisto pabranginimą. Didžioji nuteistųjų dalis buvo įsivėlusi į lokomotyvo nuvertimą nuo bėgių. Premjeras P. Jaroševičius lenkų kompartijos politbiurui pateikė mėsos pabranginimo 35% projektą, kurį numatoma įvykdyti su gyventojų pritarimu. Anksčiau paskelbtame maisto gaminių kainų pakėlime mėsą buvo norėta pabranginti 69%. Kompartijos oficiozas "Trybuna Ludu" teigia, kad Lenkijos žemės ūkis nuo Čekoslovakijos ir R. Vokietijos *yra* atsilikęs 15 metų, nuo Rumunijos ir Bulgarijos — 10 metų, nuo Prancūzijos ir Italijos — 20 metų. Plinai mechanizuotų ūkių tėra apie 40%, o kituose darbai atliekami žmogaus ir arklio jėgomis. Arklių, ėdančių brangų pašarą, Lenkija dar tu*ri apie 3 milijonus. Pernai Len*kija buvo priversta įsivežti 7 milijonus tonų pašarinių grūdų.

ŽUVO PARTIZANŲ VADAS

Policija Argentinos sostinės Buenos Aires priemiestyje nušovė M. R. Santuchą, marksistinės Revoliucinės Liaudies Armijos įsteigėją ir vadą, kuris nuo 1970 m. vadovavo ir koordinaciniam komitetui, palaikiusiam ryšius su panašiomis partizanų grupėmis Čilėje, Bolivijoje, Urugvajuje. R. M. Santuchas du kartus buvo pabėgęs iš kalėjimo. 1972 m. jis laikiną prieglaudą rado Čilėje pas marksistą prez. S. Allendę ir iš *ten išvyko Kubon, kur jam bu*vo sudaryta proga išeiti partizaninį apmokymą. Argentinoje jis buvo laikomas antruoju Che Guevara, kubiečių revoliucininku. Kartu su M. R. Santuchu susišaudyme su policija žuvo ir jo pavaduotojas E. G. Merlo. Vadų žuvimas turūt sustabdys *daug nuostolių turėjusios Revo*liucinės Liaudies Armijos veiklą, bet Argentinoje didžiausią grėsmę tvarkai bei ramybei sudaro kairiųjų peronistų montonerų partizanai, dar nepraradę savo pajėgumo.

NUŽUDĖ AMBASADORIŲ

Bomba, susprogdinta po pra*važiuojančio automobilio ratais,* pietiniame Dublino priemiestyje nužudė Britanijos ambasadorių Ch. Ewart-Biggsą, kuris buvo žinomas taikos ir ramybės šalininkas, atmetantis politinį terorą. Kartu su juo žuvo jauna sekretorė J. Cook. Sunkiai sužeisti buvo du asmenys — *Britanijos pareigūnas* iš Š. Airijos B. Cubbon ir airis šoferis B. O'Driscoll. Policija Airijos respublikoje ir Š. Airijoje suėmė 13 teroristinės IRA grupės vadovų, bet lig šiol nėra aptikusi žudikų pėdsakų. Už jų išdavimą Airijos respublika yra paskyrusi $36.000 vertės premiją. Tragiška ir beprasmė ambasadoriaus Ch. Ewart-Biggso mirtis Airijos respublikoje buvo paminėta vėliavų iškėlimu iki pusės stiebo.

KANADOS ĮVYKIAI

Nauja loterija

Olimpinę Montrealio loteriją šį rudenį pakeis federacinė "Loto-Canada" loterija. Jos pelną žadama paskirstyti šia tvarka: 82,5% — olimpiados deficitui, 12,5% — *provincijoms* ir 5% — federacinėm sveikatos bei mėgėjiško sporto programom. Iš olimpiados deficitui skirtų 82,5% bus padengtos ir Britų Bendruomenės sporto žaidynės, įvyksiančios 1978 m. Edmontone. "Loto-Canada" loterija olimpiados deficitui padengti veiks iki 1979 *m.* gruodžio 31 d. Spėjama, kad ji šiam tikslui duos apie $300 milijonų. Po šios datos ji vėl galės būti pertvarkyta ta prasme, kad pelnas tektų provincijoms ir mėgėjiškam sportui.

Metropoliniam Torontui vėl gresia viešojo susisiekimo TTC *bendrovės streikas.* Autobusų ir tramvajų vairuotojai už darbo valandą dabar gauna po $6.58, kai tuo tarpu Vankuveryje mokama po $8.90. Unija reikalauja pilno atlyginimų sulyginimo su Vankuveriu. Toronto miesto atstovai pasiūlė dabartinį valandinį atlyginimą šiemet padidinti iki $7.20, sekančiais metais — iki $7.63. Šį pasiūlymą 4.916:248 balsų santykiu jau atmetė unijos nariai. Liepos 30 d. vidurnaktį unija turės teisę skelbti legalų streiką. Paskutinis TTC tarnautojų streikas 1974 m. vasarą truko net 23 dienas, kol jie darban buvo grąžinti Ontario parlamento įsaku. Vyriausybė neparodė reikiamo dėmesio dėl streiko kenčiantiems torontiečiams, bijodama prarasti unijų narių balsus parlamento rinkimuose. Galimas dalykas, šį kartą premjeras W. Davis bus ryžtingesnis, nes jo mažumos vyriausybei pavojų sudaro ir neišvengiamas torontiečių įtūžimas dėl pasikartojančių TTC streikų, kurie iš viso neturėtų būti leidžiami. *TTC atlieka es*minę paslaugą milijoniniam miestui ir streiku paralyžuoja visą jo gyvenimą.

(Nukelta į 6 psl.)

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $10.00, pusmetinė—$6.00. Rėmėjo prenumerata $15.
Skelbimai ruošiamam numeriui primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: $10.00 per year, $6.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Iniciatyva gimnazijai gelbėti

Vienintelė laisvojo pasaulio lietuvių gimnazija, pavadinta Vasario 16 vardu ir įkurdinta V. Vokietijoje, atšventusi 25-rių metų darbo sukaktį, atsidūrė pavojuje dėl mažėjančio mokinių skaičiaus. Reikia tad, kad lietuvių šeimos iš Š. Amerikos nukreiptų savo atžalyną į tą gimnaziją. Ta linkme jau dirbama. Čikagoje sudarytas specialus komitetas Vasario 16 gimnazijai remti. Jo nariai: pirm. O. Zailskienė, A. Avižienis, K. Avižienis, D. Bielskus, J. Brinkis, B. Navickienė, I. Sekmokienė, Pr. Sekmokas, A. Šležienė, E. Razmienė, Pr. Zailskas. Adresas: 1934 So. 40th Court, Cicero, Ill. 60650, USA. Tel. (312) 652-7066.

Šis komitetas laiškais kreipėsi į tautiečius, pranešdamas, kad Vasario 16 gimnaziją šiemet baigė 5 abiturientai. Iki šiol naujiem mokslo metam jau įsiregistravo 8 nauji mokiniai. Mokinių skaičiui padidinti komitetas organizuoja stipendijas (nepasiturinčių šeimų mokiniams). Už aukas per BALFą bus gaunami pakvitavimai, kurie reikalingi atleidimui nuo mokesčių.

Komitetas ir Vasario 16 gimnazijos direktorius išsiuntinėjo šias informacijas apie gimnaziją.

MIELI TĖVAI,

Vasario 16 gimnazija, jau 25 metus egzistuojanti V. Vokietijoje, netoli Heidelbergo, yra vienintelė lietuvių gimnazija laisvajame pasaulyje. Joje mokosi ne tik lietuvių tėvų vaikai iš Vokietijos, bet ir iš Šiaurės ar net Pietų Amerikos. Per paskutinius 5 metus joje mokėsi 34 mokiniai iš JAV.

Augštas mokslo lygis

Vasario 16 gimnazija savo mokslo lygiu nė kiek neatsiliekа nuo amerikietiškųjų privačių gimnazijų (high school), daugeliu atžvilgiu jas net pralenkia. Ypač joje daugiau nei čia, Amerikoje, išmokstama lietuvių kalbos, o taip pat ir svetimų kalbų. Lietuvių k. ir literatūros mokoma ištisą savaitę po kelias valandas kasdien, ne vien šeštadienį, kaip Amerikoje. Augštesnėse klasėse nuosekliai išeinami didieji lietuvių rašytojai, perskaitant jų pagrindinius veikalus ištisai. Šalia lietuvių k. gimnazijoje reikia mokytis ir vokiečių k. Ją mokiniams iš Amerikos dėsto vokietė mokytoja, mokanti ir angliškai. Norintieji gali mokytis ir rusų bei lotynų k. Anglų kalbą mokiniams iš užjūrio dėsto Amerikos lietuvis, baigęs Amerikos universitetą, pagal high school programas. Dėlto gimnazijoje pabuvus nors ir 1 ar 2 metus, be jokių sunkumų galima įstoti Amerikoje į augštesnę high school klasę: išeitieji Vasario 16 gimnazijoje kursai yra visada įskaitomi. — Ir matematikos gana daug išmokstama šioje gimnazijoje.

Kada geriausia stoti gimnazijon?

Mokiniai iš Š. Amerikos priimami gimnazijon po 4 pradinės mokyklos skyrių. Dažniausiai betgi stojama pabaigus 8-metę pradinę mokyklą. Tokiu atveju priimama į IV klasę, kartais į V, jei mokinys yra pakankamai išmokęs matematikos. (Gimnazija turi 9 klases, kaip ir visos Vokietijos gimnazijos). Žinoma, į Vasario 16 gimnaziją galima stoti ir iš amerikiečių gimnazijų. Atrodo, kad ypač patogu įstoti po vienerių metų high schoolės, pabūti ten 1 metus Vasario 16 gimnazijoj ir paskui grįžti Amerikon pabaigti.

Proga pažinti Europą ir jos kultūrą

Mokantis Vasario 16 gimnazijoje, kartu galima gerai pažinti Europą ir jos kultūrą, nes vyresniesiems mokiniams yra gera proga per Kalėdų, Velykų ir vasaros atostogas pakeliauti po Europos kraštus. (Kalėdų atostogos trunka 3 savaites, Velykų — 2, vasaros — 9).

Bendrabutis

Prie gimnazijos veikia bendrabutis. Jame auklėjimas yra principinis. Iš mokinių reikalaujama pastovaus darbo. Gimnazija rūpinasi ir daro visa, kad mokiniai įsigytų kuo daugiausia mokslinių žinių ir subręstų dorais žmonėmis bei sąmoningais lietuviais. Šita prasme Vasario 16 gimnazijos mokiniai išvengia tų pavojų, kurie ne vieną tyko Amerikoje: narkotikų, tinginio, pertempto lytiškumo.

Mokestis

Už mokslą ir pragyvenimą gimnazijoje (valgį ir kambarį) per mėnesį reikia mokėti $80, per metus $960. Tai pigiau nei kaikuriose privačiose amerikietiškose gimnazijose. Nuskridimas lėktuvu į Vokietiją (Frankfurtą) mokiniams papigintas.

Daugiau informacijų teikia

Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius: Privates Litauisches Gymnasium, 684 Lampertheim - Huettenfeld 4, tel. 06256-322 ir šiai gimnazijai remti komiteto pirmininkė Ona Zailskienė, 1934 So. 48th Ct., Cicero, Ill 60650, USA. Tel. 312-652-7066.

Vasario 16 gimnazijos direktorius ir gimnazijai remti komitetas

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533 - 7954

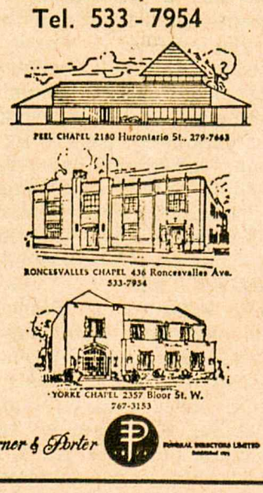

Mohawk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- ★ Elektros reikmenys
- ★ Televizijos aparatai
- ★ Skalbimo mašinos
- ★ Vaikų baldai
- ★ Įvairūs kilimai
- ★ Šaldytuvai
- ★ Valgomų kambarių apstatymas ir kt.
- ★ Siuvamos mašinos
- ★ Rašomos mašinėlės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. 699-4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

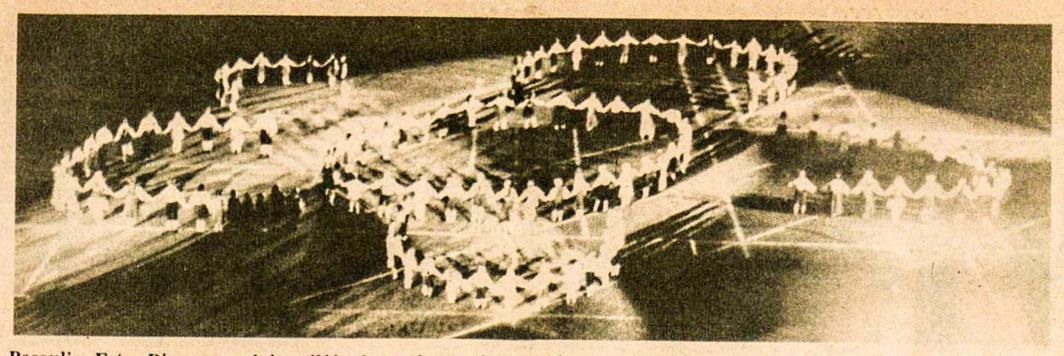

Pasaulio Estų Dienų renginių eilėje buvo ir tautinių šokių šventė Baltimorėje Jungtinėse Amerikos Valstybėse

Dabartiniai Lietuvos miesto margumynai

Būdingi faktai iš laikraščio "Biržiečių Žodis", kuris uždraustas siųsti į užsienį

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Jau 1970 m. besimokydamas Kaune, dvidešimtmetis Sigitas Šakarnis sukelia muštynes ir nuteisiamas. Bausmė daugiau simbolinė, auklėjamoji. Sigitas susimoka tik piniginę baudą. Su nekokia charakteristika pradėjo jis savo darbininkišką gyvenimą. Tų pačių 1970 m. pavasarį būsimieji statybininkai proftechninės mokyklos paskutinį skambutį nutarė atžymėti kavinėje. Įsigėręs Šakarnis ir vėl susimuša. Priešinasi milicijos darbuotojams. Toks išleistuvių pobūvis jau įvertinamas metais laisvės atėmimo. Kiek po to jaunuolis miklino ranką, kumščiuodamas kitų veidus, nėra užprotokoluota — rašo laikraštėlis. Tačiau nėra abejonės, kad jis buvo tų tarpe, kurie skaldo antausius gatvėje sutiktam vėlyvam praeiviui, šiaip sau, iš "sportinio įdomumo", todėl, kad mušti — jų "hobby". Jau 1974 m. rudenį tai daryti Šakarniui ir jo sėbrams pamaišė draugovininkai. "Negalėdamas to pernešti", Šakarnis kerta vienam viešosios tvarkos saugotojui buteliu į galvą. Ir vėl teismas. Pusantrų metų laisvės atėmimo lygtinai, bausmę atliekant priverstinai įdarbinus.

Biržų prokuratūra reikalavo Sigitui Šakarniui, kaip visuomenei pavojingam recidivistui, augščiausios bausmės. Kovo 4-6 dienomis augščiausias LTSR teismas išvažiuojamajame posėdyje Biržuose svarstė Šakarnio bylą ir nuteisė jį, kaip užkietėjusį chuliganą, septyneriem metam laisvė atėmimo, taikant griežtą režimą.

Nemoralūs atvejai

Gėrimui taip paplitus, žmonių moralė ir šeimos gyvenimas nukenčia. Štai viename straipsnyje moralės temomis rašoma, kad Biržų rajono liaudies teismas išvažiuojamajame posėdyje Pabiržėje nutarė atimti Aldonai Trybienei motinystės teises.

Aldonai Trybienei, sakoma, 32 metai. Atrodo senesnė. Veidas nuo alkoholio išpurtęs, pamėlęs, rankos ir balsas dreba. Kada ji paėmė į rankas pirmąkart degtinės stiklelį, jau ir pati neatsimena. Gal tai buvo namuose (jos tėvas Kazys Strautnikas savo laiku, kaip sakoma, degtinės su duona nedažė, buvo girtuoklis), gal kur pas draugę ar draugą, švenčiant vardines. Bet faktas lieka faktu, kad gerti patiko. Ir ji savęs nevaržė. O tai ir buvo blogiausia. Iš pradžių tik noras išgerti, o dabar — jau būtinybė. Aldona Trybienė tapo alkoholike. Su girtavimu koja kojon sutarė ir amoralumas, savo moteriško orumo negerbimas. Pirmas vaikas Virginijus buvo nesantuokinis. Jam dvylika metų. Jis lanko internatinės Biržų mokyklos V klasę. Antrajai, Aušrai, septinti metai. Bet ką šie vaikai matė ir patyrė iš motinos, vargu ar kada jiems sukels bent šaltos pagarbos jausmą. Girta ir girta, peštynės, muštynės su tėvu, klaikios, išgąsčio pilnos dienos ir naktys, bėgimas iš namų pas kaimynus. Ir dėl įniršusių tėvų, ir dėl alkio. Sušelpdavo kaimynai mažylius, pavalgydindavo, šiltu žodžiu paguosdavo. Taigi, kaimynai, o ne motina su tėvu.

Kenčia vaikai

Kartą, susirgus dukrai, Trybienė pasiskolino iš kaimynės penkrublę. Vaistams, atseit. O tuos "vaistus" degtinės pavidalu, už skolintus pinigus nupirktus, išgėrė pati. Virginijus, kaip buvo minėta, lanko internatinę Biržų mokyklą. Mokestis už išlaikymą labai nedidelis — tik šeši rubliai per mėnesį. Bet tėvai "nepajėgia" ir jo sumokėti — gėrimui neužtenka. Kai Virginijus buvo perkeltas į Pabiržės vidurinę mokyklą, jis gyveno ne pas tėvus, o pas kaimynus Morkvėnus.

Motina, dar kai dirbo Biržų ligoninės skalbykloje, nepareidavo į namus net po ištisą savaitę. Čia ūliodavo per naktis su Katkūniene. Dabar panašių draugužių susiranda Pabiržėje. Tai Irena Stapulionienė, Janina Marozaitė, Vida Simonavičienė. Buvo lyg ir įsidarbinus Daniūnų plytinėje, bet vieną dieną padirba, dvi dienas geria. O mažoji Aušrelė eina pas kaimynus valgyti prašyti.

Ignas Trybė, komunalinių įmonių darbininkas, irgi ne ką geresnis tėvas, toliau rašoma "B. Žodyje". Geria taip pat, vaikais nesirūpina, kelia namuose pragarą. Ši šeima nuo 1972 m. vasaros yra rajono milicijos vaikų kambario įskaitoje. Vieną dieną į miliciją ateina Aldona Trybienė ir skundžia vyrą, kad šis girtuokliauja ir muša ją, vaikus, veja iš namų. Kitą dieną užeina Ignas Trybė ir kaltina žmoną girtuokliavimu ir neištikimybe.

Laikraštėlis nė puse žodžio neužsimena, kad dėl šios suirusios šeimos kalta ir sovietinė tvarka: juk geriama ne iš gero gyvenimo.

Suirusi šeima

Kitame numeryje rašoma moralės temomis apie kitą suirusią šeimą. Danutė Vrubliauskaitė, Ruoliškių kaimo gyventoja, prieš keletą metų tapo Kanclerienе, kitaip sakant, ištekėjo už Jono Kanclerio, pasakoja milicijos kapitonas Č. Leščinskas, Biržų rajono vidaus reikalų skyriaus kriminalinės pajieškos vyr. inspektorius. Ištekėti ištekėjo, o sugyvenimo, geros šeimos nebuvo. Nors gimė trys vaikai, bet ir jie tėvo charakterio nepakeitė. Girtuokliavo jisai, keitė darbovietes arba ir visai nedirbo. Kai žmona visiškai atsibodo, nusitrenkė į Šiaulius "laimės jieškoti". Ten pavogė apie porą šimtų rublių ir pakliuvo į pataisos darbų koloniją.

Pernai balandžio pabaigoje jis grįžo iš įkalinimo vietos. Bet nei D. Kanclerienė turėjo vyrą, nei vaikai tėvą. Veltėdžiavo jis, o apie šeimos išlaikymą nė negalvojo. D. Kanclerienė teismu prisiteisė alimentus. Bet ir jų negauna, kadangi J. Kancleris nedirba.

Tačiau nebūtų ši visa istorija taip užaštrinta, jeigu J. Kanclerio akis nebūtų įsižiūrėjusi Lidos Gusevos, merginos, apie kurios moralę nepasakysi gero žodžio. Kartais J. Kancleris nakvoja pas motiną Ruoliškyje, kartais pas L. Gusevą Biržuose, kartais, sako, ir pas žmoną, žiūrint koks nusiteikimas ir kiek išgėręs.

Kokių tik priemonių nesiėmė Danutė Kanclerienė vyrui susigrąžinti. Visaip puolė uošvę, kam ši leidžia sūnui pas save gyventi, ir kartą, pasikvietusi savo brolį, prityko ją su sūnum grįžtant iš Biržų ir apmuša. Kliuvo ir Lidai Gusevai. Ji dirbo autotransporto įmonėje konduktore, bet ją ėmė taip atakuoti D. Kanclerienė, — kasdien ateidavo ir plūsdavosi, grasindavo, o kartą buvo net įtartino skysčio butelį atsinešusi, atseit, akis išplikysianti, — kad ta buvo priversta mesti darbą. Bet persekiojimai nesiliauna—naktimis prie jos buto durų daužosi, o ir dienos metu ne tik ją, bet ir jos motiną sekioja, prie žmonių plūsta, grasina.

D. Kanclerienė skundus rašė ant vyro ir į Biržų rajono vidaus reikalų skyrių (viršininkas V. Mikuckas), ir į respublikos vidaus reikalų ministeriją, vadino valkata, skundė, kad tasai neturi nei paso, nei karinio bilieto, kliuvo ir Biržų milicijai. Šioje byloje susikaupė visokių pareiškimų, paaiškinimų, skundų, pažymėjimų iš viso apie 40 lapų. Danutė Kanclerienė buvo kviečiama į vidaus reikalų skyrių, bet neatėjo. Girdi, aš turiu reikalus tik su ministerija, o Biržų milicijoje man nesą kas veikti. (Atrodo, kad ji nelabai pasitikėjo milicijos bešališkumu: L. Guseva, pavyzdžiui, nebuvo kviečiama ateiti į miliciją).

Kadangi Ruoliškis priklauso Biržų miesto rajonui, D. Kanclerienę ir jos brolį R. Vrubliauską svarstė draugiškas teismas prie miesto vykdomojo komiteto, pirmininkaujant tam pačiam Leščinskui, ir nubaudė už muštynes po 10 rublių. Kaltinamieji į draugiško teismo posėdį neatėjo.

Baigdamas milicijos kapitonas Leščinskas pataria tai šeimai draugiškai išsiskirti. Apie vaikus jis neužsimena.

Kaltinamas inžinierius

Prie rašinių moralės temomis priskirtinas ir atsitikimas su Kvetkų tarybinio ūkio vyr. inžinieriumi Anatolijum Reiniu. Mirus kolektyvo nario traktorininko Vlado Remeikos tėveliui, mechanizatoriai sudėjo 20 rb. įdėti užuojautai "Biržiečių Žodyje". Vyr. inžinierius važiavo į Biržus, ir pinigai buvo įduoti jam nunešti į redakciją. Reinys užėjo į redakciją pietų metu, rado ją užrakintą; pasukęs į šašlikinę, pinigus pragėrė.

Taip tvirtino redakcija. A. Reinys teigė, kad pinigus paliko redakcijoje ir griežtai atsisakė juos grąžinti. Kvetkų kolchozo draugiškas teismas nutarė pareikšti A. Reiniui viešą papeikimą, paskelbiant spaudoje. Bet kur teisybė? Neatrodo, kad pasiturinčiai gyvenantis Reinys, gaunantis 160 rb. mėnesinio atlyginimo ir, aplamai, rimtas žmogus, ne girtuoklis, būtų taip pasielgęs. Gal į šašlikinę užėjo kas iš "Biržiečių Žodžio"? J. J.

Laiškai Sovietų Sąjungon

Visiems yra žinoma, kad iš laisvojo pasaulio siunčiami laiškai į Sov. Sąjungą arba jos okupuotus kraštus yra kontroliuojami KGB pareigūnų. Tai liečia visas siuntas, net ir registruotas.

Šiomis dienomis "TŽ" redakcijoj gautas platus raštas, kuriame Joseph Gurvič išdėsto savo patirtį toje srityje ir pateikia įdomių informacijų.

J. Gurvič imigravo į JAV iš Latvijos sostinės Rygos 1974 m. ir apsigyveno Niujorke. Iki 1976 m. sausio 7 d. jis parašė savo artimiesiems Latvijoje ir Sov. Sąjungoje 198 registruotus laiškus ir visi dingo, t.y. buvo perduoti KGB. Rašte, išsiuntinėtame spaudai, J. Gurvič rašo, kad skaitymas bei sulaikymas laiškų pašte be prokuroro arba teismo leidimo yra draudžiamas sovietinio kriminalinio Latvijos kodekso (§132 ir §162) ir taip pat kitų respublikų. Bet KGB pareigūnai už tai ne tik nėra baudžiami, o dargi įpareigojami tai daryti, t.y. pažeisti sovietinius įstatymus ir piliečių teises.

Pagal tarptautinę paštų sutartį, pasirašytą 1957 m. Otavoje (pasirašė ir Sov. Sąjunga), už kiekvieną dingusį registruotą laišką turi būti atlyginta siuntėjui, sumokant $15,76. Atlyga turi būti sumokėta per 6 mėnesius, skaitant nuo dingusio laiško tyrinėjimo dienos, jei laiškas tame laikotarpyje nesurandamas. Atlygą privalo sumokėti pašto administracija to krašto, iš kurio laiškas buvo pasiųstas (J. Gurvičiaus atveju — JAV). Vėliau ją turi sumokėti administracija to krašto pašto, kuri pražudė laišką. Pasinaudodamas šiuo tarptautinės sutarties paragrafu, J. Gurvič gavo iš Sov. Sąjungos $724,94 už 46 dingusius registruotus laiškus. Iš viso sovietinis paštas sulaikė per 300 registruotų jo laiškų. Kitas sovietinis emigrantas Regelman iš Maskvos iš sovietinio pašto gavo atlygą už 400 dingusių registruotų laiškų. Tik po to jo artimieji pradėjo gauti laiškus.

Dingusieji laiškai patenka į KGB bylas. Jei kieno laiškai yra sulaikomi vienoje respublikoje, galima rašyti į kitą respubliką (net ir ta pačia pavarde, bet kitu adresu), nes kontrolė paprastai būna įvesta sekamo asmens laiškams vienoje respublikoje arba keliose srityse, kur gyvena adresatai. Taip pat KGB sekamieji asmenys Sov. Sąjungoje, norėdami išvengti laiškų sulaikymo, gali juos siųsti kitom pavardėm arba iš kitų respublikų, kur jų pavardės neįtrauktos į pašto kontrolės sąrašus.

Jei dingsta registruotas laiškas, siųstas iš Sov. Sąjungos į JAV, sovietinis paštas privalo mokėti atlygą 11 rublių 42 kapeikas (pagal oficialų kursą, nes už vieną rublį imama 1 doleris 38 ct.). Jei sovietinis paštas atsisako mokėti atlygą, siuntėjas gali pasiųsti į JAV registruoto laiško išsiuntimo kvitą (laiškas gali būti pasiųstas iš kitos respublikos). Tuo būdu siuntėjas gali sužinoti JAV-se apie laiško neįteikimą. Tada sovietinė paštо administracija bus priversta sumokėti atlygą. **Inf.**

Didžioji . . .

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Lietuvis jaunuolis apsilieja benzinu ir miršta, šaukdamas "Laisvės Lietuvai!" Sovietinis naikintojas (laivas) mėgina iš Rygos įlankos pabėgti į Švediją, bet maištininkai negailestingai sušaudomi. Jei taip atsitiktų Ispanijos ar Čilės karo laive, kiltų pasaulinė protestų audra. Bet čia paliečiami didžiosios Sovietų Sąjungos interesai, ir Vakarai sumišę tyli.

Vokiečių publicistas baigia straipsnį, kreipdamasis į savo krašto politikus tokiais žodžiais: "Amerikiečiai kasmet Baltijos valstybių užpuolimo metinių proga pakartoja, kad jie nepripažįsta šių valstybių aneksijos. Jei mūsų politikai neturi tiek drąsos, tai ko verti jų protestai dėl teisės pažeidimų, kurie vyksta dešimties tūkstančių mylių nuotolyje?"

A. Lembergas

• **Laisvos spaudos siekis — laisva Lietuva**

A†A
mokytojo
Stasio Tijūnaičio

dešimties metų atsiskyrimo su šiuo pasauliu sukakties proga šv. Mišios bus laikomos liepos 30, penktadienį, 7.30 v. r., Lietuvos Kankinių parapijos koplyčioje Anapilyje. Bičiulius ir pažįstamus prašome maldose jį prisiminti.

Jadvyga Tijūnaitienė
ir šeima

A†A

PRANUI MAZILIAUSKUI

Lietuvoje mirus, broliui JONUI su šeima nuoširdžią užuojautą reiškia —

A. ir J. Pliopliai *R. ir E. Draudvilai*

Mielą Krikšto mamytę
BRONĘ PILIPAVIČIENĘ
ir jos šeimą, netekus mylimo brolio
a.a. kunigo Stasio Šantaro,
nuoširdžiai užjaučiu —
Krikšto sūnus
Hamilton, Ont. *Robertas Dudonis*

A†A

JONUI ZUMBIUI

mirus, gilią užuojautą reiškiame jo broliui VYTUI ir šeimai —

J. A. Asmenavičiai

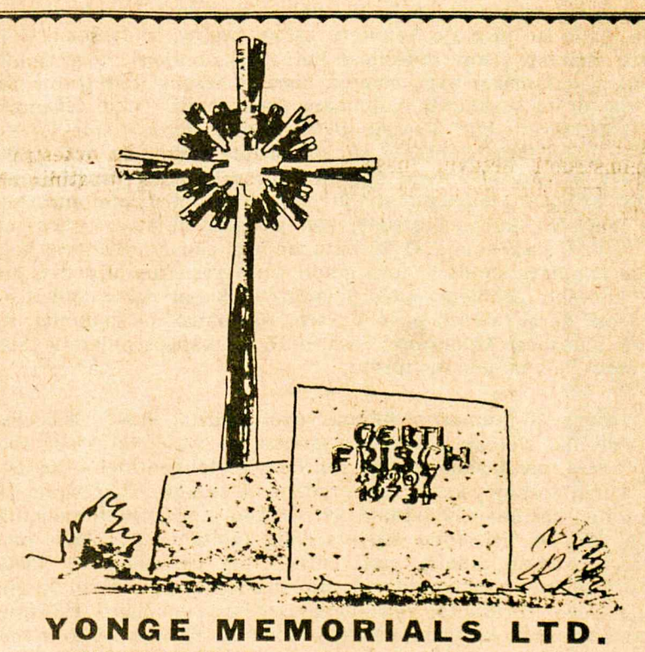

YONGE MEMORIALS LTD.
2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955
Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVĖ

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont., M6R 1V5 FILTSOS BROS
Telefonai 533-8451, 533-8452

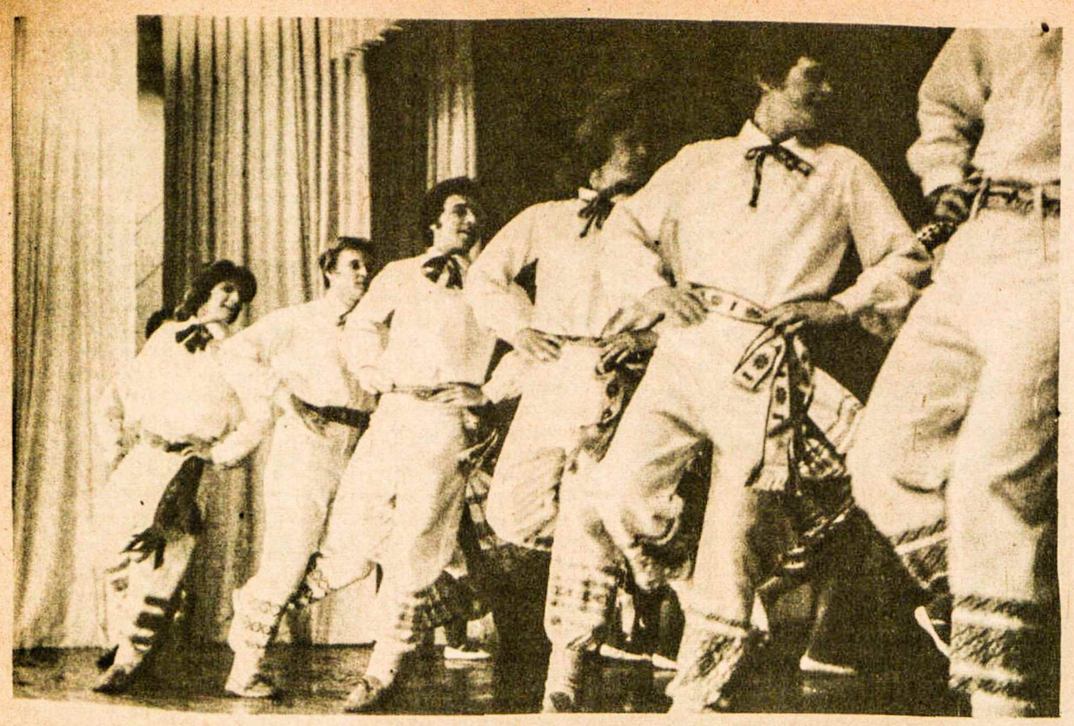

roito tautinių šokių grupės "Šilainė" vyrai ruošiasi didžiajai šventei Čikagoje, kuri įvyks š.m. rugsėjo 5 d.

Jau aidi didžiosios šventės žingsniai

Informacija amerikiečiams • Vadovės rūpesčiai • Jungtinis choras ir du orkestrai • • Sparčiai perkami bilietai

JURGIS JANUŠAITIS

Penktoji lietuvių tautinių šokių šventė čia pat. Šventės paruošiamieji darbai vyksta sparčiai. Visose lietuvių kolonijose JAV, Kanadoje, tolimuose Pietų Amerikos ir Europos kraštuose kruta jaunimas, tautinių šokių grupės, beruošdamos šventės repertuarą. Čikaga, vadinama lietuvių sostine, kaip dera, visu rimtumu ruošiasi sutikti du su viršum tūkstančių gražiausio mūsų jaunimo — tautinių šokių šokėjų, grupių vadovus ir keletą tūkstančių iš arti ir toli atvykstančių svečių.

Čikagos lietuvių krautuvių languose tautinių šokių šventės puošnūs palakatai skelbia visuomenės žiniai artėjančią didingą šventę.

Šiemet JAV švenčia savo dviejų šimtų metų nepriklausomybės sukaktį. Švenčia iškilmingai, rengdamos milžiniškus paradus, pačius geriausius koncertus, įvairiausias iškilmes. Mes, lietuviai, penktąja tautinių šokių švente kaip tik ryžtamės pademonstruoti lietuvių įnašą į JAV kultūrinį gyvenimą, dar kartą parodyti laisvajam pasauliui ir pavergtajai mūsų tėvynei, kad lietuvių tauta išlieka amžiais kūrybinga, neatsižadanti savo tautinės ir valstybinės nepriklausomybės.

Šioji tautinių šokių šventė, tikimasi, susilauks išskirtino dėmesio ir amerikiečių tarpe. Šventę propaguoti amerikiečių spaudoje, televizijoje ir radijuje pradėjo komiteto narys dr. K. Jucas. Jis, sudaręs specialią tam reikalui komisiją, tikisi lietuvių tautinę kultūrą ir pačią šventę išpopuliarinti amerikiečių sluogsniuose.

Komitetas į šventę yra pakvietęs daug augštų amerikiečių, vadovaujančių politikai ir kultūriniam gyvenimui. Tikimasi sulaukti jų, o gal net ir paties JAV prezidento.

Vyriausiajai programos vadovei Galinai Gobienei tenka ypatinga atsakomybė už šventės meninį paruošimą. Ji buvo nuskubėjusi Kanadon ir su savo asistentu Juozu Karasiejumi tikrino tautinių šokių grupių pasiruošimą, aptarė daug šventės problemų.

G. Gobienė keletą dienų praleido bedirbdama ir Čikagoje. Posėdžiavo su komiteto pirmininku Br. Juodeliu. Aptarė visą šventės eigą, grupių išėjimus ir gausybę su švente surištų klausimų. Nutarta programos eigoje gražiai prisiminti amžinybėn išėjusius muzikus Joną Zdanių ir Bronių Jonušą, kurie ankstyvesnėse tautinių šokių šventėse aktyviai dirbo ir paliko didelį muzikinį kraitį.

Taip pat meno vadovė G. Gobienė plušo ir su Čikagos tautinių šokių grupių vadovėmis. Buvo nuosekliai iki smulkiausių detalių su vadovėmis išstudijuoti programos šokiai, praktiškai pademonstruotas šokių atlikimas. Toks susitikimas ypač buvo naudingas. G. Gobienė džiaugiasi Vandos Stankienės, savo talkininkės, nuoširdžia pagalba. Ji Čikagoje daug padeda tautinių šokių grupėm paruošti šokius, o taip pat uoliai talkina ir pačiam komitetui, atlikdama techniškus darbus.

Viešnagės metu G. Gobienė pasakojo, kaip dieną ir naktį nenutyla jos telefonas. Skambina grupių vadovai, vadovės, klausdami įvairiausių patarimų, nurodymų. Žiūrėk, sako vadovė, kuri grupė ima ir atsisako šventėje dalyvauti. O čia jau buvo viskas suplanuota. Tada imi amfitetatro salės planus, vėl iš naujo grupuoji išėjimus, grupes ir pan. Tai milžiniškas darbas. O kad šventė būtų įspūdinga, reikia išmąstyti tūkstančius figūrų. Kartais ji keliasi net 2 v. naktį ir gimusią idėją braižo iš naujo, audžia šokių šventės raštus, kuriuos stebės tūkstančiai žiūrovų. Meno vadovės veide matyti nuovargis, tačiau širdyje džiaugsmas, ryžtas ir kieta ranka. Ji šioje šventėje parodys savo sugebėjimus, ypač, kad dauguma tautinių šokių šokama pirmą kartą. Mielai meno vadovei geriausios sėkmės!

Šventėje tautinių šokių muzikinė palyda taip pat labai svarbi. Tai neatskiriama šventės dalis, — sako komiteto muzikos vadovas Algis Modestas. Jis gerai pažįsta tautinių šokių muziką, pats yra šokęs tautinius šokius, žino amfiteatro trūkumus, tad muzikinę sritį tvarko patyrusia ranka.

Šventėje gros du orkestrai ir dalyvaus mišrus jungtinis choras. Pradžioje komitetas buvo numatęs, kad dalyvaus iš Montrealio Z. Lapino vadovaujamas "Gintaro" ansamblis. Susiklosčius aplinkybėm ir "Gintarui" dalyvauti atsisakius, padėtį skubiai išgelbėjo muzikas Alf. Mikulskis, sudarydamas jungtinį liaudies instrumentų orkestrą, kurį sudaro: Toronto Stepo Kairio muzikinis vienetas, Detroito šaulių kanklininkių orkestras (vadovė — Danutė Petrokienė), Čiurlionio ansamblio tautinių muzikos instrumentų orkestras (vadovai — O. Mikulskienė ir Alf. Mikulskis), Balio Pakšto tautinių muzikos instrumentų orkestras. Šį jungtinį liaudies instrumentų orkestrą sparčiai ruošia jo dirigentas Alf. Mikulskis. Jis taip pat paruošė kaikuriem tautiniam šokiam orkestraciją ir harmonizavo mišriam jungtiniam chorui dainas. Jungtinis tautinių muzikos instrumentų orkestras palydės lyrinio charakterio šokius.

Pučiamųjų instrumentų "Chicago Artists Ensemble" orkestras iš 30 asmenų drauge su jungtiniu choru atliks JAV ir Lietuvos himnus, JAV 200 metų nepriklausomybės sukakčiai paminėti skirtą specialią maldą ir kaikuriuos greitesnio tempo tautinius šokius.

Jungtiniu choru rūpinasi komiteto narė Sofija Džiugienė. Chorus ruošia muzikas Aloyzas Jurgutis. Jungtinį mišrų chorą sudaro "Dainavos" ansamblis, Čikagos Lietuvių Operos, vyčių, "Tėviškės" parapijos, "Pirmyn" chorai.

Pučiamųjų instrumentų orkestrą ir jungtinį chorą pakaitomis diriguos Algis Modestas ir Aloyzas Jurgutis.

Švente susidomėjimas didelis. Į šventę bilietai sparčiai perkami. "Marginių" prekyboj visada sutiksi būrelį žmonių, norinčių įsigyti į šventę bilietus. Ir gerai, kad iš anksto bilietais apsirūpinama. Paskutinę dieną, galiu garantuoti, bilietų nebebus galima gauti. Tad patartina nevėluoti jais apsirūpinti.

Šventė įvyksta rugsėjo 5 d. Tad tas savaitgalis Čikagoje bus ypatingai gyvas.

Lietuvių Žurnalistų Sąjungos centro valdyba šventės išvakarėse rengia spaudos žmonių popietę-susitikimą ir jaukų pabendravimą. Popietė įvyks rugsėjo 4 d., 3 v.p.p., menėje, Marquette Parke, 2515 West 69th gatvė. Kviečiami visi spaudos bendradarbiai, žurnalistai, redaktoriai dalyvauti. Atskiri kvietimai nebus siunčiami. Ta proga rašytojas Vyt. Alantas skaitys paskaitą "Dabarties išeivijos lietuviškoji spauda". Po to visi dalyviai jungsis į diskusijas. Taip pat bus aptarta LŽS veikla, metraščio išleidimas ir pan. Norintieji dalyvauti praneša iš anksto centro valdybos vykd. vicepirm. Jurgiui Janušaičiui, 2534 West 69th St., Chicago, Ill. 60629, USA. Po pokalbio bus kuklios, bet malonios vaišės.

Rugsėjo 4, šeštadienio vakarą, Jaunimo Centre bus jaunimo susipažinimo vakaras. Dalyvaus Čikagos jaunimas, tautinių šokių šokėjai iš visų kraštų suskridę. Gros orkestrai, bus šokiai. Jaunimo Centro kavinėje susiburs šokių grupių vadovai, svečiai, komiteto nariai nuoširdžiam susipažinimui ir pabendravimui. Tuo reikalu rūpinasi komiteto narė Stasė Bacevičienė.

Sunkios šokėjų dienos bus šeštadienis ir sekmadienis. Šeštadienį bus generalinė repeticija. Tai pati svarbiausioji diena. Juk visos grupės turės parodyti savo sugebėjimus, o vyr. meno vadovė surikiuos išėjimus, sužymės kvadratus, sujungs visas grupes milžiniškam judesiui, iš kurio skaitysime gražius raštus, pajusime šventės grožį. Tad meno vadovės rūpestis — kad visos grupės paruoštų repertuaro šokius tinkamai, kad laiku suvažiuotų Čikagon, kad paskutinieji šventės ruošos darbai vyktų sklandžiai ir kad pati šventė būtų didinga.

Čikagos lietuviai, reikia manyti, ir šį kartą parodys svetingumą, mielus svečius gražiai sutiks ir sudarys sąlygas maloniam pažmoniui.

Tad iki malonaus pasimatymo Čikagoje — penktoje lietuvių tautinių šokių šventėje!

JOANA KURAITĖ, baigusi teisės fakultetą Windsoro universitete. Anksčiau tame pačiame universitete ji baigė psichologiją. Dabar ji atlieka praktiką advokatų firmoje "Sullivan, Fasterryga, Lawlar" Hamiltone

PARDUODAME LIETUVIŠKUS SŪRIUS, estišką duoną. Didelis mėsos gaminių pasirinkimas.
SUPERIOR SAUSAGE CO.
1004 Dundas St. West,
Toronto. Tel. 531-8422

PRANEŠIMAS IŠ BRITANIJOS

Reikalauja laisvės

Sąžinės Kalinių Metai

"Amnesty International" tarptautinis vykdomasis komitetas (IEC) savo posėdyje 1976 m. balandžio 2-4 d.d. Londone nutarė 1977 metus pavadinti "Prisoners Of Conscience Year". Jie prasidės 1976 m. gruodžio 10 d. minint "Žmogaus Teisių Dieną" (Human Rights Day).

Sąžinės Kalinių Metams sudarytas specialus komitetas, kurio direktorium yra Guy Binfeld Liuksemburge.

Žmogaus Teisių Diena Londone bus švenčiama š.m. gruodžio 10 d. bendromis pamaldomis Westminster Abbey, dalyvaujant visoms tarptautinėms organizacijoms Londone. Tikimasi, kad ir lietuviškos organizacijos bus pakviestos ten dalyvauti.

"Amnesty International"

Birželio 27 d. Londone įvyko metinis "Amnesty International" britų sekcijos suvažiavimas, kuriame dalyvavo 560 atstovų iš 130 grupių, kuriose yra per 4.000 narių. Suvažiavimo metu kalbas pasakė AI prez. Eric Baker, gen. sekr. Martin Ennals. Įvyko keturi skirtingi simpoziumai: kalinių gelbėjimas ir koordinacija, konstitucijos pakeitimas, kalinių kankinimas ir kitos įvairios problemos.

Priimtos 33 rezoliucijos, kurių keturios liečia Sov. Sąjungą: a. kad britų paštas per pasaulinę pašto konvenciją iškeltų klausimą dėl nesilaikymo sutarties, pristatant paštą Sov. Sąjungos žmonėms; b. kad kaliniai sovietų kalėjimuose turėtų teisę gauti spaudą; c. Sergejaus Kovaliovo teismas Vilniuje nebuvo teisėtas; d. AI labai apgailestauja, kad Sov. Sąjunga atsisakė pasikeisti nuomonėmis dėl parengto ir išleisto pranešimo "Sąžinės kaliniai Sovietų Sąjungoje".

Suvažiavimas priėmė nutarimą, kad kitas metinis suvažiavimas bus Birminghame ir truks dvi dienas, nes vienos nebeužtenka. Be to, britų sekcija nutarė, kad 1978 m. įvyksiantis visuotinis "Amnesty International" suvažiavimas bus Londone.

Suvažiavimui labai tvarkingai ir sumaniai pirmininkavo Paul Oestreicher. Dalyvavo D. Britanijos Lietuvių Bendruomenės pirm. S. Kasparas, atstovaudamas visiem pavieniam Britanijos lietuvių nariam britų sekcijoje.

Laisvės mitingas

D. Britanijos "The Royal College of Psychiatrists" ir "Bar Association" sutiko sudaryti kopriklausomą komisiją patikrinti piktnaudojimui psichiatrinės medicinos polit. kaliniams Sov. Sąjungoje. Liepos 4 Londone, Trafalgar Square, "Campaign Against Abuses of Psychiatry for Political Purposes" ir Vladimiro Bukovskio Gelbėjimo Komitetas surengė didžiulį mitingą, kurio metu kalbėjo Victor Fainberg (5 metai bepročių ligoninėje), poetė Natalija Gorbanevskaja iš Paryžiaus (2 metai bepročių ligoninėje), rašytojas Tom Stoppard, dr. Max Gammon, aktorius David Markham. "Amnesty International" britų sekcijos direktorius David Simpson, Žmogaus Teisių Britų Parlamentinio Komiteto pirm. lordas Avebury ir kiti. Pirmą kartą šiame mitinge buvo iškeltas Nijolės Sadūnaitės reikalas ir jos garsi kalba teisme, kuri nuskambėjo per Londono miesto širdį pasiekdama apie 5.000 ar daugiau ten susirinkusių žmonių iš viso pasaulio kraštų, nes Trafalgar Square yra turistinės atrakcijos vieta. Mitingas priėmė dvi rezoliucijas: vieną Britanijos min. pirmininkui, kitą Sov. Sąjungos ambasadoriui Londone. Po mitingo visi dalyviai ir kalbėtojai eitynėse per visą Londoną nunešė rezoliuciją sovietų ambasadon Kensingtone.

Jeigu kas iš lietuvių nori ir gali prisidėti prie "Campaign Against Psychiatric Abuses" (CAPA), t.y. tapti nariais, metinis mokestis yra tik £3. Prašoma mokestį siųsti: CAPA, c/o Dr. Lawrence Ratna, Napsbury Hospital, St. Albans, Herts, England. Vienkartinės aukos taip pat siųstinos šiuo adresu. Šį mitingą nuoširdžiai rėmė visos Rytų Europos tautinės mažumos Britanijoje.

Maldos Diena

Liepos 11 d. Aylesforde įvyko pirmoji Tautinė Maldos Diena — kryžiaus žygis už persekiojamą Bendriją. Rengėjas — britų skyrius "Aid to the Church in Need".

Prieš pamaldas buvo atidaryta persekiojamos Bendrijos paroda, kuri buvo labai gražiai ir vaizdžiai paruošta, su daugybe nuotraukų, pradedant mūsiške Nijole Sadūnaite, baigiant Lydija Vins. Parodoje visi lankytojai galėjo pasirašyti peticiją L. I. Brežnevui, prašant Nijolės Sadūnaitės bausmę sumažinti, panaikinti ištrėmimą ir parodyti bent mažą religijos laisvę Sovietų Sąjungoje. Be to, buvo gana daug lietuviškos informacijos anglų kalba apie dabartį Lietuvoje.

Po parodos atidarymo buvo iškilmingos Mišios, kurias koncelebravo kun. Werenfried Van Straatan su 13 įvairių tautinių grupių kunigais. Jis pasakė pamokslą, iškeldamas mintį, kad mes visi privalome būti gyvais Evangelijos apaštalais, ją įgyvendinti savo šeimoje, bendruomenėje, mylėti vienas kitą, nežiūrint kokios tautos bebūtume.

Popietinėmis valandomis buvo kalbamas Rožinis, o pertraukų metu visos dalyvaujančios tautybės giedojo savo giesmes.

Maldos Dienoje dalyvavo 16 skirtingų tautybių, sudarydamos apie 5.000 minią. Lietuvių, palyginus kiek jų yra Londone, buvo mažai. Vieni jų vyko savo automobiliais, kiti pasinaudojo ekskursiniu autobusu. Su lietuvių autobusu vyko Londono vokiečių katalikų grupė, kuri autobuse pasirodė su gražiomis giesmėmis dar nepasiekus Aylesfordo.

Maldos Dienos dalyvius sveikino Westminsterio arkivyskupas kardinolas B. Hume, imigrantų reikalams vyskupas Burke iš Saldorfo.

Peticiją Nijolės Sadūnaitės reikalu organizuoja "Aid to the Church in Need", o Londono lietuvių parapija ir D. Britanijos Lietuvių Bendruomenė jiem talkina parašų rinkime.

S. Kasparas

Juodukas, baltukas ir... klaustukas

AL. GIMANTAS

Kažkokiu būdu kasdienėje mūsų šnekamoje ir rašomoje kalboje įsipilietino tokie mažybiniai ar malonybiniai šaukiniai, kaip "juodukas", "žydukas". Tie žodžiai turi vienokį atspalvį, kai juos taikome mažamečiams, kitokį, kai taikome suaugusiems žmonėms. Pastaruoju atveju girdėti ironija, pašaipa, beveik įžeidžianti tonacija. Ar todėl, kad šiame pasauly atsirado priklausąs kitai rasei ar tautybei asmuo?

Kaikurių rašytojų kūryboje, ypač mūsų sodžiaus aprašymuose, vartojami "žydukai", "žydeliai", neturint jokio noro ką nors įžeisti ar pajuokti. Juose stengiamasi tik perduoti vaizduojamo laikotarpio aplinkos tikrąsias apraiškas. Kasdieninėje mūsų kalboje jaučiamos jau kitokios intencijos ar sekimas mados, kuri garbės mums nedaro.

Jaunoji mūsų karta ne vien dėl žodyno ribotumo, bet ir grynai humanistiniais ir krikščioniškais motyvais besivadovaujanti, nevartoja tokių kalbinių formų, kurios turi tendenciją įžeisti, niekinti kitą rasę ar tautybę. Mūsų jaunimui toks elgesys yra svetimas, nepriimtinas. Tai rodo mūsų jaunųjų dvasinę kultūrą ir inteligenciją. Vyresniesiems, deja, nevienu atveju būtų galima prikišti pakantos stoką.

Mums pvz. labai nepatinka, kai broliškoji latvių tauta lietuvius kaikada vadindavo "leišiais". Mūsų manymu tai būta lyg lietuvius žeminančio termino, nors patys latviai tai neigia. Malonus faktas, kad latvių tarpe vis mažiau vartojamas mums nepatinkamas žodis ir pakeičiamas "lietuviečiu".

Panašus atvejis ir su kitais terminais. Pvz. vienaip skamba "azijatas" ar "mongolas" geografine ar etnografine prasme, kitaip — praktine, kasdienine prasme. Pastarąja išreiškiame panieką, lyg tie azijatai bei mongolai būtų žmonijos atplaišos, niekadėjai, žmogaus vardo neverti asmenys.

Jaunieji mūsų tautiečiai gal net su teisėtu pagrindu kaltina mus rasizmu, šovinizmu ir perdėtu savęs kėlimu. Tai neprisideda prie geresnio tarpusavio susipratimo, geresnės tarp atskirų kartų komunikacijos. Ar nebūtų pats teisingiausias — visų lygiateisiškumas, žmogiškosios vertės iškėlimas ir pripažinimas vienodo garbingumo visoms rasėms bei tautybėms? Viso to pagrindu turėtų būti krikščioniškoji meilė ir supratimas.

Už nuopelnus daugiakultūrėje veikloje Liucijai Skripkutei Hamiltone įteikia Carling Community Arts Foundation pažymėjimą J. Kaknevičienė, to fondo komisijos narė. Dešinėje — lietuvių sodyba, įrengta Daugiakultūriame Centre Hamiltone

Algifoto

Taip, faktai kaltina

D. Levin straipsnyje "Faktai kaltina" "TŽ" 28 nr. operuoja įvairiais procentais ir bendrais posakiais, atskleisdamas tik vieną medalio pusę. Štai keletas faktų kitos medalio pusės.

1940 m. birželio 15 d. Lietuvoje galingiausia įstaiga buvo NKVD. Jos viršininku rusų buvo paskirtas A. Sniečkus, o visi kiti tos įstaigos tarnautojai buvo žydai. NKVD skyrių viršininkai buvo: Dembo, Finkelštein, Krastin, Komodaitė, Todes, Masevič, Slavin, Rozovsky, Vėliau, iš Maskvos atvykus Rusijos žydui Gladkovui, NKVD centre buvo per 100% žydų. Sakau per 100%, nes atvykdavo ir daugiau žydų iš Maskvos, kurie nurodydavo aukų kankinimo ir žudymo būdus (Rabinovič).

1940 m. pabaigoje Lietuvoje sovietiniai augšti pareigūnai buvo žydai: Gladkov — saugumo komisaras, E. Bilevič — mėsos ir pieno pramonės, L. Kogan — sveikatos, Ch. Alperovič — pramonės. Pramonės komisariate augštųjų pareigūnų 70% buvo žydai. Panašus žydų nuošimtis buvo ir kituose komisariatuose. Kompartijos kadrų skyriaus viršininku buvo žydas Aizikas.

1941 m., prasidėjus vokiečių - sovietų karui, netoli Telšių, Rainių miškelyje, Telšių kompartijos sekretorius žydas Šeras su 50 kitų žydų ir 4 kitataučiais labai žiauriai nukankino 76 lietuvius kalinius — moksleivius, darbininkus. Tenai nebuvo sunaikintas nė vienas žydas, nes žydų kalėjime nebuvo.

Kodėl niekas nekaltina žydo Glikmano, kuris su savo draugais komunistais 1941 m. birželio 25 d. sudegino Zarasų miestą ir iššudė daug lietuvių inteligentų, jų tarpe ir plk. ltn. Pašilį, kuris nebuvo nė žodžio pasakęs prieš žydus? Kodėl žydai nekaltina savo tautiečio G. Zimano, išprovokavusio vokiečius, kurie iššudė apie 200 lietuvių Pirčiupyje? Kodėl žydai nepakaria savo tautiečio gyd. Vitenio, kuris su kitais komunistais Panevėžyje nužudė lietuvius gydytojus — dr. Mačiulį, dr. Žemgulį, dr. Gudonį ir gailestingąją seserį Kanevičienę? Kuo tam žydui gydytojui nusikalto jo kolegos lietuviai? Dr. Mačiulis į nužudymo vietą buvo atgabentas nuo operacinio stalo, kur jis teikė medicininę pagalbą sužeistiems raudonarmiečiams. To žydo gydytojo pavardė skamba lietuviškai, bet jį nuo jaunų dienų pažinojo savininkė namų, kurių rūsyje buvo nužudyti tie lietuviai gydytojai.

D. Levin sako, kad bus išleista stora knyga apie žydus Lietuvoje. Joje bus smulkiai aprašyta, kas žydams Lietuvoje padarė blogo ar gero. Taigi, ir vėl tik žydams. Kodėl toje knygoje nebus pasakyta, kiek blogo žydai padarė Lietuvoje to krašto šeimininkams lietuviams, ypač pirmosios bolševikų okupacijos metu?

Čia pateikta tik maža dalelė žiaurumų, žydų atliktų Lietuvoje. Surašius visus jų žiaurumus kiekviename Lietuvos miestelyje ir kaime, galėtų būti knyga storesnė už žydų rengiamą.

J. Valdaikis

Tautybių savaitė - Karavanas

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

K. BRIDZIUS

Meksikiečių "Puebla"

Meksikos paviljonas "Puebla" buvo įrengtas virš suomių Lahti. Kaip ir tikėtasi, pas meksikiečius viskas buvo linksmiau ir spalvingiau: gera muzika, daug paveikslų ir labai sceniškų fotografijų, kurios buvo apšviečiamos automatiška lempa. Paviljoną turtingai papildė Spalvos ir Formos Dr-jos paveikslų paroda, kurią organizavo dail. J. Račkus.

"Montrealis"

Olimpiados paviljonas "Montreal" buvo už Meksikos paviljono to paties instituto patalpose. Čia vyravo Montrealio olimpinio stadijono didelis modelis. Paaiškinimus davė uniformuotos vadovės, o aplink buvo labai gausu olimpiadą propaguojančios literatūros.

Graikų "Atėnai"

Graikų paviljonas "Atėnai" buvo įrengtas arti Karavano centro — šventovėje. Šis bizantiškos išvaizdos pastatas kadaise buvo rytiečių žydų sinagoga. Kai žydai iš miesto centro persikėlė į šiaurinius rajonus, sinagogą nupirko keli turtingi graikai ir padovanojo augančiai graikų bendruomenei. "Atėnų" paviljonas buvo neįspūdingas, o gaisro atveju gal net ir pavojingas, nes įeinančioji ir išeinančioji publika grūdosi pro tas pačias duris. Programoje — dainos ir į kankles panaši (tik garsesnė) bazuki muzika. Tarp rodinių dominavo turizmo skelbimai. Girdėjau, kad East Yorke įrengtas antras graikų paviljonas "Saloniki" buvo turtingesnis ir įdomesnis.

Filipiniečių "Manila"

Filipiniečių paviljonas "Manila" buvo vienas įspūdingiausių. Prie to prisidėjo ir "prabangi" vieta — visas St. Lawrence Centro teatras. Reikia manyti, kad negausūs filipiniečiai tokias brangias patalpas galėjo išsinuomoti tik su savo valdžios parama, juo labiau, kad ir salėje ištisai buvo vien Filipinų eksporto paroda. Patogaus ir didelio teatro viduje vyko švelni filipiniečių programa — dainos, šokiai, sportas. Į akis krito choriščių suknelės — visų trijų lietuviškų spalvų kombinacija.

Kiniečių "Kantonas"

Kiniečių "Kantono" paviljonas įsitaisė Woodgreen Community Centre (Queen East). Gausūs Toronto kiniečiai nuo seno yra susispietę miesto centre (Dundas - Spadina), kur vis plečiasi jų verslai, auga nauji namai ir prie Spadinos įrengiamas rytietiškas skveras. Tad atrodė keista, kad jų paviljonas atsidūrė Toronto rytuose, kur mažiau kiniečių gyvena. Bet įdomus paviljonas buvo gausiai lankomas. "Kantonas" buvo užėmęs kelias sales ir centre esantį sodelį. Tarp įdomesnių dalykų buvo akupunktūros paroda su visom adatom ir visu procesu. Taip pat buvo demonstruojami plunksniniai piešiniai, o didžiojoje salėje vyko švelnūs šokiai, atliekami labai elegantiškų merginų, ir neblogo baritono koncertas. Gretimoje salėje buvo rodomi filmai, bet tik su kinietišku įkalbėjimu, todėl ir negalėjai suprasti — ar ten buvo proMao, ar antiMao propaganda, nes ir baisaus skurdo, ir prabangos ten buvo daug. "Miss Kanton" ir tvarkdarių mandagumas bei paslaugumas buvo pasigėrėtini.

Vengrų "Budapeštas"

Vengrų paviljonas "Budapest" buvo įrengtas St. Clair vakaruose — naujame vengrų

(Nukelta į 7-tą psl.)

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

BOSTONIEČIŲ VIEŠNAGĖ

Jau esame rašę apie šeštadieninės Bostono mokyklos vaikų ekskursiją okupuoton Lietuvon, kur "Tėviškės" draugija jiems leido paviešėti dvi savaites. Reportažinių nuotrupų apie šią viešnagę pateikia Nijolė Logminienė "Gimtojo Krašto" liepos 8 d. laidoje. Iš jų sužinome, kad ekskursiją organizavo ir jai vadovavo Skirmantė Kondratienė. Svečiai iš Bostono buvo apgyvendinti Vilniuje, M. K. Čiurlionio meno mokyklos bendrabutyje, kur tuojau susirado bendraamžių draugų. Jiems teko dalyvauti net ir mokyklos išleistuvių baliuje. Minimi apsilankymai: respublikinėje Vilniaus bibliotekoje, Vilniaus universitete, operos ir baleto teatre (E. Balsio baleto "Eglė žalčių karalienė" spektaklyje), Lietuvos liaudies buities muzėjuje Rumšiškėse, kai ten koncertavo etnografinis ansamblis, Kauno M. K. Čiurlionio muzėjuje. Iš kitų vietovių minimos išvykos į Anykščius, Trakus, Palangą, Šakius, šio rajono "Švyturio" kolchozą, Riešės žirgyną, Druskininkus ir "Kauno marių" pionierių stovyklą. Pasak S. Kondratienės, vaikus ypač sudomino pirmasis jų susitikimas su Nemunu, apie kurį jie buvo daug girdėję lituanistinėje mokykloje, ir apsilankymas Lietuvos istoriją atspindinčiuose Trakuose.

NAUJAS PAVADUOTOJAS

Vilniškė augščiausioji taryba ministerių tarybos pirmininko pavaduotoju paskyrė Aleksandrą Česnavičių, gimusį 1930 m. Pasvalyje. Jis yra ilgokai dirbęs su komjaunimu, baigęs partinę mokyklą Vilniuje, neakivaizdiniu būdu — Vilniaus pedagoginį institutą. Į kompartiją buvo priimtas 1950 m., o nuo 1962 m. yra jos centro komiteto narys.

VILNIAUS "IŠVADAVIMAS"

Vilniaus karininkų namuose liepos 12 d. buvo prisimintos 32-sios Vilniaus "išvadavimo" metinės speciali konferencija "Vilniaus puolamoji operacija", kurią pradėjo atsargos gen. mjr. S. Grochočinskis, karinės mokslinės draugijos tarybos pirmininkas. Pranešimus apie antrąjį sovietų armijos įsiveržimą į Vilnių ir apsuptų vokiečių likvidavimą skaitė atsargos gen. mjr. I. Ščerbina, tais laikais partizanavęs istorijos mokslų kandidatas docentas P. Štaras, atsargos plk. P. Bogatyriovas, vadovavęs vienam pulkui, dalyvavusiam sovietiniame Vilniaus "išlaisvinime".

PABALTIJO ISTORIJA

Jau esame minėjime, kad maskvinė kompartija yra sumaniusi išleisti bendrą Lietuvos, Latvijos ir Estijos istoriją. Apie šį užmojį "Tiesos" 155 nr. rašoma: "Rygoje pasibaigė trijų Pabaltijo respublikų — Lietuvos, Latvijos ir Estijos Mokslų akademijų Istorijos institutų bei sąjunginės Akademijos TSRS Istorijos instituto atstovų pasitarimas. Buvo aptartas šių mokslo židinių specialistų bendrai paruoštas Pabaltijo istorijos daugiatomio veikalo prospektas. Numatyta, kad kapitalinis veikalas "TSRS Pabaltijo respublikų istorija nuo seniausių laikų iki mūsų dienų" bus keturių tomų. Veikalas bus pradėtas ruošti dar šiais metais." Kad ta istorija bus ištempta ant Maskvos parūpinto kurpalio, netenka abejoti, nes prospekto paruošime dalyvavo ir maskvinės Mokslų Akademijos atstovai. Jie taipgi prižiūrės ir patį istorijos rašymą, kurio juodą darbą turės atlikti baltiečiai istorikai, prisitaikydami prie Maskvos reikalavimų.

DALYVAVO PROCESIJOJE

Dievo Kūno procesijoje R. Berlyne, prie Šv. Jadvygos katedros, dalyvavo ir du Lietuvos dvasiškijos atstovai — apaštalinis Kauno bei Vilkaviškio vyskupijų administratorius vysk. Juozas Matulaitis-Labukas ir Kauno kunigų seminarijos rektorius kun. dr. Viktoras Butkus. Pastarasis yra dažnas svečias šiame mieste, nes priklauso jame veikiančios "Taikos konferencijos" valdybai. Vysk. J. Labuką pakvietė kardinolas A. Bengsch, lankydamasis okupuotoje Lietuvoje. Svečius iš Lietuvos R. Berlyno aerodrome sutiko generalinis Berlyno vikaras mons. Schmitz. Pasibaigus Dievo Kūno procesijai, kardinolas A. Bengsch, sveikindamas vysk. J. Labuką, pabrėžė laisvus ryšius, kurie yra būtini įvairių šalių krikščionims. Juos užtikrina Helsinkio konferencijos susitarimai, bet dar yra daug biurokratinių kliūčių, kurios turėtų būti pašalintos. Tik tada tikintieji pilnai galės naudotis Evangelijos broliškumu.

MIRĖ KUN. A. KETURAKIS

Paštuvoje, Kauno arkivyskupijoje, birželio 12 d. mirė a.a. kun. Alfonsas Keturakis, šio miestelio parapijos klebonas. Velionis buvo gimęs 1904 m. Jonučių kaime, Garliavos vlsč., Kauno apskr. Kauno kunigų seminariją baigė 1932 m. ir kunigu buvo įšventintas gegužės 21 d. Vikaravo Kriukuose, Šiaulėnuose, vėliau klebonavo įvairiose Lietuvos vietovėse. Ilgesnį laiką iki pat mirties buvo Paštuvos klebonu. Vienintelis velionies brolis Bronius Keturakis, pasižymėjęs sporto veikėjas, gyvena Milwaukee mieste, Wisc., JAV.

BLANKUS PASIRODYMAS

Plastmasinis Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos gamyklos sklandytuvas "BK7—Lietuva" debiutavo XV pasaulinėse sklandytojų varžybose Suomijoje, nedideliame Rayskolos miestelyje. B. Karvelio konstrukcijos "Lietuva" sklandė sovietų rinktinės atstovas O. Pasečnikas. Dėl blogo oro skridimą 199 km trikampiu teko suvėlinti. O. Pasečnikas, nuskridęs 140 km, užėmė tik XI vietą. Pirmąsias dvi vietas laimėjo olandas R. Kvitas ir Australijos atstovas M. Džinksas, skridę "Nimbus-2" sklandytuvais. Skridime į nustatytą tikslą ir atgal O. Pasečnikas su "Lietuva" išsikovojo VI vietą. Ir šioje rungtyje vyravo "Nimbus-2" sklandytuvai, tik pirmoji vieta teko Britanijos atstovui G. Lejė su "ASW-17" sklandytuvu. "Lietuva" nepateisino į ją įdėtų vilčių, bet galbūt dėl jos blankoko pasirodymo yra kaltas rusas sklandytojas. Gal su lietuviu sklandytoju ji būtų pasiekusi geresnių rezultatų.

TIESIA KELIĄ

Vyžuonų - Užpalių kelio tiesimas buvo pradėtas dar prieš vokiečių-sovietų karą, bet jį sutrukdė Vyžuonų girioje aptiktas gilus ir anuometine technika neįveikiamas durpynėlis. Teko naudotis siauru, vingiuotu senuoju keliu, kuris nuo Užpalių eina Šventosios pakrante. Tik šiemet buvo ryžtasi įgyvendinti naujojo kelio planus. Vyžuonų girioje dabar dunksi sprogimai, pašalinantys durpių sluogsnį būsimojo kelio ruože. Po durpėmis jau aptiktas smėlis. Darbams vadovauja Utenos kelių statybos ir remonto valdybos saugumo technikos inž. Vytautas Kutka. Uteniškiai yra nutiesę asfaltuotą kelią iš šio miesto į Tauragnus, paruošę naują kelią Utena—Sudeikiai. V. Kst.

LIETUVIAI VENECUELOJE

PETRAS KRIŠČIŪNAS

Čiurlioniškas koncertas

Karakas apylinkės Lietuvių Bendruomenės valdybos, Kultūros Fondo ir dr. Vytauto Dambravos pastangomis birželio 18 d., 20 v., Alberto F. Vollmer salėje buvo surengtas M. K. Čiurlionio 100 metų — nuo jo gimimo — minėjimas. Puiki salė buvo pilna publikos. Savaitę prieš minėjimą per įvairias radijo stotis ir televiziją buvo pranešinėjama apie šį kultūrinį renginį.

Pirmoje programos dalyje apie M. K. Čiurlionį kaip muziką kalbėjo Venecuelos simfoninio orkestro pirm. dr. Luis Morales Bance.

Venecuelos simfoninio orkestro kvartetas (Olaf Ilzins, Mario Mescoli, Donatas Jakavičius, Nicalae Sarpe) atliko M. K. Čiurlionio kaikurias įspūdingesnes muzikinės kūrybos dalis.

Dr. Jesus Morales Valarino, Venecuelos centrinio universiteto gen. sekretorius, supažindino susirinkusius su M. K. Čiurlionio daile. Jo paskaita buvo iliustruojama Čiurlionio reprodukcijų skaidrėmis.

Ketvirtąją programos dalį, kuri nebuvo numatyta, atliko Portlando simfoninio orkestro kvartetas. Jis paįvairino to didelio Lietuvos menininko pagerbimą.

Labai puikiai minėjimą pranešinėjo ponia Danutė Statkutė de Rosales.

Brazinskų byla

Karakas popietinis dienraštis "El Mundo" liepos 1 d. pranešė, kad Venecueloje plačiai veikiąs tarptautinis komitetas demokratijai ginti kreipėsi per Turkijos ambasadorių Venecueloje į Turkijos prezidentą Fahri Koruturk, prašydamas, kad Turkijoje sulaikytiems Pranui ir Algirdui Brazinskams būtų leista išvykti į Venecuelą. Minėtam komitete lietuvių kolonijai atstovauja Jūratė Statkutė de Rosales.

Baltiečiai spaudoje

Venecuelos plačiausiai skaitomame dienraštyje "El Universal" birželio 30 d. laidoje laikraštininkas Thomas Kent rašė: JAV nepripažįsta Baltijos kraštų įjungimo Sovietų Sąjungon. Tame ilgame straipsnyje jis objektyviai supažindino su Pabaltijo kraštais ir paminėjo svarbesnius Lietuvos istorijos įvykius: Vilniaus krašto atplėšimą nuo Lietuvos, priešinimąsi nacių sąmokslui Klaipėdoje, Hitlerio užėmimą Klaipėdos krašto, Stalino ultimatumą Lietuvai, sufabrikavimą sovietinio "parlamento" Lietuvoje ir prievartinį Lietuvos prijungimą prie Sovietų Sąjungos.

Diplomato pagerbimas

VLB Karakas apylinkė liepos 10 d. kolonijoje Tovar, p. Rednerio viešbutyje "Bergland", suruošė baltiečių pobūvį pagerbti dr. Vytautui Dambravai 25 metų tarnybinės sukakties proga. Jis dirba JAV diplomatinėje tarnyboje. Pagerbimas buvo pradėtas Mišiomis, kurias laikė kun. A. Perkumas. Vaišių metu, kuriose dalyvavo latvių bei estų atstovai, sveikino dr. Vyt. Dambravą Karacas Lietuvių B-nės vardu p. Vaisiūnienė, Aras Mažeika — Venecuelos lietuvių jaunimo vardu, J. Minkeliūnas — Kultūros Fondo vardu. Latvių, estų ir amerikiečių atstovai, sveikindami mūsų tautietį Vytautą, pažymėjo jo supratimą, koks turi būti geras amerikietis patriotas, geras lietuvis, geras baltietis. Sveikiname savo tautietį dr. Vytautą Dambravą jo 25 metų diplomatinio darbo sukakties proga ir linkime jam ir toliau eiti tuo pačiu garbingo lietuvio keliu.

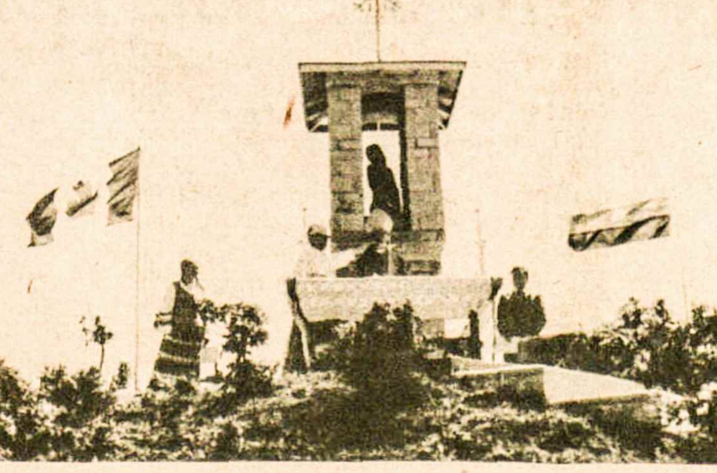

Lietuvių paminklas tautybių parke Thunder Bay, Ont., kurį pašventino vysk. V. Brizgys, asistuojamas kun. J. Bertašiaus iš Winnipego, birželio 27 d.

Miestas saugos paminklą

THUNDER BAY, Ont. Pagaliau, po ilgų ir sunkių patsangų, lietuvių paminklas ir skyrius tautybių parke buvo pašventintas ir perduotas miestui š.m. birželio 27 d., 2 v.p.p. Nors tuo metu streikavo lėktuvai ir sulaikė daugelį svečių nuo dalyvavimo, tačiau vysk. V. Brizgys, lydimas kun. J. Bertašiaus, atvyko laiku.

Iškilmės pradžioje miesto orkestras grojo Kanados ir Lietuvos himnus. Vysk. V. Brizgys pašventino paminklą ir tarė tai progai tinkamą žodį. Mišias jis atnašavo asistuojamas kun. J. Bertašiaus iš Winnipego. Šv. Rašto ištraukas angliškai skaitė Jūratė Okmanienė, lietuviškai — H. Poškus. Daug žmonių priėmė Komuniją.

Po pamaldų J. Okmanienė išvardijo žymiuosius svečius, dalyvaujančius iškilmėje. Dr. E. Jasevičiūtė, vadovavusi visam projektui, perskaitė paminklo perdavimo raštą, kurį ir pasirašė. Miesto burmistro vardu priėmimo aktą pasirašė miesto tarybos narys mokytojas Willoughby ir pasakė atitinkamą kalbą.

Soroptimistų klubo pirmininkė savo kalboje pasidžiaugė lietuvių įnašu ir išvardijo pirmininkus tautybių, kurios tame parke įrengė savo skyrius. (Jos vadovaujama organizacija rūpinasi tautybių parku).

Lietuvių paminklo šventinimo iškilmėms pasiruošti padėjo lenkų Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stankievič. Jis gimęs Pensilvanijoje mišrioje šeimoje (vienas jo tėvų buvo lenkas, kitas — lietuvis). Moka keletą žodžių ir lietuviškai. Jis savo šventovėje net keletą kartų pranešė žmonėms apie mūsų iškilmes. Taip pat apie jas pranešė vietinė spauda ir radijas.

Lietuviai daug darbo įdėjo į savąjį paminklą, bet iškilmių dieną visi džiaugėsi, nes gražiai atrodė. Projektą sukūrė archit. dr. A. Kulpavičius, o Rūpintojėlį — dail. Dagys Toronte.

Projekto įvykdymas pareikalavo daug darbo ir lėšų, kurios buvo telkiamos įvairiais būdais. Iš darbuotojų ypač minėtini: P. Kajutis, B. Stukonis, H. Poškus, P. ir V. Bačinskai, J. Misevičius, A. Okmanas, J. Danėnas, St. Gimbutis, P. Debesys, K. Jakis, P. Ramonas, J. Zigmantas, Vyt. Balčytis, a.a. V. Jakubauskas, a.a. J. Kriščiūnas ir kt. Iš moterų ypač minėtinos: Br. Bagdonienė, P. Bružienė, A. Druktenienė, J. Okmanienė, J. Dubininkaitė, J. Paulionytė. A. van Vlymen - Matušaitytė ir kt.

Paminklo šventinimo iškilmėje negalėjo dalyvauti daug žymių svečių. Jų tarpe buvo ir imigracijos bei darbo jėgos min. R. Andras, kuris atsiuntė sveikinimą. Taip pat sveikinimą atsiuntė darbo ir daugiakultūrių reikalų min. J. Munro ir kiti. Vakarienės metu miesto burmistro vardu jo atstovas įteikė dovaną vysk. V. Brizgiui, T. Timmermanienei, atvykusiai iš Winnipego, ir lietuvių projekto iniciatorei dr. E. Jasevičiūtei. Ta proga jis birželio 27 paskelbė Lietuvių Diena.

M. K. Čiurlionio paroda

Paminklo šventinimo proga buvo surengta dail. M. K. Čiurlionio reprodukcijų paroda. Paveikslai buvo gauti iš inž. J. Danio, gyv. Otavoje, kur jis anksčiau tokią parodą buvo surengęs. Jis atsiuntė autobusu 50 paruoštų paveikslų. Paroda čia labai gerai pavyko. Reikėtų šią parodą padaryti kilnojama ir surengti ją bent keliuose JAV ir Kanados miestuose.

Koncertas

Paminklo šventinimo iškilmėse buvo numatytas koncertas, kurio programą turėjo atlikti sol. G. Čapkauskienė, sol. V. Verikaitis ir akomp. J. Govėdas. Deja, dėl lėktuvų streiko jie negalėjo atvykti. Koncertas buvo atšauktas per radiją ir televiziją, bet vistiek į koncertą atvyko dalis klausovų. Rengėjai pranešė, kad koncertas įvyks rugpjūčio arba rugsėjo mėn. Kas norėjo, atsiėmė pinigus, kiti paliko ir laukia atidėto koncerto. Kor.

Calgary, Alberta

SUKAKTIS. 75 metų amžiaus sukaktį atšventė J. Karpa. Jo pasveikinti jo namuose susirinko gražus būrys kalgariečių. Visų vardu prisiminimo dovanas įteikė ir sveikinimo kalbas pasakė V. Kučinskienė ir adv. J. Smith. K.

Optical Studio
OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvių Namus) • Tel. 535-6252
Greitas patarnavimas, neaugštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Lietuvių paminklo Thunder Bay, Ont., įrašai Nuotr. V. Matulaičio

Mėsos ir puikūs dešros gaminiai
Skanėstai — kiekvieno skoniui
R. Denninger Ltd.
284 KING STREET E., HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST., HAMILTON — 389-4113
GUELPH LINE prie PROSPECT, BURLINGTON — 639-0510
LLOYD D. JACKSON SQUARE, HAMILTON — 525-9641

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje
įsikūręs nuosavuose namuose —
Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas "TALKA"
830 Main Street East, telefonas 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 vol., penktadieniais nuo 10 iki 7 vol., šeštadieniais nuo 9 iki 12 vol. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš $7.000.000.
MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 8½%
term. depozitus 1 m. 9½%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

HAMILTON ONT

BANKELIS "TALKA" baigė pusmetį, padidėdamas virš pusės milijono dolerių ir pasiekdamas $7.576.986,44 balansą. Narių šėrai sudaro $9.165,00, indėliai čekiams $1.017.011,52, indėliai - santaupos $2.911.165,21, terminuoti indėliai $3.036.000,00, indėliai registruotų pensijų plane $309.197,15. Nariams išskolinta asmeninių paskolų $407.308,70, nekilnojamo turto — $6.238.700,07. Baigus pusmetį, nariams prirašyta palūkanų už laikomus pinigus įvairiose sąskaitose $264.948,48. Taigi, ši suma sudaro virš ketvirčio milijonų dolerių vien tik nuošimčiais už pirmuosius šešis mėnesius. Šiuo metu nariams mokama už indėlius čekių sąskaitose 6%, indėlius-santaupas 8½%, terminuotus indėlius 9½%, indėlius registruotų pensijų plane 9%.

Naujų paskolų išdavimas ir vasaros mėnesiais nesumažėjo; yra stiprus pareikalavimas ypač nekilnojamo turto paskolų. Kredito komitetas leido išduoti naujų paskolų birželio mėn. $252.400,00, gegužės mėn. — $199.900,00 ir balandžio mėn. — $286.450,00. "Talka" dabar turi 1920 narių, 669 indėlininkus, 469 skolininkus.

Per šių metų kelis mėnesius valdyba išmokėjo lietuvių organizacijoms paramos: skautėms $250, "T. Žiburiams" $100, "N. Lietuvai" $100, KLB krašto valdybai $200, Tautos Fondui $125.

"Talkos" raštinė naujai pertvarkyta ir atremontuota — įdėti nauji kilimai, praplėsta patalpa. Dabartiniu metu yra tariamasi su rangovais dėl naujo stogo uždėjimo ir viso namo apkalimo aliuminio plokštėmis. Tikimasi tą darbą atlikti iki rudens.

Vasaros mėnesiams į "Talkos" raštinę priimta dirbti stud. N. Balsytė. Vasaros mėnesiais (liepos-rugpjūčio) bankelio raštinė šeštadieniais uždaryta. Stasys Dalius

KLEVELANDO "GRANDINĖLĖS" koncertas, ruošiamas "Aido" rėmėjų komiteto, įvyks rugsėjo 26, sekmadienį, 3 v.p.p., Mohawk College auditorijoje. "Grandinėlė" atvyks į Hamiltoną su visai nauja programa ir nauja apranga. Ši tautinių šokių grupė yra viena populiariausių Š. Amerikoje. Tai bus gera proga Hamiltone pasigrožėti šios grupės pasiektais laimėjimais tautinių šokių mene. Rengėjai kviečia visus iš anksto taip suplanuoti savo laiką, kad rugsėjo 26 d. galėtų skirti šiam neeiliniam "Grandinėlės" koncertui. Bilietai jau atspausdinti ir pradedami platinti. Visos vietos numeruotos. Bilietų kainos: $5, $4 ir $3, studentams bei moksleiviams ir pensininkams $4, $3 ir $2. Bilietus galima užsisakyti pas "Aido" rėmėjų komiteto iždininką J. Stankų šiuo adresu: "Aidas", 121 Rothsay Ave., Hamilton, Ont. L8M 3G3. Tel. 545-5432. Šio koncerto pelnas skiriamas "Aido" kelionei į P. Ameriką.

LĖŠŲ TELKIMO VAJUS "Aido" kelionei į P. Ameriką po truputį eina pirmyn. Gauta šiai kelionei aukų iš Br. Jurevičiaus — $50, V. J. Stankevičių — $20. Jiems "Aidas" nuoširdžiai dėkoja. Organizuojamai "Aido" loterijai, be anksčiau skelbtųjų spaudoje dailininkų, gauta paveikslų iš šių dailininkų: V. Vaitiekūno, P. Jurkaus, J. Bakio, J. Seniūnienės, E. Steiblienės, D. White-Vaitekūno ir a.a. V. Bričkaus (paaukojo jo brolis A. Bričkus). "Aidas" nuoširdžiai dėkoja visiems dailininkams už paramą.

"AIDO" RĖMĖJŲ KOMITETAS rugpjūčio 22, sekmadienį, Hamiltono medžiotojų klubo vietovėje ruošia įdomią gegužinę. Komitetas kviečia visus dalyvauti ir pasivaišinti gerų šeimininkių paruoštais užkandžiais bei atsigaivinti šaltais gėrimais. Šios gegužinės pelnas skiriamas kelionei į P. Ameriką. Todėl visi jauskime pareigą paremti mūsų dainuojančias mergaites. J. P.

Delhi, Ontario

VANDOS STRODOMSKYTĖS mirties metinės paminėtos Šv. Kazimiero šventovėje tėvų užprašytomis šv. Mišiomis, dalyvaujant gausiam skaičiui artimųjų ir pažįstamų, balandžio 3 d. Kapinėse buvo pašventintas naujas O. J. Strodomskių šeimos paminklas. Visi dalyviai buvo pakviesti pusryčių į "Golden Leaf" restoraną.

DANUTĖS ŽEBERTAVIČIŪTĖS ir Jerry Willson sutuoktuvės įvyko Delhi Šv. Jono Brebeuf šventovėje balandžio 29 d. Apeigose dalyvavo giminės ir artimieji. Jaunoji pora gyvena ir augina tabaką tėvų — Žebertavičių ūkyje, Vindham Centre, Ontario.

A.a. JURGIS RAZOKAS, 64 m. amžiaus, mirė gegužės 29 d. Simcoe ligoninėje. Ostrander's laidotuvių namuose gausiai buvo lankomas artimųjų ir pažįstamų. Pamaldas laikė ev. kun. A. Žilinskas Šv. Jono liuteronų šventovėje. Palaidotas Aylmer, Ont., kapinėse.

Velionis gimė Lietuvoje, Liauzginiuose, Tauragės apskr. Kurį laiką gyveno Vokietijoje; 1950 m. su šeima atvyko į Kanadą. Langton apylinkėje pirko tabako ūkį. Liko liūdinti žmona Elzė, trys sūnūs — Petras, Raimundas, Jerris su žmona Renata, duktė Regina Homanuk su šeima ir dvi seserys Lietuvoje.

IRENA NIJOLĖ ČEIKUTĖ ištekėjo už Richard Stanley Rozak birželio 25 d. Sutuoktuvių apeigos įvyko Šv. Petro liuteronų šventovėje Simcoe, Ont. Vestuvių vaišės, dalyvaujant apie 500 žmonių, įvyko Del-

(Nukelta į 7-tą psl.)

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

NIUJORKO LIETUVIAI, dalyvaudami JAV dvišimtmečio minėjime liepos 4 d., pasirūpino dr. Aleksandro Kuršiaus įamžinimu. Memorialinė lenta primena, kad toje vietoje 1659 m. pirmąją lotynišką Naujojo Amsterdamo mokyklą įsteigė lietuvis didikas bei mokslininkas dr. Alexander-Carolius Cursius-Curtius, olandų kolonijon atvykęs gubernatoriaus P. Stuyvesant kvietimu. Po šiuo tekstu pridėtas parašas: "Bicentennial Lithuanian Committee". Iš N. Amsterdamo vėliau išaugo dabartinis Niujorkas. Lentą atidengė jo burmistras A. Beame. Šia proga jis tarė gražų žodį apie mūtų tautietį dr. A. Kuršių, Niujorko ir aplamai JAV lietuvius, kurių šiame krašte esą apie milijoną, o trys su puse milijono gyvena sovietų okupuotoje Lietuvoje. Burmistras A. Beame taipgi pabrėžė, kad JAV vyriausybė nepripažįsta priverstinio Lietuvos įjungimo Sovietų Sąjungon. Kalbėjo ir Lietuvos konsulas A. Simutis, ALTos Niujorko skyriaus pirm. A. Varnas. Iškilmės pranešėja buvo R. Žymantaitė.

MIKAS VAIDYLA, ilgametis "Sandaros" redaktorius, liepos 12 d. mirė Čikagoje, Mercy ligoninėje. Velionis buvo gimęs 1902 m. Biržų apskrityje. Baigęs Vilniaus lietuvių gimnazijos šešias klases, atvyko į JAV. Čia lankė vakarines mokyklas ir 1929 m. pradėjo redaguoti "Sandarą". Jis taipgi buvo ALTos iždininku, veikliu Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos nariu, reiškėsi kitose organizacijose. Prieš keletą metų buvo ištiktas širdies smūgio ir nuo to laiko neatgavo turėtų savo jėgų. Redaguoti "Sandarą" jam padėdavo G. Lazauskas.

GRAŽIU KONCERTU JAV 200 metų sukaktį paminėjo negausi lietuvių kolonija Hot Springs, Ark. Šiuo renginiu pasirūpino LB apylinkės valdyba, vadovaujama pirm. S. Ingaunio. Programą atliko svečiai ir viešnios iš Čikagos — tautinių šokių grupė "Žilvitis", vadovaujama V. Stankuvienės ir A. Mažeikienės, jaunųjų dainininkių ansamblis "Žiežirbos". Dalyvavo ir vietinis sol. Gintaras Aukštuolis su keliom lietuviškom ir amerikietiškom dainom. Tautodailės parodėlę suorganizavo D. Garbonkienė ir V. Sklerienė su E. Pamataitienės talka. Žiūrovus, kurių buvo apie 700, labiausiai žavėjo tautiniai šokiai. Paveikta šio koncerto, Helen Prochazka "The Sentinel-Record" laikraštyje paskelbė ilgą dviejų skilčių laišką ne tik apie tautinius lietuvių šokius, bet ir jų kalbos labai artimą giminystę su sanskritu.

KAI BRITANIJOS AMBASADA Vašingtone karalienės Elzbietos viešnagės proga surengė priėmimą prez. G. Fordui ir jo žmonai, salės papuošimas 5.000 rožių buvo patikėtas buvusiai kanadietei Danya Pelzman. Spaudoje primenama, kad ji yra gimusi Lietuvoje, augusi ir universitetą lankiusi Kingstone. Vėliau ji yra baigusi Cambridge School of Design Harvarde ir dabar dirba meno vadove vienoje skelbimų agentūroje Niujorke. Atrodo, ji yra Danutė, ištekėjusi už Richardo Pelzmano. Tokį valstybinio masto priėmimą D. Pelzmanienė šių metų pradžioj suorganizavo Baltuosiuos Rūmuos ir Izraelio premjerui Y. Rabinui. Tai liudija jos talentą ir jo pripažinimą augštuose JAV politiniuose sluogsniuose.

DELAWARE UNIVERSITETO jūros tyrimų centro direktorium yra paskirtas prof. dr. Vytautas Klemas. Jūros srovių matavimui bei kitiems panašaus pobūdžio tyrimams centras naudoja erdvių satelitus, lėktuvus ir laivus. Jo projektus vykdo devyni profesoriai ir šeši doktorantai.

AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJOS suvažiavimas įvyks spalio 23-24 d.d. Čikagoje, prel. D. Mozerio vadovaujamoje Brightono Nekaltai Pr. Marijos parapijos salėje. Numatyti keli aktualūs simpoziumai, naujos valdybos rinkimas, pokylis, veiklos septyniasdešimtmečio minėjimas.

YALE UNIVERSITETO BIBLIOTEKA knygų rinkinį R. Europos skyriuje papildė pilnu komplektu JAV LB valdybos leidinio "Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania". Kuratoriaus atsiųstas laiškas prašo JAV LB krašto valdybą padovanoti bibliotekai ir sekančias šio leidinio laidas.

Argentina

NAUJĄJĄ MINDAUGO DRAUGIJOS VALDYBĄ Berisse sudarė: pirm. Z. Mikelaitienė, vicepirm. F. Persico, I sekr. H. Žagrakalys, II sekr. K. Paliukas, I ižd. A. Griška, II ižd. B. Marcinkevičius, nariai — J. Stočkūnienė, F. Šišlauskienė ir J. Šišlauskas. Naujoji valdyba birželio 27 d. surengė tėvų pagerbimą, kuris buvo pradėtas Mišiomis už gyvus ir mirusius tėvus. Po jų visi buvo pakviesti į bendrus pietus. Dainų programą atliko jaunoji sol. Adriana Jocytė.

ONA MARIJA ANDZIULYTĖ yra Buenos Aires provincijos Lavalle miesto architektė. Ji taipgi dėsto architektūrą valstybiniame ENET institute, paruošia projektus privačiom statybom.

Brazilija

LITERATŪROS RATELIS Sao Paulo mieste rengia mėnesinius vakarus savo nariams. Gegužės pradžioj surengtame vakare dalyvavo ir du svečiai: dr. V. Kiaušas iš Australijos ir dr. G. Valančius iš Los Angeles, paruošęs spaudai didelę 1.200 psl. knygą apie vysk. M. Valančių. Vakaro programai vadovavo Živilė Jūraitytė. A. Petraitis visus dalyvius supažindino su vilniečiu poetu Algimantu Baltakiu bei jo kūryba. Jo "Aridanės siūlo" ištraukas skaitė J. Valavičienė, A. Petraitis, O. Petraitytė-Liblik. Programą papildė įdomi Ž. Jūraitytės studija apie žalčio kultą senovės lietuvių religijoje. O. Petraitytė-Liblik su savo vyru Sergio dalijosi įspūdžiais iš kelionės po Europą. Ypač įdomūs buvo jų atsiliepimai apie Vilnių ir Taliną, iliustruoti skaidrėmis.

Urugvajus

URUGVAJAUS LIETUVIŲ KULTŪROS DRAUGIJA Montevideo mieste specialiais pietumis paminėjo veiklaus muziko ir visuomenininko Vytauto Dorelio amžiaus penkiasdešimtmetį. Sukaktuvininkas Urugvajun atvyko su tėvais 5 metų amžiaus. Čia jis įsigijo audimo techniko specialybę ir ją panaudojo lietuviškiems raštams, išausdamas daug įvairių staltiesių, rankšluosčių, takelių, juostų, medžiagos tautiniams drabužiams. Gilią darbo vagą V. Dorelis yra išvaręs ir muzikiniame Montevideo lietuvių gyvenime. Jis yra ilgametis lietuvių katalikų choro vadovas. Šis choras nuo 1963 m. yra žinomas "Aido" vardu, gieda ne tik pamaldose, bet dainomis praturtina ir visus kitus renginius. Keletą kartų "Aidas" dalyvavo radijo ir televizijos programose. V. Dorelis taipgi paruošia ir mažųjų "Rintukų" ansamblio chorą. 1973 m. jis suorganizavo kanklių ansamblį, pats parūpindamas kankles ir joms pritaikydamas lietuvių liaudies dainas. Ansamblis dabar jau turi devynerias kankles ir garsintuvų aparatūrą. Visiems labai gražų įspūdį padarė kanklių ansamblio atlikta programa šiemetiniame Vasario 16 minėjime.

Australija

"GERŲJŲ KAIMYNŲ" ORGANIZACIJA Newcastle mieste pernai nutarė rengti kultūrines etninių grupių parodas New Lambton bibliotekos salėje. Ji turi specialias nišas, aparatūrą filmams rodyti ir plokštelėms groti. Parodos rengiamos kiekvieno mėnesio paskutinį savaitgalį. Jas šiemet jau turėjo vokiečiai, lenkai, skandinavai ir japonai, o gegužės 25-27 d.d. atėjo eilė baltiečiams. Lietuviškuoju parodos skyrium, pakviesti ALB apylinkės valdybos, rūpinosi M. H. Rimgaudai. Daug vertingų rodinių jiems pavyko sutelkti iš Newcastle lietuvių. Vieną nišą H. Rimgaudas užpildė gintaro dirbiniais, kitą — V. Kutas Lietuvos pinigais. Įdomūs buvo Lietuvos pašto ženklai, kuriais pasirūpino dr. V. Doniela, ir lietuviškos spaudos skyrius, įrengtas V. Kristenseno. Jame buvo ir keturi "Encyclopedia Lituanica" tomai, dovanoti Newcastle bibliotekai. Lankytojus su parodos rodiniais supažindino V. Kristensen, Z. Zakarauskienė, Z. Kišonienė ir J. Davis-Darstytė. Lietuvių skyrius buvo apdraustas $3.000, estų ir latvių skyriai — $4.000. Lankytojų susilaukta apie 1.600. Parodos vaizdus žinių programoje rodė vietinė NBN televizijos stotis.

BENDRĄ TRĖMIMŲ SIBIRAN MINĖJIMĄ surengė Sydnėjaus baltiečių taryba, vadovaujama V. J. Patašiaus. Pagrindiniu kalbėtoju buvo M. J. Neil, liberalų parlamentaras iš St. George apylinkės, gerai suprantantis komunizmo grėsmę pasauliui ir Australijai. Jo nuomone, baltiečiai yra vienintelė bendruomenė Australijoje, nereikalinga šios grėsmės aiškinimo. Juos jis ragino ir toliau budėti laisvės sargyboje. Č. Sasnausko, J. P. Žemaitaičio, A. Aleksio dainų padainavo St. Žuko vadovaujamas "Dainos" choras. Latviams atstovavo jų mišrus choras ir solistas baritonas, estams — jaunas smuikininkas. Minėjimas latvių salėje užbaigtas Lietuvos, Latvijos ir Estijos himnais.

"THE CATHOLIC LEADER", Queenslando katalikų laikraštis, paskelbė Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos vadovo kun. K. Pugevičiaus perspėjimą, liečiantį Sovietų Sąjungos atsiųstą dvasininkų delegaciją į JAV. Jis patarė nepasitikėti jų pareiškimais apie religijos laisvę Sovietų Sąjungoje, nes ten tokios laisvės nėra. Žiaurius tikėjimo bei tikinčiųjų persekiojimo faktus geriausiai atskleidžia pogrindinė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", kurios jau daugiau kaip 20 numerių pasiekė Vakarus.

Britanija

LONDONO LIETUVIŲ tautinių šokių grupė, ruošdamasi dalyvauti šokių šventėje Čikagoje, telkia lėšas kelionės išlaidoms. Šiam tikslui naudojama kelionės loterija "500" bei kitos progos. Tėvų komitetas Lietuvių Sodyboje surengė mugę, kelionės iždą papildžiusią 120 svarų. Architektas K. Tamašiūnas su žmona sodyboje vykusiame lietuvių sąskrydyje suorganizavo vėliavėlių rinkliavą, kurios dėka kelionei buvo gautas 51 svaras. Šokėjus savo aukomis remia ir Britanijos lietuviai. Pvz. Č. Pranskevičius kelionės fondui paaukojo 50 sv., J. Pumeris, p. Vilutis — po 20 sv. Šokėjų grupei vadovauja P. Senkuvienė ir V. Jurienė.

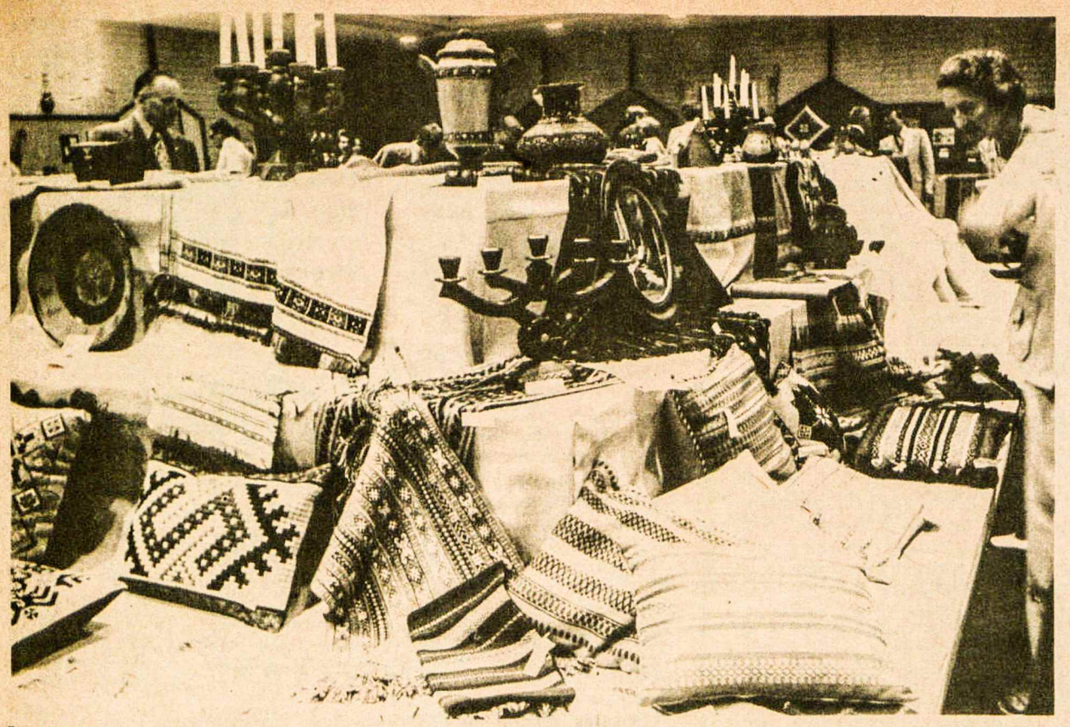

Latvių rankdarbių paroda, surengta Pasaulio Latvių Dienų proga Four Seasons Sheraton viešbutyje Toronte birželio 26 — liepos 4 d.d. Ją aplankė ir daug kitataučių. Nuotr. J. Ligers

Naujas rinkinys "Už vasaros vartų"

Penktoji Leonardo Andriekaus poezijos knyga

PR. NAUJOKAITIS

Po ilgesnės pertraukos (ketvirtas rinkinys "Po Dievo antspaudais" išleistas 1969 m.) L. Andriekus ateina su nauju poezijos rinkiniu "Už vasaros vartų". Kaikurį laiką poetas buvo pasukęs į herojinę-istorinę tematiką. Kūrė Lietuvos karalių ir kunigaikščių elegines godas (rinkinyje "Po Dievo antspaudais" ir periodikoje). Tos srities poezijoje atsirado retorinio elemento, sumažėjo L. Andriekaus talentui būdingas subtilus lyriškumas. Naujajame rinkinyje vėl grįžtama į subtilios lyrikos kelią. Atrodo, kad iš gausių eilėraščių, turimų rankraščiuose, padaryta rūpestinga atranka ir į rinkinį sutelkti tik brandžiausi ir giliausiai išgyventi lyrikos gabalėliai. Jau pačiame rinkinio pavadinime jaučiama simbolika. Tai lyrika žmogaus, kuris jaučiasi įžengęs į savo gyvenimo rudenį. Svajingos melancholijos nuspalvinti vaizdai ryškiai pabrėžia žmogiškos buities trapumą, laikinumą, neišmatuojamą amžinybės ilgesį, žemiško kelio vienišumą. Religinė mintis čia subtiliai pinasi su egzistencinėmis nuotaikomis, su savo kenčiančios tėvynės motyvais. Čia nesunkiai atpažinsime ir "Atvirų marių" nusižeminusį, su Dievu ir su gamta besikalbantį pranciškoną, ir "Saulė kryžiuose" guodimąsi gerajam Kristui dėl tautos kančių, ir "Naktigonės" tautos problemas amžinybės šviesoje. Tačiau tai nėra savęs paties pakartojimas, bet visai nauja ir brandi lyrika, plaukianti iš poeto širdies jautrumo ir išgyvenimų nuoširdumo. Vidaus nuotaikoms išreikšti poetas susiranda originalų vaizdą, įtaigų žodį, nenudėvėtą metaforą, virstančią simboliu. Dabarties tragizmą, štai, poetas išsako septynių upių metafora:

Laimingos upės, kad išbėgo.
O mes gi pasilikome
Prie septynių sausų vagų bejėgiai,
Apsikabinę dykumą.
. . . . . .
Kažkas parpuolęs atgailauja
Ant septynių krantų . . .
. . . . . .
Septynios upės mariose
Užtraukia dainą be gaidos. (7 p.)

Prie išdžiūvusių upių žmones *kankina troškulys, nes "Dievo* sodų fontanai toli, krikšto upės užverstos", nėra net "kas rasoj sudrėkintu pirštu paliestų sausą gomurį" (9 p.). Poetas amžinybės perspektyvoje, po erdviu dangumi, po žėrinčia saule pajunta žmogaus žygių menkystę (17 p.). O tas žmogus nešasi nuodėmių naštą, *nuo žmogaus pra*lieto nekalto kraujo pasidarė kruvini kalnai (11 p.). Ir pats poetas nesijaučia esąs be kaltės. Jis prisipažįsta ateinančiam teisti Veišpačiui: "Klausyk, kaip tie laukai migloti išpažįsta mano kaltę" (8 p.).

L. Andriekaus rinkinyje apstu liūdesio. Jis nuolatinis, net amžinas, bet jis kyla ne tiek dėl asmeniškų priežasčių, ne dėl jaučiamo buities trapumo ir mirties žingsnių, kiek dėl tėvynę užgriuvusių nelaimių, dėlto, kad "žemė kryžių ir madonų krauju pasruvo" (16 p.), kad "kalnai be kryžių, kad šventovės be varpų skambėjimo" (10 p.). Tačiau tas amžinas liūdesys nėra beviltiškas. Poetą gaivina jaučiamas Dievo artumas ir buities grožis:

Visa buitis pilna poezijos —
Visa gamta, visi daiktai . . . (18 p.)

Dievo malonių paslaptis jam apreiškia *paukščiai ir žvaigždės* naktį (19 p.). Poetas supranta ką kalba jūra, medžiai ir žiedai. Su romantikų mistika poetas žvelgia į naktį ir ten pajunta paslapčių atsiskleidimą: "priimkim, ką naktis atvėrė" (74 p.):

Tu nuo alkų pradėjęs kelionę
Į žvaigždinio Allegro sritis,
***Pamatysi*, ką matė *Čiurlionis*,**
Kai pralaužė naktis. (76 p.)

Visi L. Andriekaus šio rinkinio eilėraščiai yra su auksakalio kantrybe nugludinti taip, kad neliko nė jokios nereikalingos atšaižėlės. Eilėraščiai trumpučiai, sudėstyti iš ritmingų ketureilių posmų, su pilnai atliepiančiais arba asonansiniais rimais. Prie nuostabiu grožiu spindinčių perliukų skirtini eilėraščiai "Medžio elegija" ir "Žiedai". Pirmajame vedama intymi paralelė tarp medžio ir paties poeto:

Medžiui uždrausta eit prie šaltinio
Ir kaitroj pasivilgyt šaknis —
Aš esu Tavo žemės smiltynų
Kankinys, kankinys. (20 p.)

Antrajame poeto individualybė susilieja su tragišku tautos likimu:

Aš esu tiktai svečias,
Mano broliai — žiedai!
Šiurpulys kaulus krečia
Po drabužiais juodais.

Per anksti šalnos krito
Ant saulėtų vejų
Ir giesmių, išrašytų
Mano žemės krauju.

Surakins širdis gruodas —
Mirsim, broliai žiedai.
Aš — po arnotu juodu,
Jūs — po šiaurės ledais. (44 p.)

L. Andriekus prabyla atviros širdies poezijos žodžiu. Skaitai ir jauti, kad visa ta subtilių metaforų kalba išreiškia tikrus poeto išgyvenimus, jo asmenybės santykius su dabartimi ir amžinybe. Gyvas poeto jausmas šią poeziją padaro šiltą, mielą, savą. Drįstu teigti, kad šis rinkinėlis, kiek mažesnis už ankstesnius jo rinkinius, yra L. Andriekaus lyrikos viršūnė.

POETAS KUN. LEONARDAS ANDRIEKUS, OFM, išleisdinęs naują savo poezijos rinkinį, "Už vasaros vartų"

Leonadas Andriekus, UŽ VASAROS VARTŲ. Lyrika. Iliustravo Tel. Valius, išleido pranciškonai. Niujorkas 1976 m., 80 psl. Kaina nepažymėta.

Filmas apie Tamošaičius

1974 m. pavasarį pamačiau Otavoje nuostabių dail. A. Tamošaitienės kilimų parodą. Kilo noras tas grožybes parodyti ir kitataučiams. Susitarėm su A. Tamošaitiene, kad aš parašysiu straipsnį, kuris tiktų žurnalui "Arts Canada". Kai grįžau į Halifaksą, *nusprendžiau rašyti ne* straipsnį, bet paruošti filmą, nes toje srityje jau porą metų buvau dirbusi. Bandžiau pirmiausia gauti lėšų iš "National Film Board". Šiai įstaigai mano paruoštas rankraštis patiko, bet lėšų paskyrimas būtų užtrukęs porą metų. Tada bandžiau kitur. Susidarė N. Skotijos būrelis lietuvių, kuris mane išrinko pirmininke. Anksčiau paruoštąjį rankraštį įteikiau Kanados vyriausybei minėto būrelio vardu. Teko eiti per penkias komisijas. Pagaliau po ištisų metų laukimo atėjo atsakymas, įpareigojantis užbaigto filmo teises atiduoti ne N. Skotijos lietuvių būreliui, o Kanados Lietuvių Bendruomenei. Po to buvo paskirtos lėšos filmui paruošti.

Filmavimas pradėtas pas p.p. Tamošaičius š.m. *birželio mėnesį. Fil*mavimas, kuris yra reikalingas garso arba pilnos aptarnos (crew), yra užbaigtas. Dar teks papildomai filmuoti apie porą šimtų pėdų, sukarpyti bei redaguoti filmą ir parašyti atitinkamą komentarą.

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems, prisidėjusiems prie šio kultūrinio darbo: J. Paukštaičiui, kun. dr. Pr. Gaidai, prel. dr. J. Tadarauskui, N. Kulpavičienei, dr. M. Ramūnienei, Anglijos ir Kanados Lietuvių Bendruomenėms už rekomendacijas Kanados vyriausybei filmo reikalu; p. p. Tamošaičiams ir Nagiams už rankraščio (skripto) paruošimą, prof. R. Vaštokui ir dr. M. Ramūnienei už patarimus rankraščio reikalu; p.p. Tamošaičiams, "Gyvatarui" bei jo vadovei G. Breichmanienei, Muzikinei Stepo Kairio Grupei bei jos vadovams už dalyvavimą filme; archit. V. Petruliui už filmavimą ir ypač gerai techniškai paruoštąs spalvas, jo padėjėjams Randolph Gaynor ir Michael Macmillan; garso tvarkytojai panelei Patricia Kipping. Ypač dėkingi esame p.p. Tamošaičiams už vaišingumą.

Ramūna Macdonald,
direktorė

ŠV. JERONIMAS — Pr. Baltuonio 4,5 pėdos augščio šaknų skulptūra, kurią autorius padovanojo kun. Justino Klumbio statomai to vardo šventovei Gallup, N. Mexico vietovėje JAV Nuotr. D. Blauzdžiūnaitės

Lakštingala iš Vilniaus

Liepos 18 d. moterų šalpos grupė "Daina" Toronto Lietuvių Namuose surengė Vilniaus operos sol. Danguolės Juodikaitytės - Adamkevičienės koncertą. Nors vasaros savaitgaliais daug tautiečių išvyksta į gamtą, Karaliaus Mindaugo menę užpildė apie 350 dainos mylėtojų. Įvadinį žodį apie viešnią, Torontan atvykusią iš JAV, tarė J. Strazdas. Jos tėvas Pranas Juodikaitis yra jo vaikystės dienų draugas.

Sopranas D. Juodikaitytė koncertą pradėjo lietuvių kompozitorių harmonizuotomis liaudies dainomis bei originaliais jų kūriniais: M. Petrausko — "Tykiai Nemunėlis teka", A. Kačanausko — "Vai gražu", V. Kairiūkščio — "Ant atbėga laivužis", E. Gailevičiaus — "Treji gaideliai giedojo", J. Karoso — "Putinėli raudonasai", J. Gaižausko — "Ein bernelis per laukelį", B. Dvariono — "Žvaigždute" ir "Oi liūdnas, liūdnas". Šios dainos atskleidė gražią jos balso spalvą, nuotaikos pagavimą, grakštų žaismingumą bei subtilumą. Už plojimų bangą, pasibaigus pirmajai koncerto daliai, ji atsilygino liaudies daina "Pjovė lankoj šieną", atlikta be pianisto J. Govėdo palydos.

Pertraukos metu J. Strazdas koncerto dalyvius supažindino su kitu tolimu svečiu — Punsko lietuvių gimnazijos direktorim S. Paransevičium, atvežusiu sveikinimus Toronto lietuviams iš Suvalkų trikampio.

Antroji koncerto dalis buvo skirta operoms ir tarptautinei klasikai: Caccinio kompozicijai "Amarilli", R. Schumanno "Lazdynui", V. Bellinio Elvyros arijai iš "Puritonų" operos, R. Strausso romansui "Rytoj", G. Verdi scenai ir kavatinai iš operos "Ernani", C. Saint-Saens "Lakštingalai ir rožei", G. Rossinio "Sevilijos kirpėjo" Rozinos kavatinai. Šie kūriniai buvo atlikti originalo kalbomis, išskyrus R. Strausso "Rytoj", dainuotą lietuviškai. Jie išryškino sol. D. Juodikaitytės koloratūrą, ypač jos augštą techniką "Lakštingaloje ir rožėje". Operų arijos taip pat liudijo neeilinį operinį talentą. Sol. D. Juodikaitytė turi tvirtą balso vidurį, kurio dažniausiai trūksta koloratūriniams sopranams. Taigi, jinai lengvai gali atlikti lyrinių sopranų vaidmenis, o jos koloratūra klausytoją žavi pavydėtinu lengvumu, kuriam nestokoja ir jėgos, ir techniškai tikrai nelengvo pianissimo. Virš programos sol. D. Juodikaitytė padainavo F. Schuberto "Palaimą", Violetos I veiksmo ariją iš G. Verdi "Triavatos", liaudies dainą "Pūtė vėjas". Akompanavo pianistas J. Govėdas, nuolatinis mūsų solistų palydovas, talentingas jaunosios kartos atstovas.

Dainiečių vardu sol. D. Juodikaitytei ir J. Govėdui padėkojo K. Butienė. Pagrindinė šio koncerto surengimo našta buvo tekusi L. Novogrodskienei.

Vilniaus operai jig šiol trūko pajėgaus lietuviško koloratūrinio soprano. Didžioji darbo našta teko Vilniaus konservatoriją baigusiai rusaitei E. Čiudakovai, kurią jau pakirto vėžys, ir E. Kornejevai. Šią spragą dabar užpildys sol. D. Juodikaitytė, priklausanti jaunųjų dainininkų grupei, operon įsijungusi, berods, prieš penketą metų.

Nedaugelis koncerto dalyvių žinojo ją palietusią skaudžią asmeninę nelaimę. Gegužės 3 d., ištiktas širdies smūgio, mirė jos buvęs mokytojas ir vyras a.a. Valentinas Adamkevičius, Vilniaus operos tenoras, pernai atšventęs amžiaus penkiasdešimtmetį ir sceninio darbo trisdešimtmetį. Jiedu planavo bendrą išvyką į JAV pas jo brolį Vytautą Adamkevičių. Deja, netikėta mirtis sutrukdė šiuos planus. Atvažiuoti galėjo tik viena Danguolė, Vilniuje palikusi trejų metų amžiaus dukrelę. Atvažiavo su giliu skausmu širdyje, dėl kurio jai nelengva buvo lakštingala čiulbėti, juoba, kad su velioniu savo vyru dažnai kartu dainuodavo operose, iš jo mokėsi ir su juo pynė bendrą lietuviškos dainos vainiką.

V. Kst.

Birobidžanas -- žydų sritis?

Įspūdžiai kanadiečio žurnalisto, aplankiusio tą kraštą

Kai po 1917 m. revoliucijos bolševikai užgrobė daug kraštų, juos pavadino respublikomis, autonominiais rajonais, sudarydami Sovietų Sąjungą. Nei tos respublikos neturėjo tikrų respublikų teisių, nei autonominiai rajonai autonominių teisių. Liko tik pavadinimai.

Rusijoje buvo per 3 mil. žydų, kurių daugelis aktyviai prisidėjo prie sovietinės santvarkos įvedimo. Bet žydai Sovietų Sąjungoje savo respublikos ar autonominio rajono neturėjo. Stalinas nusprendė ir žydams duoti autonominį rajoną, nors ir be žydiško pavadinimo. Rajonas buvo parinktas rytiniame Sibire prie Kinijos sienos. Kadangi tas rajonas apėmė Biros ir Bidžano upių baseinus, tai ir tas žydams skirtas autonominis rajonas gavo Birobidžano vardą. Nors tai buvo žydams skirtas rajonas, bet jame žydai niekuomet nesudarė daugiau kaip 30% visų to rajono gyventojų. Kadangi tame rajone gyvenimo sąlygos buvo sunkios, tai žydai į jį gyventi nesiveržė, nors sakoma, kad iki 1932 m. net iš Lietuvos 400 žydų atvyko ten apsigyventi. *Nuo 1950 m. ir* žydams ateiviams Birobidžane buvo uždrausta kurtis. Matyt, Stalinas pabijojo didesnio žydų telkinio vienoje vietoje.

Birobidžanas dabar

Kanados žurnalistas A. Axelbank taip aprašo dabartinį gyvenimą Birobidžane ("The Toronto Star" 1976. IV. 26, C. 3).

Seniai norėjau aplankyti Birobidžaną, Sovietijoje esantį žydų autonominį rajoną prie Kinijos sienos. Nors sovietai yra jautrūs žydų atžvilgiu, bet į tą rajoną nenori įsileisti žurnalistų iš laisvojo pasaulio. Ir man buvo sunku į jį patekti. Kai pagaliau gavau leidimą ten nuvykti, iš Maskvos lėktuvu skridau į Chabarovską, o iš tenai traukiniu per 3 valandas pasiekiau Birobidžaną. To autonominio rajono plotas yra apie 73.-200 kv. km, atseit, kaip ir Belgijos plotas. Belgijoje gyvena 9 mil. gyventojų, o čia — 185.-*000, kurių tik 25.000 žydai.* Birobidžano miestas turi 62.000 gyventojų.

Man buvo įdomu sužinoti, ar tame žydiškame rajone nemiršta žydų kultūra, ar Birobidžano miestas nėra "ghost town" ir kiek jame gyvena žydų. Pirmieji pionieriai, kurie čia atvyko apsigyventi 1928 m., buvo žydai. Tai buvo 6 metai prieš pilną to rajono patvirtinimą.

Miesto ir rajono pareigūnai, inžinieriai, architektai, mokytojai, partijos žymūnai, kurių dauguma yra vyriausybės atžymėti, yra žydai. Dalsemash ūkio mašinų įmonės direktorius yra žydas Ed. Lipovetsky. Jis sako, kad ta žemės ūkio mašinų įmonė yra geriausia pasaulyje. Mašinos eksportuojamos į 12 kraštų. Tik jis nepaminėjo, ar tos mašinos eksportuojamos į laisvojo pasaulio 12 kraštų, ar į 12 sovietinių respublikų. L. Toitman vadovauja tekstilės įmonei, kurioje dirba 3.000 darbininkų. Birobidžano miesto veidas keičiasi palengva — matyti dar senų namų su sena turgaus *aikšte. Bet ir čia yra problemų:* trūksta darbininkų, o senį įmonių įrengimai neleidžia išvystyti tinkamos gamybos.

Kolchoze

Netoli miesto yra Lenino kolchozas. Jame auginami galvijai, daržovės, perdirbamas pienas. Sutikau F. Glikšteiną ir V. Pellerį. Pirmasis yra kolchozo pirmininkas, o antrasis, jau per 70 metų amžiaus, buvęs to kolchozo vadovas. Abu žydai. Peller yra apdovanotas "socialistinio darbo didvyrio" žymeniu. Sutikau žydaites karvių melžėjas ir daržovių augintojas. Jos prie tų darbų pripratusios ir jais nesiskundžia. Iš 800 kolchozo gyventojų 50% yra žydai. Čia jie kuria šeimas tarp giminių, kad išlaikytų žydiškumą, kai Europos Rusijos žydai kuria ir mišrias šeimas.

Kalbėjaus su I. Boker, rajono tarybos vicepirmininku, apie žydų kultūros išlaikymą. Jis sakė: *jei žydų kultūra bus remiama* religija, žus. Žydai religijos nebepraktikuoja. Jie netiki į Dievą ir neina į sinagogą, neskaitant 15-20 senesnių žydų. Į savo cerkves dar eina rusai. Birobidžane laisvė melstis teorijoj egzistuoja, kaip ir visoje Rusijoje, bet valstybinis ateizmas stovi augščiau ir slegia tikinčiuosius. Visoje Birobidžano srityje yra viena sinagoga ir 3 senesnės cerkvės.

J. V.

● **Kas aukojasi pinigam, jų neaukoja geriem darbam**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

PIANISTĖ JONĖ ŽAIDYTĖ, Brazilijos lietuvaitė, su Rio de Janeiro simfoniniu orkestru, diriguojamu Roberto R. Duarte, atliko V. A. Mocarto "Koncertą" orkestrui ir fortepijonui. Šis lietuvaitės pasirodymas *įvyko gegužės 28 d. Rio de Janeiro* universiteto muzikos mokyklos salėje.

LONDONO GALERIJOJE Filadelfijoje, JAV, pirmą individualią savo tapybos darbu parodą surengė jaunoji dail. Marija Banguolė Raugaitė. Ji yra baigusi Filadelfijos meno kolegiją ir gavusi stipendiją, kurios dėka studijas galės gilinti 1805 m. įsteigtoje seniausioje JAV meno institucijoje — Pensilvanijos Dailiųjų Menų Akademijoje. Lig šiol dail. M. B. Raugaitė dalyvaudavo grupinėse parodose. Su jos peizažais jau susipažino Niujorko lietuviai LB apygardos valdybos rengiamose parodose Vasario 16 proga. Pirmajai individualiai parodai dail. M. B. Raugaitė pateikė 12 didelio formato kūrinių, kurių didžiojoje dalyje vyrauja žmogus. Šiuos darbus papildo gėlės ir augmenija. Tuo pačiu metu dail. M. B. Raugaitė dalyvavo ir kitoje parodoje, kuri buvo surengta Filadelfijoje JAV 200 metų sukakties proga. Į šią parodą buvo pakviesta 50 žymių amerikiečių dailininkų, o kitus 55 atrinko vertintojų komisija. Dail. M. B. Raugaitės patekimas šion parodon yra didelis jos laimėjimas.

MONTREALIETIS PRANAS BALTUONIS, medžio šaknų skulptorius, susilaukia vis platesnio pripažinimo ir už Kanados ribų. Birželio 5-6 d.d. jis dalyvavo metinėje meno parodoje Syracuse mieste, N.Y. Čia jo originalios skulptūros susilaukė didelio lankytojų dėmesio. Jis taipgi yra gavęs kvietimą iš Milano modernaus meno muzėjaus, kuriame šią vasarą rengiama tarptautinė skulptūros paroda. Rudenį P. Baltuonis yra pakviestas dalyvauti meno festivalyje, kuris įvyks Floriđoje, Disney Land kaimelyje.

GEN. POVILO PLECHAVIČIAUS MONOGRAFIJĄ išleis "Kario" žurnalas JAV. *Ją ruošia keli autoriai, o* išleidimu rūpinasi velionies sesuo Elena Legeckienė.

LOS ANGELES LIETUVIŲ JAUNIMO ANSAMBLIS, pasikvietęs latvius ir estus, surengė VIII baltiečių dainų ir šokių festivalį, dedikuotą JAV dvišimtmečiui. Vyriausia šios šventės organizatore bei vadove buvo O. Razutienė. Lietuviškąją pro*gramos dalį atliko jaunimo ansamb*lio choras, diriguojamas Br. Budriūno, A. Polikaičio, O. Razutienės, ir tautinių šokių grupės. Dalyvavo ir Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choras su savo vadovu Br. Budriūnu. Estams atstovavo jų šokėjai, latviams — šokėjai ir choras, diriguojamas Dairos Cilnis, Kaikurie šokiai buvo atliekami visų tautybių kartu. *Įvadinį žodį tarė LB vakarų* apygardos pirm. V. Vidugiris, baigmėnį — ALTos skyriaus, pirm. V. Čekanauskas, primindamas JAV nepriklausomybės 200 metų sukaktį. Festivalis susilaukė svečių ir iš tolimų vietovių — Niujorko tautinių šokių grupės vadovės J. Matulaitienės, V. Bieliajaus iš Denverio, Antano ir Marijos Rudžių iš Čikagos.

KERAMIKĖ JOLANTA JANAVIČIENĖ Australijoje yra surengusi šešias savo parodas, dalyvavusi tarptautinėse keramikos parodose Prancūzijoje ir Italijoje. Šių parodų dėka ji buvo pakviesta į Tarptautinio Keramikos Centro Romoje rengiamą seminarą, kuriame du mėnesius keramiką dėstė žymiausieji šios srities specialistai Europoje. Italijon J. Ja*navičienė išvyko balandžio 24 d. ir* Australijon planuoja grįžti po trijų mėnesių.

DAIL. JUOZAS DAKNEVIČIUS, Brazilijos lietuvis, garsėja kaip senųjų dailės kūrinių restauratorius. Jis sėkmingai restauravo Cubatao miesto imperijos laikų archyvą, istorinius karmelitų vienuolyno baldus. Šiuo metu restauruoja São Paulo valstijos Pinacoteca galerijos XVIII-XIX š. aliejaus, akvarelės, pastelės kūrinius. Valstijos kultūros valdyba jį taipgi yra pakvietusi atnaujinti ir senus archyvo dokumentus. Dail. J. Daknevičius yra tapytojas, pasižymėjęs dailės darbų, dokumentų ir žemėlapių atnaujinimu.

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ DIENOSE *Melburne dalyvaus* čikagiečiai dainininkai Nerija Linkevičiūtė ir Bernardas Prapuolenis, pasižymėję gražiais duetais. Jų dalyvavimas praturtins AL Dienų renginius. Numatomas ir atskiras šių svečių koncertas.

ICCHOKO MERO romaną "Striptizas arba Paryžius—Roma—Paryžius" rugpjūčio pabaigoj išleis "Ateities' *leidykla Čikagoje. Autorius* yra Lietuvos žydas, gerai mokantis lietuvių kalbą, rašantis lietuviškai. Okupuotoje Lietuvoje jis išleisdino šešias knygas ir buvo laikomas iškiliu beletristu. Kaikurios jo knygos išverstos net į 10 užsienio kalbų. 1972 m. išvyko Izraelin, kur ir dabar tebegyvena. Nuo 1976 m. pradžios įsijungė į Lietuvių Rašytojų Draugiją ir toliau tęsia savo kūrybinį darbą. "Striptize" jis pabrėžia žmogaus pastangas su viltimi žvelgti amžinybėn. Dėl spausdinimo pabrangimo romanas išleidžiamas ribotu tiražu. Jį galima užsisakyti "Ateities" leidykloje, 17689 Goldwin Dr., Southfield, Mich. 48075, USA.

VILNIAUS DAILĖS MUZĖJUJE surengta lenkų dail. Jažio Milerio darbų paroda labiausiai domino filatelistus, nes joje buvo išstatytos vario graviūros ir pašto ženklų projektai. J. Milleris, Varšuvos dailės akademiją baigęs 1954 m., yra daugelio Lenkijos banknotų, monetų, pašto ženklų autorius, pasižymintis romantine pasaulėjauta, meile gimtinei, liaudies meno pradams.

ŠAUKĖNŲ KULTŪROS NAMUOSE vienuoliktoji Žemaitės premija liepos 12 d. buvo įteikta rašytojai Bitei Vilimaitei už apsakymų rinkinį "Obelų sunki našta". Vertintojų *komisija, darydama sprendimą, atsi*žvelgė ir į jos apsakymų ciklą apie Žemaitę. Šią metinę literatūros premiją skiria Žemaitės vardo kolchozas Kelmės rajone už geriausius prozos kūrinius kaimo tema. Premijos įteikimo iškilmėje dalyvavo literatūros kritikas S. Renčys, Rašytojų Sąjungos pirmininko pavaduotojas V. Bubnys, rašytojas L. Jacinevičius ir *keli kiti vilniečiai. Užnėnuose jie* aplankė muzėjumi paverstą P. Višinskio namą, gėlėmis papuošė memorialinį Žemaitės akmenį.

VILNIAUS UNIVERSITETO liaudies dainų ir šokių ansamblis savo koncertinę grupę buvo išsiuntęs gastrolių Prancūzijon. Ji dalyvavo tarptautiniuose liaudies muzikos festivaliuose: liepos 9-10 d.d. — Marseille *mieste, liepos 13-17 d.d. — Nice* ir Cannes miestuose.

VILNIAUS OPEROS IR BALETO TEATRO direktoriaus sol. V. Noreikos pranešimu, naujasis sezonas bus pradėtas rugpjūčio 27 d. G. Verdi "Traviatos" spektakliu. Alfredo vaidmenį jame atliks pats V. Noreika, kurį laiką nedainavęs dėl ligos. Rudenį jo laukia koncertai Italijoje ir Britanijoje. Pirmąja sezono premjera bus G. Puccini opera "Madame Butterfly", kurią paruoš rež. V. Mikštaitė ir dirigentas J. Aleksa. Teatro repertuarą papildys V. Bellini opera "Norma", G. Puccini "Tosca", baletai — S. Prokopjevo "Romeo ir Džiuljeta", V. Minkaus "Don Kichotas", pagal J. Strausso muziką E. Bukaičio ruošiamas baletas "Žydrasis Dunojus" šiuo ar kitu pavadinimu. Naujuosiuose teatro rūmuose vis dar vyksta akustikos reguliavimo darbai. Dvi lietuviškų operų premjeros numatomos tik 1977 m. Tai J. Juzeliūno "Sukilėliai" ir V. Klovos "Pilėnai", jau anksčiau statyti senojoje Vilniaus operoje. Šį kartą planuojama paruošti du "Pilėnų" variantus. Vienas jų bus skirtas teatro scenai, kitas — atlikimui po atviru dangumi.

TARPRESPUBLIKINIAME KONKURSE Taline varžėsi jaunieji Lietuvos, Latvijos, Estijos, Moldavijos, Gudijos instrumentalistai ir dainininkai, norintys patekti į sąjunginį konkursą, kuris atrinks atstovus į VI tarptautinį P. Čaikovskio konkursą. Pirmąsias vietas Taline įvykusiame jėgų išbandyme laimėjo trys lietuviai — tenoras Algirdas Čiplys, Vilniaus konservatorijos V kurso studentas, jau dainuojantis Vilniaus operoje, smuikininkas Hiacetonas Bankas ir pianistė Mūza Rubackytė, Vilniaus konservatorijos studentai. A. Čiplio mokytojas yra sol. V. Daunoras, H. Banko — V. Radovičius, M. Rubackytės — J. Karnavičius.

SU FOTOGRAFO VACLOVO STRAUKO meninėmis nuotraukomis vokiečius supažindino R. Vokietijos miestuose surengta jo 80 darbų paroda. V. Straukas yra klaipėdietis, dirbantis fotografu buitinių paslaugų įmonėje "Gražina". Tarptautinį pripažinimą liudija užsienyje laimėti medaliai. Tarptautinės Fotografijos Meno Federacijos aukso medalį V. Straukas yra laimėjęs Australijoje už nuotrauką "Šokis". Iš tarptautinės parodos Lenkijoje jis taipgi parsivežė aukso medalį, iš parodų Jugoslavijoje ir Čekoslovakijoje — tris sidabro medalius, iš Maskvos — du bronzos medalius.

SIMFONINIS ORKESTRAS "VILNIUS", vadovaujamas P. Bekerio, jungia įvairių profesijų instrumentalistus savivieikliniais pagrindais. "Vilnius" jau yra išsikovojęs sąjunginės meno saviveiklos laureato vardą. Paskutiniame savo koncerte Vilniuje orkestras atliko A. Vivaldžio, J. Ch. Bacho simfonijas, G. F. Haendelio "Koncertą arfai ir orkestrui nr. 6", K. Stamico "Orkestrinį kvartetą". Koncerte orkestrui talkino arfistė E. Rimkaitė ir Vilniaus operos sol. V. Bakas.

KAUNO LĖLIŲ TEATRE prancūzų klasiko Ch. Perreault pasaką "Katinas gudragalvis" pastatė rež. Laima Lankauskaitė, talkinama poetės Janinos Degutytės, parašiusios pasakos inscenizaciją. Muziką sukūrė kompoz. J. Andrejevas, stilizuotas dekoracijas ir lėles — dail. J. Bičiūnienė. Pagrindinius vaidmenis atliko aktoriai A. Ignatavičienė, A. Jauniškis, A. Baranauskaitė, J. Javaitis ir kt. Rež. L. Lankauskaitė dvejus metus tobulinosi Leningrado lėlių teatre.

ŽEMAITIJOS LIAUDIES ŠOKIŲ konkursas, trukęs dvi dienas, šiemet buvo surengtas Gargždуose, Minijos vingio pakrantėje. Varkėjietį, Šėltinį, Suvartuką, Klumpakojį bei kitus šokius atliko Žemaitijos rajonų savivieiklininkų grupės. Rajono centrų kategorijoje I vietą laimėjo Plungės statybos technikumo šokėjai, kaimo kultūros namų kategorijoje — veiviržėniškiai iš Klaipėdos rajono.

V. Kst.

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
1072 Bloor St. W.
Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS
Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ
MARGIS Drug Store
JOHN V. MARGIS, Phm. B.
408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944
PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.
NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas
999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • **Tel. 532-3400**

AKTYVAI — virš 9 milijonų

KASOS VALANDOS:		MOKA UŽ:	
Pirmadieniais	10 - 3	term. indėlius 1 metų	9½%
Antradieniais	10 - 3	pensijų s-tas	8¼%
Trečiadieniais uždaryta		taupomąsias - savings s-tas	8%
Ketvirtadieniais	10 - 7	depozitų - čekių s-tas	6%
Penktadieniais	10 - 8	DUODA PASKOLAS:	
Šeštadieniais	9-12	asmenines	9½%
Sekmadieniais	9.30 - 1	nekiln. turto	9½%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmadieniais — 9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki $10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaidas. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

F. SENKUS "ONTARIO TRUST REAL ESTATE" įstaigos vedėjas
patarnauja visuose nekilnojamo turto reikaluose
Telefonas **533-4414**

Autorite Sales and SERVICE
Telefonas 531-1305 1636 Dundas St. W.
ir **Bloor Autorite Garage,** 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
- Sąžiningas ir patikimas patarnavimas.
- Visi automobilių mechaniniai taisymai.
- Snieginės ir paprastos padangos, **Michelin, B. F. Goodrich, Radial** ir kt. Sav. FRANK PETTIT

BEST ELECTRIC
NUO LŪŠNOS IKI DANGORAIŽIO!
Verslo bei pramonės pastatų elektros įrengimai, priežiūra ir kiti darbai
ELEKTROS RANGOVAS
Tel. 925-7716 Petras Prakas
Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

Ar turite sunkumų suprasti ką reiškia gyvybės drauda?

Klauskite mane apie:
- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- RRSP — registruotą pensijų planą
  - invalidumo pajamas
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- Studentų draudos fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas, *2 Carlton St., suite 714*
District Manager of *Namai: 766-5857*
Canadian Premier Life *Raštinė: 363-7881*

Dufferin RADIO AND TV SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. • Parduodamos lempos ir baterijos. • Prityręs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

ADVANCE REAL ESTATE Ltd.
Toronto Real Estate Board narys
1055 Bloor Street West
A. (Blue) Bliūdžius
Telefonai 534-9246, namų 537-2291
- rezidenciniai
- komerciniai
- investacijos
- mortgičiai
- įkainojimas
- namų drauda

Naudokitės paslaugomis tų, kurie skelbiasi "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUOSE"

Augštesnieji lituanistiniai kursai Toronte turi ir specialią klasę nekalbantiems lietuviškai. Studentų tarpe yra ir nelietuvių. Klasės vedėjas — mokyt. V. Taseckas (stovi prie žemėlapio) Nuotr. St. Dabkaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Kanada pasirašė sutartį su Bendrąja Europos Rinka plėsti prekybiniam bei ekonominiam bendradarbiavimui. Konkrečios priemonės nėra numatytos. Jas turės aptarti ir surasti šiam tikslui sudarytas jungtinis Kanados ir Bendrosios Europos Rinkos komitetas. Sutartis, pasirašyta penkeriems metams, įsigalios po kelių mėnesių. Jos jau nuo 1974 m. siekė premjero P. E. Trudeau vyriausybė kaip atsvaros perdidelei JAV ekonominei įtakai Kanadoje. 1975 m. Kanada Bendrosios Rinkos kraštams pardavė $4.041.000.000 vertės savo gaminių, o iš jų įsivežė už $3.046.000.000. Kadangi balansas jau ir dabar turi beveik bilijoną dolerių Kanados naudai, didesnio jo pagerinimo sunku tikėtis.

Pasenusius žvalgybinius "Argus" tipo lėktuvus Kanadoje pakeis 18 naujų lėktuvų, kuriuos pagamins amerikiečių "Lockheed" bendrovė. Sutartis su ja jau buvo pasirašyta gegužės mėnesį, bet jos teko atsisakyti, kai paaiškėjo, kad bendrovė negali sudaryti pradinio kapitalo lėktuvų gamybai. Naujoji sutartis lėktuvų pristatymą Kanadai suvėlina vieneriais metais. Jie bus pradėti pristatyti 1981 m. Minėtieji keturių variklių propeleriniai lėktuvai yra "Orion" tipo, bet Kanadai skirta jų versija vadinsis "Aurora". Ji turės patobulintus įrenginius povandeniniams laivams sekti. Lėktuvų įsigijimas pareikalaus daugiau kaip bilijono dolerių, bet maždaug trečdalis šios sumos bus išleistas Kanadoje. Vien tik valdinė Kanados lėktuvų gamykla "Canadair" Montrealyje gaus apie $200 milijonų už jai patikėtas lėktuvų dalis. Šį kartą pradiniu kapitalu pasirūpins pati "Lockheed" bendrovė, jau turinti užtikrintas paskolas. Lėktuvų įsigijimas netiesiogiai yra susietas su Kanados ir Bendrosios Europos Rinkos sutartimi prekybiniam bendradarbiavimui plėsti. Jos nariai pareikalavo per Š. Atlanto Sąjungą didesnio Kanados įnašo Europos apsaugai. Tuo įnašu dabar bus 18 žvalgybinių "Auroros" lėktuvų, kurie seks povandeninius Sovietų Sąjungos laivus.

Imigracija Kanadon pernai sumažėjo 14%. 1974 m. Kanada susilaukė 218.456 ateivių, o 1975 m. — tik 187.881. Pasak imigracijos ministerijos, tai liudija griežtesnę ateivių atranką pagal Kanadoje jų laukiančius darbus. Daugiau ateivių pernai susilaukta tik iš dviejų šalių — P. Korėjos ir Gvijanos. Korėjiečių skaičius padidėjo 52% ir pasiekė 4.316 dėl 1974 m. ten atidarytos Kanados imigracijos įstaigos. Gvijaniečių pernai Kanadon atvyko 4.394, t.y. 9% daugiau negu 1974 m. Nors imigracija iš Britanijos sumažėjo 9%, britai savo skaičiumi vis dar pralenkia kitų kraštų ateivius. 1975 m. iš Britanijos atvyko 34.978 imigrantai, iš JAV — 20.155, iš Hong Kongo — 11.132, iš Indijos — 10.144, iš Portugalijos — 8.547, Jamaikos — 8.211, Filipinų — 7.364, iš Italijos — 5.078.

Netvarką Kanados kalėjimuose liudija vankuveriečio G. T. Lavoie suėmimas už vienos Toronto firmos apiplėšimą. Policijai jis prisipažino, kad jau 1972 m. yra pabėgęs iš Stoney Mountain kalėjimo Manitoboje. Jis pasinaudojo gautu leidimu išeiti laisvėn ir kalėjiman negrįžo. Kai Toronto policija paskambino Stoney Mountain kalėjimo pareigūnams, gavo atsakymą, kad G. T. Lavoie negalėjo būti suimtas Toronte, nes jo pavardė tebėra minėto kalėjimo kalinių sąraše. Vėliau betgi paaiškėjo, kad teisi buvo Toronto policija. Tas Manitobos kalėjimo nepasigestas kalinys nuo 1972 m. spėjo apiplėšti net 13 bankų Britų Kolumbijoje. Kartu su G. T. Lavoie buvo suimtas ir B. W. Francis, jo talkininkas iš Vankuverio.

Žydų mokykla (VII, VIII, IX skyriai) North Yorke bus išlaikoma visų mokesčių mokėtojų lėšomis. Taip nutarė North Yorko švietimo vadyba po dvejus metus trukusių svarstymų. Nutarimas yra bandomojo pobūdžio ir galios dvejus metus. Jis liečia 400 mokinių, besimokančių "Associated Hebrew School of Toronto" (iš viso 2.400). Tuo būdu ši mokykla nuo š.m. rugsėjo 1 d. bus įjungta į viešųjų mokyklų sistemą, jeigu Ontario švietimo ministeris patvirtins nutarimą. Tuo atveju hebrajų studijoms būtų skiriama 40 min. kasdien, bet jas finansuotų žydų bendruomenė. Jei šis projektas praeis, žydų švietimas palengvės finansiškai, nes dabar minėtos mokyklos mokiniai turi mokėti po $1.525 mokslapinigių į metus. Po dvejų metų šis projektas bus peržiūrėtas. Jeigu jis bus sėkmingas, galės būti išplėstas ir į kitas privačias klases bei mokyklas.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS

	Nauji įnašai:	
679.	Vilko, Kazio atminimui	$100
680.	Ignatavičius, J., Toronto	100
681.	Pyragių, Antano ir Povilo, atm.	100
682.	Šmigelskiai, Alfonsas ir Angelė	100
683.	Gražienės, Valerijos atm.	100
684.	Augienės, Justinos atm.	100
685.	Puteris, A.	100
686.	Lukošiaus, Mykolo atm.	100
	Įnašų papildymai:	
23.	KLB Otavos apylinkė iki	$2600
460.	V. Kudirkos Šeštad. mokykla Otavoj	200
87.	"Litas" — Montrealio kredito koop.	1100
98.	Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas	900
459.	Kęsgaila, Stepas	300
73.	Kojelaičiai, Aleksas ir Teodora	12,100

Šį kartą matome daug įnašų, pagerbiant atsiskyrusius su šiuo pasauliu artimuosius bei draugus. Neseniai Hamiltone mirusio Kazio Vilko atminimui draugai sudarė įnašą. Prisidėjo: D. P. Bobinai, P. S. Dobai, J. T. Galkauskai, dr. A. A. Gailiai, E. G. Jasevičiai, O. J. Kareckai, O. P. Kareckai, A. Kisiūnas ir mama, P. P. Lukošiai, O. J. Stonkai. Kitas hamiltoniškis Juozas Pyragius davė įnašą savo brolių Antano ir Povilo atminimui. Anksčiau jis yra įrašęs žymųjį Lietuvos aviacijos lakūną ir sklandytoją Joną Pyragių.

Mamos ir uošvės Justinos Augienės atminimui įnašą atsiuntė Adomas ir Filomena Kantautai — didžiai vertingos "Lietuvių bibliografijos" autoriai iš Edmontono.

Montreališkiui Mykolui Lukošiui mirus, aukojo jo artimieji bei giminės: velionies brolio vaikai su šeimomis, Karolina ir Petras Kubiliai, Monika ir Bronius Povilaičiai, Petras, Juozas ir Jonas Lukoševičiai su šeimomis. Valerijai Gražienei, taipgi mirusiai Montrealyje, pagerbti artimieji ir draugai sudarė įnašą KLF. Gaila, neturime pavardžių tų, kurie prisidėjo savo auka prie Valerijos pagerbimo.

Gražu matyti ir torontiškių būrelį: J. Ignatavičių, p.p. Šmigelskius 50 vedybinės sukakties proga ir jaunosios kartos advokatą A. Puterį. KLF dėkingas "Lito" ir Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvams, pastoviai ir kasmet didinantiems savo įnašus. Mūsų įgaliotinis Otavoje A. Paškevičius žygiuoja pirmuoju apylinkių įnašų didumu. Be to, Otava dar padidino ir V. Kudirkos šeštad. mokyklos įnašą.

Montreališkiai St. Kęsgailos, švęsdami savo vedybinę ir amžiaus sukaktį, atsisakė nuo betkokios rengėjų planuotos dovanos. Dėlto pobūvio rengėjai likusią nuo šventės ruošimo dalį, apie $200, įnešė sukaktuvininkų vardu į KLF. Pastarasis visiems dėkingas.

Kaip daugelis pastebėjo šio laikraščio puslapiuose, KLF susilaukė nepaprastai džiuginančios žinios: Aleksandras ir Teodora Kojelaičiai iš West Lorne, Ont., padarė testamentinį pasižadėjimą savo įnašą padidinti iki $100,000. Tai jie padarys dalimis. Jau įmokėjo pradinį šios sumos įnašą $12,000. KLF truko 16 metų sutelkti 100,000 kapitalą. Mūsų geradarių pasižadėjimas per keletą metų Fondo kapitalą padvigubins. Tai nepaprastas Kanados gal ir viso laisvojo pasaulio lietuvių fondų istorijoje įvykis. P.p. Kojelaičių patriotiškas žingsnis tebūna kelrodžiu visiems laisvojo pasaulio lietuviams.

KLF VALDYBA

Ateitininkų žinios

Moksleivių ateitininkų stovykla prasidėjo liepos 18 d. Ją atidarė K. Manglicas, pristatydamas visus vadovus ir perduodamas stovyklą komendantui Linui Mikulioniui. Stovyklai vadovauja: berniukų vadovai — J. Nakas, P. Tutinas, L. Kojelis; jaun. berniukų vadovai — Audrius Stundžia, Andrius Razgaitis; mergaičių vadovės — R. Girdauskaitė, R. Vaičiūnaitė (dainavimas), D. Kuolienė (menas), L. Vaitiekūnaitė (vakaro programos); jaun. mergaičių — p. Freimanienė, L. Ulbaitė; padėjėjos — R. Gustainytė, V. Nakaitė, B. Nakrošiūtė. Stovyklos sekretorė — I. Poškutė, kapelionas — kun. J. Bacevičius, OFM, ūkvedys — L. Dūda, gail. sesuo — R. Kolyčiūtė.

Pagrindinė stovyklos tema — "Aplinka ir mes". Stovyklą atidarant, pamoksle kapelionas pabrėžė "Visa atnaujinti Kristuje" reikšmę, primindamas, kad atsinaujinimas turi prasidėti nuo mūsų pačių. Stovyklos metu kalbėjo ar kalbės šie paskaitininkai: P. Balčiūnas, kun. J. Staškevičius, R. Birgelytė ir p. Lenkauskienė. Iš viso yra 111 stovyklautojų. Stovykla baigsis liepos 31 d., 12 v. K.

SPORTAS

GOLFO TURNYRAS

Š. m. rugpjūčio 1 d., 11.30 v. r., Boinaire golfo aikštėje įvyks tradicinis Georgian Bay vasarotojų atviras golfo turnyras. Aikštė yra prie 400 ir 12 kelių kryžkelės. Visi golfininkai bei golfininkės maloniai kviečiami dalyvauti. Rengėjai

VYČIO ŽINIOS

Krepšinio stovykla bus rugpjūčio 14-21 d.d. Tėvų pranciškonų stovyklavietėje N. Wasagoje. Pirmoji savaitė skiriama lietuviams. Šalia krepšinio, bus stalo teniso ir tinklinio pratybos. Krepšinio treneriais pakviesti iškilūs JAV krepšinio žaidėjai — Mikas Baškauskas ir Linas Gineitis. M. Baškauskas, Kolumbijos universiteto krepšinio komandos treneris, atsidėjęs ruošia programą šiai stovyklai. Tinklinio instruktore yra pakviesta Kanados olimpinės rinktinės dalyvė Regina Armonaitė, stalo tenisui — Kanados bei JAV stalo teniso meisterė Violeta Nešukaitytė ir Europos vyrų dvejeto vicemeisteris dr. Algis Saunoris. Suinteresuotiems siūlome įsigyti stovyklos brošiūrą arba kreiptis adresu: Vytis Basketball Camp, 272A Evelyn Ave., Toronto, Ont. M6P 2Z9.

Krepšinio turnyre, kurį liepos 3 d. Tėvų pranciškonų stovyklavietės aikštelėje surengė Aušra, dalyvavo Vyčio vyrų ir jaunių A komandos. Vyrų komandos pastangoms ir sugebėjimams neturime paskatinančio pritarimo. Vytiečiai aiškiai pralaimėjo abejas rungtynes — H. Kovui ir Aušrai. Tačiau teko pasidžiaugti jaunių A pasekmėmis. Nugalėję Kovą 6 taškais, buvo arti laimėjimo ir prieš L. Rautinšo vadovaujamą Aušros jaunių A komandą. Vytiečiai pademonstravo apgalvotą ir tikslų žaidimą, kurį sunku buvo pralaužti net pajėgiai Aušros komandai. R. Duliūno vedami, vytiečiai ilgą laiką pirmavo ir vienu metu buvo pasiekę 8 tšk. persvarą. Tik žaidimo pabaigoje Aušrai pavyko pasiekti pergalę 56:49 pasekme.

R. Duliūnas vasaros metu žaidžia krepšinį Trinity komandoje. Neseniai įvykusiame Toronto žaidimų aikštelių turnyre tarp pajėgiausių Toronto jaunių komandų ji laimėjo II v. Prie šio laimėjimo daug prisidėjo R. Duliūnas. Jo pastangos buvo tinkamai įvertintos — liko išrinktas geriausiu (MVP) šio turnyro žaidėju.

Uždarame Aušros golfo turnyre birželio 27 d. Georgetown aikštyne kaip svečiai dalyvavo 20 vytiečių. Svečių tarpe geriausiai sužaidė S. Podsadeckis 78, jaunasis V. Sergautis 79 ir V. Balsys (B) 81. Iš vytiečių dar neblogai žaidė A. Siminkevičius 82, A. Stauskas 83, J. Išganaitis 85, P. Stauskas 88 ir S. Rukša 89. Su išlyginamaisiais smūgiais I v. dalijosi J. Išganaitis ir V. Sergautis. Ilgiausią smūgį paleido ir arčiausiai prie vėliavėlės vienu smūgiu sviedinuką primetė S. Podsadeckis.

Tarpusavio turnyre iki liepos 15 d. sužaista nemažai rungtynių. Laimėtojų pusėje pirmo rato rungtynes privalo žaisti V. Vaitkevičius — J. Išganaitis. Po 3-jų ratų P. Stauskas ir R. Kymantas žais ketvirtbaigmio rungtynes. Pralaimėtojų pusėje žaidžia S. Podsadeckis — H. Stepaitis.

A. S.

AUŠROS ŽINIOS

Atviras golfo turnyras įvyks liepos 31 d., 11 v.r., Royal Downs aikštėje. Henrikas Paukštys yra paskyręs vertingą pereinamąją taurę geriausią pasekmę pasiekusiam Aušros jaunių žaidėjui. Šio turnyro metu įvyks ir antros tarpklubinės komandų varžybos. Iš trijų varžybų geriausią rezultatą pasiekusi komanda laimės Jono Gustainio pereinamąją taurę. Po pirmų varžybų pirmauja Aušra. Po golfo turnyro, 7.30 v.v., Oakview Community Centre Wasagoje įvyks šokių vakaras, į kurį kviečiami visi.

A. K.

Per paskutinius 25 metus Al. Garbenis (tėvas) tarnavo Toronto lietuviams namų reikalais. Toliau tarnaus tėvas ir sūnus Garbeniai

Alfonsas A. Garbenis — Alfonsas Wm. Garbenis, B.A.

AL GARBENS
REAL ESTATE
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys
Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

PARDUODAMI NAMAI HIGH PARK RAJONE IR NETOLI LIETUVIŲ NAMŲ

BLOOR — DUNDAS RAJONE, arti Lietuvių Namų, 7 kambariai per 2 augštu; atskiras; 2 virtuvės ir 2 prausyklos, įvažiavimas, garažai; palikimas; reikia greitai parduoti; prašoma kaina tik $61,500.

ARTI TORONTO LIETUVIŲ NAMŲ. Naujas vienerių metų senumo namas, 3 miegamų[illegible] PARDUOTAS [illegible]iu, užbaigtas rūsys, privatus įvažiavimas, garažas. Prašoma kaina $69.900. Namas išmokėtas.

14 KAMBARIŲ legalus tributis, plius atskiras sklypas su garažais, arti Bloor gatvės požeminio; gera investacija ateičiai.

KLAUSKITE KITŲ PARDAVIMŲ HIGH PARK RAJONE

MISSISSAUGA, vienaaugštis (back [illegible] miegamųjų, beveik naujas namas, akme[illegible] PARDUOTAS išvažiavęs į Arizoną; reikia greitai par[illegible], prašoma kaina nužeminta; greitas užėmimas.

PINECREST GATVĖ, atskiras 3 augštų namas, 13 kambarių; šildomas vandeniu; 3 virtuvės, 2 prausyklos; geroj vietoj; savininkas ima atgal mortgičių; privatus įvažiavimas, garažas.

CLENDENAN gatvė atskiras plytų namas, legaliai pakeistas į 6 butus; visi butai moderniai įrengti; nuomojamas su baldais; pajamos — $14.400.00 į metus; prašo $120.000.00.

JANE — ANNETTE, 6 kambarių plytinis namas; nauja šildymo sistema; įvažiavimas ir garažas; mažas įmokėjimas, 10% mortgičius.

BABY POINT — JANE, prabangus 7 kambarių namas, pilnai sumodernintas; nauji elektros laidai, kanalizacijos vamzdžiai, pilnai užbaigtas rūsys; visur kilimai; naujas šildymas (vandeniu); savininkui atsiėjo per $16.000.00 sumodernin[illegible]; gilus sklypas ir garažas; 9¼% mortgičius; įmokėti apie $20.000.00.

MARGARETA GATVĖ, atskiras, pilnai sumodernintas 6 kambarių namas; 2 virtuvės, privatus įvažiavimas, garažas; mažas įmokėjimas; arti Bloor gatvės.

BLOOR — DUNDAS. Krautuvė — nuosavybė ir "Laundromat" verslas, dviejų miegamųjų butas viršuje; pajamos virš $16.000 į metus; prašoma kaina — $95.000, įmokėti $40.000.

JANE — ANNETTE. [illegible] PARDUOTAS [illegible] namas, nepereinami kambariai, modernizuotas virtuvė, vonia, įvažiavimas, garažas; prašo $57.000.

STAYNER, ONT., 14 akrų ūkis su dviem trobesiais, tvartas ir daržinė, ūkis yra miesto ribose; palikimas; tikrai geras pirkinys; galima padalinti sklypais.

PT. SEVERN — WAUBAUSHENE, gražus 1 akro statybos sklypas (Ropės subdivision), ežero privilegijos, įvestas vanduo; kelias asfaltuotas (šiais metais); palikimas; savininkas Floridoj; parduoda pigiai.

VAKARAIS SKAMBINKITE Į NAMUS

Alfonsas A.	Alfonsas Wm.	Stasys
GARBENIS	GARBENIS	DARGIS
489-1543	769-0656	766-3925

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA:	IMA:
9¾% už 2 m. term. dep.	9½% už asm. paskolas
9% už 1 m. term .dep.	9½% už mortgičius
8¼% už pensijų ir namų planą	
8¼% už spec. taupymo sąsk.	
7½% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 13 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki $10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais — nuo 10 val. ryto iki 6 val. vakaro; penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonai: **532-8723** ir **532-1149**

CHOLKAN
R. CHOLKAN & CO. LTD. REALTOR
REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

PRINCE EDWARD — BLOOR, atskiras 2-jų miegamųjų vienos šeimos namas; garažas su privačiu įvažiavimu; prie pat Bloor gatvės.

BLOOR — JANE, atskiras 6 kambarių namas; kvadratinis planas, naujas šildymas, 2 prausyklos, užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu, didelis kiemas, gražus viduje.

SHAVER — BLOOR, puikus 4 miegmųjų vienaaugštis; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys su baru ir atviru iš akmens židiniu, dideli kambariai; garažas su privačiu įvažiavimu.

RUNNYMEDE—BLOOR, 11 kambarių per 2 augštus gražus atskiras namas; 3 prausyklos, pilnai užbaigtas rūsys; garažas su privačiu įvažiavimu; prašoma kina $80.500; netoli Bloor.

PRINCE EDWARD DR. — BLOOR, gražus 6 kambarių vienaaugštis; užbaigtas rūsys su baru ir atviru židiniu; didžiulis kiemas su maudymosi baseinu; garažas su privačiu įvažiavimu.

ETOBICOKE, 10 butų apartamentas, maždaug 13 metų senumo; visi butai bangolo dydžio su balkonais; gauna apie $28.000 pajamų.

Pranas-Frank Kerberis

P. KERBERIS,
2336 Bloor Street West
tel. 763-5555 namų 535-1584

Trident Real Estate Ltd.
2150 Bloor St. W., Toronto, Ont., M6S 4V7
Sąžiningas patarnavimas perkant ar parduodant nuosavybę Toronto ir Mississaugos apylinkėje
Vyt. V. Girdauskas
TELEFONAI: įstaigos: **766-9771** namų **270-6075**

Čikagos lietuvių horizonte

VLADAS RAMOJUS

DIDELIS SUSIDOMĖJIMAS

Pas mus šilta ir graži vasara. Liepos pirmojoj pusėj buvo dienų, kai temperatūra pasiekė net 100°. Vasaros metu pagrindinės lietuvių susitelkimo vietos yra Beverly Shores, Indianoje, ir Union Pier, Mičigane. Iš laiškų, ateinančių iš įvairių miestų, taip pat ir iš bendrų nuotaikų matyti, kad daug kas atostogas ima rugpjūčio pabaigoje bei rugsėjo pradžioje ir ruošiasi kelionei į Čikagą, į V-tąją taut. šokių šventę. Bilietai tiek į pačią šventę, tiek ir į po šventės įvyksiantį banketą smarkiai perkami ir net gali jų pritrūkti. Todėl atvažiuojantiems iš toliau patartina bilietais iš anksto apsirūpinti. Įvairių grupių taut. šokių šokėjai ir vasaros karščiuose repetuoja, ruošdamiesi šventei, o taip pat platina ir laimėjimų bilietus, nes juo daugiau laimėjimų bilietų bus išplatinta, juo daugiau liks lėšų šokėjų kelionės dalinėm išlaidom padengti ir kitiem reikalam.

SPAUDOS POBŪVIS

Lietuvių Žurnalistų S-gos centro valdyba taut. šokių šventės išvakarėse Marquette Parko širdyje esančiam "Playhouse" rengia lietuvių spaudos ir radijo darbuotojų pobūvį. Rašyt. Vyt. Alantas, paskutiniu metu parašęs ir išleidęs knygą "Romas Kalanta" arba "Gyvieji deglai Nemuno slnyje", nagrinės temą "Dabarties lietuvių spauda". Taip pat ta tema pasisakys ir eilė kitų spaudos ir radijo darbuotojų. Pobūvio, kuris įvyks šeštadienį, laiką ir smulkią programą pranešime vėliau. Tuo rūpinasi LŽS cv nariai J. Janušaitis, V. Kasniūnas ir A. Pužauskas. Pastarasis eilę metų rūpestingai redagavęs "Naujienų" 1 psl., po to kurį laiką talkinęs "Laisvajai Lietuvai", prieš kelias savaites perėjo dirbti prekybos srityje. Kadangi kun. J. Prunskio duodamos $1,000 žurnalistinės premijos už 1976 m. skyrimu pavesta rūpintis LŽS cv-bai, ji paskutiniame posėdyje ir sudarė vertintojų komisiją premijos laimėtojui atrinkti. Į komisiją pakviesti kun. V. Bagdanavičius, prof. J. Puzinas, D. Bindokienė, E. Pakštaitė ir Vl. Būtėnas.

ROMANAS APIE PARTIZANUS

Vladas Vailionis, gyvenantis Indianos valstijoje, parašė ir praėjusią žiemą savo lėšomis su mecenato parama išleido romaną, pavadintą "Likimo audrose". Tai veikalas, liečiantis partizanų kovas pokario dešimtmetyje Dzūkijos krašte. Išorė knygos, kurią spausdino "Nidos" leidykla Londone, daro malonų įspūdį: jrišta į kietus viršelius, paauksintos titulinės raidės, geras popierius, labai mažai korektūros klaidų. Romanas, galima spėti, autobiografinis. Jame aprašomas vienos Dzūkijos ūkininko šeimos, jos giminių ir kaimynų likimas žiauriose pokario dešimtmečio kovose tarp okupanto bei jo talkininkų ir gyvosios lietuvių tautos atstovų. Veiksmo centras — ramus bažnytkaimis Dzūkijoje. Iš jo įvairios tragiškos, o kartais ir labai herojiškos situacijos šakojasi įvairiomis kryptimis — pasiekia net Rytprūsius, kur fronto sraute buvo patekę pagrindinių veikėjų Viliūnų sūnūs; pasiekia Pilėnus, kur yra Lietuvos laisvės kovotojų centras, paliečia mums pažįstamas J. Daumanto knygoje "Partizanai" aprašytas vietoves ir partizanų dalinius. Kietos grumtynės tarp blogio ir gėrio jėgų, užtrukusios kelerius metus su labai intriguojančiomis situacijomis, baigiasi gėrio jėgų pralaimėjimu, kai pagrindiniai romano veikėjai — Lietuvos laisvės kovotojai vienas po kito žūna, o jų kūnus priglaudžia Brolių kapinės, slapta partizanų įrengtos tolimame Dzūkijos užkampyje.

Romanas "Likimo audrose" intriguojantis ne tik painiomis situacijomis, bet ir laisvės kovotojų ištvermingumu, jų atlaidumu priešams, nes jie nežudo nė vieno stribo, nė vieno aršaus apylinkės aktyvisto, kurių veiksmai prieš tautą pirmaisiais pokario metais tikroviškai ir kartu žiauriai atvaizduoti. Romano silpnoji pusė — nuolatinės pagrindinių veikėjų deklamacijos kartais nueinančios iki nuobodolį keliančio patoso. Tuo tarpu šalutiniai veikėjai, kaip senutė Morta, apylinkės komunistų aktyvistas Keršys ir eilė kitų, išeina natūralūs. Tai rodo kad ir šis komunistų aktyvisto Keršio posakis:

— Nesispjaudyk, rupūžioke. Tuojau matosi, kad kapitalisto kiaulė buvo. Net ir keptuvėję gulėdama spjaudo proletarui į veidą.

Ir pabaigai viena situacija, kuriomis išmarginti šio romano puslapiai:

"...Užvirus kautynėms, apylinkėje pasirodė didžiuliai NKVD daliniai. Tada mes turėjome jau trauktis iš kautynių, bet rusai lindo ir į mišką. Nesant laiko palaidoti mūsų žuvusius, mes juos įdėję į skylėtus karstus, paskandinome raiste ir tik po savaitės palaidojome. Brolių kapams vietą mes pasirinkome ne atsitiktinai. Ši vieta yra prie didžiojo raisto, kur, persekiojant mus rusams ir negalint palaidoti mūsų žuvusių, yra lengva lavonus paslėpti ten..."

Pajieškojimas

Teklės Aušrotienės jieško Izidorius Jonaitis iš Australijos. Ji pati arba apie ją žiną prašomi rašyti: "Tėviškės Žiburiai, 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3.

Moksleivių ateitininkų vasaros stovyklos Dainavoje vadovybė. Iš kairės: dr. A. Pemkus, L. Stončiūtė, I. Bublienė, kun. P. Patlaba, V. Masionytė, S. Krokytė, K. Rociūnaitė, F Strolia, L. Mikulionis, P. Kisielius, L. Rimkus, Nakas, J. Dunčia, S. Girnius

Nuotr. V. Bacevičiaus

Informacija pensininkam

Vieta gyventi. Jei ketinate kraustytis, yra įvairios apsigyvenimo vietos: apartamentai, kambariai privačiuose namuose, senelių prieglaudos, rezidenciniai viešbučiai ir slaugymo namai. Laukiančių asmenų sąrašai yra ilgi. Planuokite iš anksto, ypač jeigu norite gauti privatų kambarį. Bendruomenės informacijos centras Toronte ("Community Information Centre") pataria kaip pasirinkti tinkamą apsigyvenimo vietą arba galimą pakaitalą. (Tel. 863-0505).

Apartamentai ir apartamentiniai viešbučiai. Tai žemos nuomos butai be baldų tiems, kurie turi 60 metų ar daugiau. Jie gali rūpintis savimi ir savo butu. Į juos priimami išgyvenę metropoliniame Toronte mažiausiai vienerius metus ir turį **iš viso pajamų (įskaitant kapitalo palūkanas) nedaugiau kaip $600 į mėnesį arba $900 porai.** Kaikuriose vietose galima gauti butus be virtuvės, bet su centriniu valgomuoju. Priklausomai nuo gyvenamosios vietos laukiančiųjų asmenų sąrašuose tenka išbūti nuo vienerių iki dvejų metų. Geriau kreiptis asmeniškai arba telefonu: "Metro Toronto Social Services", 10th Floor, East Tower, City Hall. (Tel. 367-8570).

Norint gauti butus be baldų šeimoms arba betkokio amžiaus suaugusiems su ribotomis pajamomis pastarųjų penkerių metų laikotarpyje turintiems Toronte vienerių metų gyvenvietę, reikia kreiptis asmeniškai, telefonu arba laišku į "Ontario Housing Corporation", 101 Bloor Street West, Toronto M5S 1P8. (Tel. 965-9915).

Senelių prieglaudos rūpinasi tais, kurie negali gyventi savarankiškai. Metropolinio Toronto socialinių tarnybų departamentas valdo savivaldybių pastatus. Išlaikymo mokestis nustatomas pagal asmens pajamas ir turtą. Kreiptis į: "Homes Admissions Unit". (Tel. 367-8631).

Prieglaudos, kurias valdo religinės arba kitos organizacijos, mokestį nustatančios pagal asmens pajamas, paprastai priima asmenis, galinčius rūpintis savimi. Kaikurios prieglaudos rūpinasi ir tais gyventojais, kurie tampa bejėgiais. Pasitarkite tuo reikalu su savo draugais, gydytoju, dvasininku ar "Community Information Centre" 863-0505 Toronte.

Slaugymo namai (nursing homes) yra privatūs. Jie turi Ontario sveikatos ministerijos leidimus. Daugumas lovų yra skiriamos tiems, kurie kasdien pastoviai yra reikalingi bent 1½ val. slaugymo ir reguliarios medicininės priežiūros. OHIP ("Ontario Health Insurance Plan"—Ontario sveikatos draudos planas) pagal papildomą rūpinimosi sveikata programą moka $12,60 (tai gali keistis) į dieną; skirtumą sumoka ligonis arba jo šeima (priklauso nuo gyvenamosios vietos pobūdžio). Norint patekti į tokius slaugymo namus ir gauti OHIP paramą, reikia turėti ligonio gydytojo rekomendaciją ir OHIP patvirtinimą.

Likusios lovos yra tiems, kurie mėgsta tokio pobūdžio apgyvendinimą ir pajėgia mokėti, bet neturi teisės gauti OHIP paramą. Jos taip pat skirtos asmenims su ribotomis pajamomis, kuriuos apgyvendina metropolinio Toronto socialinių tarnybų departamento "Homes Admissions Unit" (367-8631).

Išsamesnes informacijas apie slaugymo namus arba jų pakaitalą teikia "Community Information Centre (863-0505).

Kambarių nuomojimo tarnyba turi sąrašus tinkamų kambarių nuomoti privačiuose namuose. Betkuris vyresnio amžiaus asmuo gali gauti tokius sąrašus nemokamai ("Senior Citizens Room Rental Service", 192 Carlton Street, tel. 923-5859).

Savininko ir nuomininko ginčo atveju pataria ir tarpininkauja "Landlord and Tenant Advisory Bureau of Metro Toronto", 67 Adelaide Street East. (Tel. 367-8572).

Namų ūkio tarnybos ("Homemaker Services"). Namų ūkio tarnyba padeda už mokestį, nustatytą pagal asmens pajėgumą. Jeigu gyvenate Etobicoke, skambinti: "Etobicoke Red Cross", 236-1056; Scarborough: "Scarborough Red Cross", 264-3457. Kitose Toronto dalyse skambinti: "Visiting Homemaker Association", 487-1565.

Komercinės namų ūkio ir asmenų su vaikais tarnybos, veikiančios pagal nustatytą mokestį, yra išvardintos geltonuose telefono knygos puslapiuose "Personal Service Bureaus", "Nurses" arba "Nurses Registries".

Globa namie. Sergantiems arba sveikstantiems namie, gydytojui paprašius, namų ūkio tarnybą ir profesinę globą teikia "Home Care Program".

Valgis pristatomas suaugusiems invalidams ir neišeinantiems iš namų senyviems asmenims kaikuriose Toronto srityse nuo vienos iki penkių dienų į savaitę už nuosaikų mokestį. Teirautis: "Community Information Centre", 863-0505.

Tarnybos, kaip apsipirkimas, atsitiktiniai darbai, palydovai, vizitai ir transportacija, yra parūpinamos kaikuriose metropolinio Toronto srityse. Apie vidutines galimybes arba vietinius informacijos centrus teirautis: "Community Information Centre", 863-0505.

Sniego valymas. Visi miesto rajonai turi tam tikrus potvarkius, liečiančius šaligatvius. Pasitikrinkite vietinėje savivaldybės įstaigoje. **Canadian Scene**

Vertė J. Str.

Tautybių ...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

kultūros centre, kurį jie, sutelktomis jėgomis, įsigijo pardavę senuosius namus College g-je. Namas ne naujas, bet didelis ir atrodo gana įspūdingai. Erdviose salėse buvo tiek daug istorinės, kultūrinės ir buitinės medžiagos, kad viską sunku aprašyti. Iš kur jie gavo tiek daug paveikslų, dokumentų ir kitų rodinių (iki 1702 m. savos, mažos patrankos imtinai), pašaliečiui sunku suprasti. Vengrai turi įdomią ir garbingą istoriją, nuo labai ankstyvos krikščionybės, karų su hunais ir turkais iki kardinolo Mindszenty dramatiškų dienų. Visa tai buvo vaizdžiai parodyta, paliekant daug vietos namų apstatymo ir tautodailės rodiniams. Bufete maistas taip pat buvo įvairus, geras ir pigus. Programą sudarė linksmi čardašai, tautiniai šokiai ir melodingos dainos. Toronte gyvena apie 30.000 vengrų, kurių dauguma yra gerai įsikūrę.

(Bus daugiau)

DELHI, ONTARIO

(Atkelta iš 4-to psl.)

hi vokiečių salėje. Įdomiai ir gražiai vakaro programai vadovavo jaunųjų artimas draugas Linas Kairys.

SIBIRINIUS TRĖMIMUS apylinkės lietuviai iškilmingai paminėjo birželio 14 d. Šv. Mišias laikė kun. dr. J. Gutauskas. Prie kryžiaus kalbėjo Bendruomenės pirm. A. Ratavičienė ir svečias iš Toronto — KLB pirm. J. R. Simanavičius. Šventėje dalyvavo uniformuoti šauliai. Padėtas vainikas prie kryžiaus.

Vietos jaunimas pakvietė visus į salę, kur teko pamatyti skaidres iš jaunimo kongreso Brazilijoje. Skaidres paaiškino Algis Šeškus iš Toronto ir Laima Beržinytė iš Delhi apylinkės. Linas Kairys papasakojo apie jaunimo kongresą Brazilijoje. Skaidres iš Lietuvos taipgi rodė A. Šeškus.

Apylinkės lietuviai džiaugiasi savo jaunimu, kuris, nors ir besimokantis didesniuose miestuose, grįžta į savo žalią kaimą atostogų ir pralinksmina čia likusius artimuosius bei pažįstamus savo jaunatviška energija ir gražia lietuviška kalba.

GRAŽI VASARA atnešė šios apylinkės gyventojams daug džiaugsmo ir saulėtų dienų. Žali tabako ir kukurūzų laukai, geltoni javų plotai maloniai vilioja akį atsilankiusių į šią apylinkę ar pravažiuojančių pro šalį. Gausaus lietaus palaistyti laukai žada gerą derlių, tik gaila, kad vasara trumpa! Rugpjūčio mėn. prasideda derliaus nuėmimas, ir ūkininkams baigiasi vasaros atostogos. V.

PADĖKA

Gili mūsų padėka priklauso visiems Delhi kolonijos lietuviams, kurie mus taip šiltai, nuoširdžiai sutiko ir priėmė į šios kolonijos lietuvišką visuomenę. Ypatinga padėka organizatoriams R. St. Beržiniams ir Br. A. Rudokams, kurie nepagailėjo savo brangaus laiko ir pastangų lėšoms sutelkti tokiai vertingai dovanai — mūsų namučių praturtinimui. Visiems prie dovanos prisidėjusiems nuoširdus lietuviškas ačiū, būtent: A. Andriekienei, P. Z. Augaičiams, A. P. Babeckams, R. S. Beržiniams, J. Dambrauskams, sn., J. Dambrauskams, jn., F. Gurkliams, D. Šiurnoms, A. Steigvilams, V. Biskiams, S. Jakubiliams, St. Jakubickams, J. Jurėnams, A. Lapėnams, J. Rimkams, K. Jonušams, S. Olekams, S. Rekštis, V. Treigiams, K. Ratavičiams, K. Liubertams, A. Mitrauskams, M. P. Mickevičiams, V. Lastauskams, V. Vindašiams, A. Visockiams, A. Baronams, M. Bartuliams, E. Pūkienei, A. Skodienei, B. A. Rudokams, A. Galdikams, S. Augaitienei, L. Rutkauskams, J. Gerčiams, G. Rugieniams, V. Nemurams, P. Januliams, B. Vyšniauskams, J. Stradomskiams, D. Žiogams, P. A. Ivanauskams, Fr. Rozenbergiams.

Visus labai atsiprašome, kad ši padėka paskelbta pavėluotai dėl dingusio sąrašo, kurį atradome tik dabar.

Jūsų — Adelė ir Vytautas Čiuprinskai

Telegrama

Viename name gyveno du bendrapavardžiai. Vienas iš jų mirė, o antrasis išvyko komandiruotėn į Afriką. Iš ten jis tuojau pasiuntė telegramą žmonai, tačiau laiškininkas per klaidą telegramą įteikė našlei. Ši, atplėšusi telegramą, perskaitė ir . . . nualpo. Telegramoje buvo parašyta: "Pribuvau laimingai. Karštis neapsakomas. Baisus pragaras".

Parinko Pr. Alš.

SKAITYTOJAI PASISAKO

NUOMONĖS

Ryšium su dr. V. Sruogienės išsišokimu lenkų žurnale "Kultura" leiskite priminti, jog "Tėviškės Žiburiai" visuomet yra mielai laukiami ir skaitomi Miamyje, Floridoje. Aš pritariu daugelio Amerikos lietuvių nuomonei, jog "TŽ" yra vienas iš kelių lietuviškų laikraščių išeivijoje, kuriuos galima būtų pavadinti geriausiais. Taigi, tautietės daktarės nuomonė, išreikšta lenkų žurnale, visiškai neatstovauja nuomonei tų lietuvių skaitytojų, kurie paprastai reikalauja iš mūsų spaudos daugiau, negu pati kritikė. Viliuosi, jog dialogas tarp "Tėviškės Žiburių" ir "Kulturos" tęsis toliau, nes tik per diskusijas galima bus atrasti bendrą kalbą.

V. Semaška,
Miami, Fla.

BRAZINSKAI RAŠO

Mielas tautieti p. Pranai Gabrėnai,

Nuoširdžiai dėkojame už Jūsų laišką, širdingus lietuviškus sveikinimus ir linkėjimus bei duosnią paramą — 50 dolerių čekį. Visa tai sėkmingai pasiekė mus.

Džiaugiamės, kad laisvojo pasaulio lietuviai mūsų nepamiršta ir stengiasi mums padėti. Tai broliškai lietuviškos, krikščioniškos pagalbos pavyzdys. Jūsų broliškas dėmesys, supratimas mūsų sunkios būklės ir duosni parama praskaidrino mūsų liūdnas lagerio dienas. Už viską tariame nuoširdų lietuvišką ačiū.

Kaip žinote, mes vis dar esame pabėgėlių stovykloje. Jokių laisvės prošvaisčių nematyti. Horizonte vien tik juodi, grėsmingi debesys. Visdėlto tikimės, kad su Dievo pagalba šie naujieji metai bus bent kiek šviesesni.

Keista, bet Yozgate vis dar siaučia šalta, snieginga žiema. Ir tai dar labiau sunkina mūsų jau ir taip be galo liūdną egzistenciją. Kelias į laisvę dar labai ilgas ir sunkus. Visdėlto ištversime.

Su pagarba,
Pranas ir Algirdas Brazinskai
1976 m. kovo 3 d.

Red. pastaba. Šis Brazinskų laiškas buvo gautas prieš jų išvykimą iš Turkijos.

BALTIC MOVERS
Visų rūšių pervežimas baldai ir kt. Vežamas turtas pilnai apdraustas.
Skambinti tel. LE 4-1403
30 DEWSON St., Toronto, Ont.

TORONTO MIESTAS

Atmatų išvežimo tvarkaraštis

Kadangi rugpjūčio 2, pirmadienis, yra miesto tarnautojų šventė, tą dieną nebus atmatų išvežimo.

Pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.

1976 m. rugpjūčio 4, trečiadienį, nebus išvežami laikraščiai ir sunkūs daiktai, kaip šaldytuvai, baldai, medžio gabalai, šepečiai ir pan. Tie daiktai bus išvežami 1976 m. rugpjūčio 11 d., trečiadienį.

Būsime dėkingi už jūsų talką — atmatų išnešimą į atitinkamą vietą skirtąją dieną.

R. M. BREMNER,
Toronto miesto viešųjų darbų viršininkas

Canadian Art Memorials Ltd.
176 LAKESHORE ROAD WEST
(kampas Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757
LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.
Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

ED. KONDRATAS, siuvėjas
Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)
1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

743-0100
Užmiesčio nuosavybės: ūkiai, sklypai, žemės investacijos
FRANK BARAUSKAS, F.R.I., R.P.A.
FRANK BARAUSKAS LIMITED, Realtor
3828 Bloor Street West • Islington, Ontario

Florida: West Palm Beach, Singer Island, Juno Beach
NAMAI, DVIBUČIAI, DAUGIABUČIAI (condominiums)
ROBERT DATZ, Associate of GE. Richman Realty
Raštinės telefonas 305/844-5500, namų: 305/848-3606
(su Prano Barausko rekomendacijomis)

DRAUDA
Balio Maskeliūno įstaiga
Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD.
Vedėjas — VALTERIS DREŠERIS Padėjėja — Alė Mikšienė
Tel. įstaigos: 233-3334 ir 231-2661, namų 233-4446
3828 Bloor Street W., Islington, Ontario M9B 1K8
(Prie Kipling ir Six Points Plaza)
Žinotina apie namų draudą:
Dauguma draudos bendrovių reikalauja apdrausti namą 80% iki 100% atstatymo kainos. Kitaip, įvykus ir mažam nuostoliui, bendrovė nėra įpareigota pilnai padengti nuostolį
Jeigu turite klausimų apie betkokią draudą, kreipkitės — paaiškinsime. Valteris Drešeris

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

MEDUS --
reikalingas sveikatai
Natūralus, nepasterizuotas.
Induose ar koriuose.
Iš bityno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.
Eagles Nest
Telefonas 534-0563

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas
(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)
Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniškus pataisymus. •
Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 COLLEGE ST., TORONTO
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r. - 6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

Siuntinių įstaiga
"BALTIC EXPORTING CO."
UŽDARYTA
VASAROS ATOSTOGOMS
nuo liepos 19 iki rugpjūčio 7 d. imtinai.

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.
2224 Dundas Street W.,
Toronto, Ontario M6R 1X3
Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v. r iki 7 v. v.

INSURANCE
★ Namų — Gyvybės
★ Automobilių
★ Komerciniai
533-1121 WALTER DAUGINIS 249-2067
1613 BLOOR STREET WEST, TORONTO, ONTARIO

TORONTO ONT

Anapilio žinios

Telefonas 277-1270

— Ateinantį sekmadienį prasideda tarptautinis eucharistinis kongresas Filadelfijoje.

— Nuoširdi užuojauta a.a. B. Zubrickienės artimiesiems.

— Dėkojame Vincui Žemeckui, gyv. Okvilleje, už didelę pagalbą sodinant medelius apie Anapilio salę. Jis aukojo darbą bei nuolatinę priežiūrą; dekoratyvinius medelius parūpino pigia kaina.

— Daug tautiečių dalyvauja sekmadienio pamaldose Wasagoje. Jos laikomos 10 ir 11 v.r.

— Pamaldos: šį sekmadienį: 10 v. r. už a.a. Valeriją Gražienę, 11 v.r. už a.a. Antaniną Mackevičienę ir Šibilskių šeimos mirusius; Wasagoje: 10 v. už a.a. Viktorą Kondrotą ir 11 v. už Čepų-Kalpokų mirusius.

Lietuvių Namų žinios

— LN administracija jieško baro tarnautojo svetainėje "Lokys" nuo rugsėjo mėn. Pageidautina, kad kandidatas turėtų praktikos šiame darbe, kalbėtų laisvai lietuviškai ir mokėtų patarnauti klientams. Darbo valandos 6 v.v. — 2 v.r.

— Liepos 25 d. buvo maždaug 200 lankytojų. Svečių knygoje pasirašė: J. Jasys iš New London, Conn., Monika ir Vytas Bitėnai iš Watchung, New Jersey, p.p. Petkūnai iš Racine, Wisc., Sofija Lastas ir Kathy Čepaitis iš Grand Rapids, Mich., Algis Taškūnas ir Alfonsas Šimelis iš Australijos, D. Fidlerienė iš Deep River, Ont., I. Maziliauskienė iš Montrealio, E. Tautkevičius ir Terry Kale iš Windsor, Ont., Vladas Makusa iš West Lorne, Ont., Emmy Born iš Olds, Alta.

— LN valdyba dėkoja poniai B. Čepauskienei už paaukotas LN bibliotekos skaityklai 28 vertingas knygas ir Lietuvos vietovių žemėlapių rinkinį.

— LN repetuoja tautinių šokių grupės "Atžalynas" ir "Gintaras" — atsidėjusiai ruošiasi tautinių šokių šventei, kuri įvyks Čikagoje rugsėjo 5 d.

— O. Kanapkienė papildė savo narės įnašą iki $100.

Onos Jonaitienės vasarnamyje Wasagoje liepos 24 d. susirinko gražus būrys bičiulių ir gerbėjų pasveikinti žymiosios kat. moterų veikėjos vardadienio proga.

"Draugo" sporto skyriaus red. Vyt. Grybauskas, vykdamas į olimpiadą Montrealyje, buvo sustojęs Toronte ir tarėsi sporto reikalais su ŠALFASS pirm. Pr. Bernecku ir sekr. St. Dargiu.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Liepos 24 d. iš mūsų šventovės palaidota Benedikta Zubrickienė, 69 m. amžiaus; dukterims — Danutei Fidlerienei ir Sigitai Rudienei bei jų šeimoms reiškiame gilią užuojautą.

— Susituokė Jonas Dambrauskas ir Marija Morkūnienė.

— Wasagos stovyklavietėj ateinantį sekmadienį, rugpjūčio 1, Mišios bus laikomos 11 v. ryto.

— Ateinantis penktadienis — mėnesio pirmasis. Ligoniai aprūpinami sakramentais iš anksto susitarus.

— Dėkojame sol. V. Verikaičiui, kelis sekmadienius vadovavusiam giedojimui mūsų šventovėje.

— Ateinantį sekmadienį bus antra rinkliava parapijos skoloms.

— Liepos 31, šeštadienį, baigiasi ateitininkų stovykla mūsų stovyklavietėje N. Wasagoje. "Vyčio" krepšinio stovykla prasidės rugpjūčio 14 d. Šios dvi savaitės yra gera proga suaugusiems ir šeimoms paatostogauti stovyklavietėj. Dėl sąlygų kreiptis į V. Tasecką tel. 279-0363.

— Maldininkų kelionė į Midlandą numatyta rugsėjo 19 d. Susidarius didesniam skaičiui norinčių važiuoti autobusu, jis bus parūpintas. Kreiptis į par. raštinę.

— Mišios šeštadienį, 8 v. — už Mykolą ir Magdaleną Čebatorius, užpr. J. Čebatoriaus; 8.30 v. — už Liudą Racevičių, užpr. Z. J. Stravinskų; 9 v. — už Mykolą Dervinį, užpr. žmonos; 9.30 v. — už Igną Kisielių, užpr. Bir. Romeikienės; sekmad., 8 v. — už Praną Adomavičių, užpr. A. J. Rakauskų; 9 v. — už Dianą Posadecki, užpr. J. J. Vitkūnų; 10 v. — už Antaną Sapijonį, užpr. žmonos; 11.30 v. — už parapiją; 8.30 v.v. — už Antaną Sapijonį, užpr. žmonos.

A.a. Benedikta Zubrickienė, 69 m. amžiaus, mirė liepos 20 d. Karalienės Elzbietos ligoninėje. Velionė buvo kilusi iš Kauno. Ji gražiai išaugino dvi šaunias dukras: muzikę Danutę Fidlerienę ir gail. seserį Sigitą Rudienę. Palaidota iš Prisikėlimo par. šventovės Šv. Jono liet. kapinėse, dalyvaujant gausiam būriui giminių ir bičiulių, ypač skautų.

Jonas Matulionis, dvi savaites išbuvęs Collingwoodo ligoninėje ir kiek sustiprėjęs, grįžo į Springhursto vasarvietę.

"The Globe a. Mail" 1976. VII. 17 įdėjo didelę nuotrauką Aniceto (Gus) Zalagėno, laikančio rankose vėžiukų piramidę, kuri kainuoja $33. Jis dirba "Royal York" viešbutyje kaip vyriausias virėjas.

J. ir Pr. Dovidaičiai savo vedybinės sukakties proga parėmė spaudą, paaukodami "TŽ" $25. Leidėjai reiškia jiems nuoširdžią padėką.

"Ontario Arts Council" paskelbė sąrašą leidyklų ir žurnalų, kuriems paskirtos pašalpos. Jame yra 36 Ontario leidyklos ir 77 žurnalai. Liedyklos gavo $338.600, žurnalai — $298.266. Minėtoji meno taryba skiria pašalpas ir autoriams, kuriuos rekomenduoja leidyklos. Pernai tokias pašalpas gavo 320 autorių $275.000.

"T. Žiburiams" aukojo

$46: Juozas Staškus; $25: Juzefa ir Pranas Dovidaičiai; $20: kun. P. Urbaitis, Ona Baliūnienė; $15: Petras Petrėnas; $10: Austra Puzinienė, L. Puskepalaitienė, Ina Beržinskienė; $5: K. Sinkevičius, J. Vaineikis, Balys Lukas; $4: V. Litvinas, Jonas Grikavičius.

Rėmėjo prenumeratas susimokėjo: $25 — Jonas Paberžis, po $15 — už dvejus metus — A. K. Mažeika, už vienerius metus — Juoz. Jurėnas, dr. L. Kriaučeliūnas, Š. Lazdinis, Jonas Mackinis, Petras Petrėnas, J. Karalius, V. Kaveckas, J. Švenčiūnas, J. Lasys, dr. A. Šalkus, Juoz. Grabys, Alex Lingaitis, Danutė Rautinš, St. Vaičaitienė, Pr. Puškorius, Jonas Petrėnas, vysk. A. Deksnys, V. Paukštys, dr. Juoz. Gutauskas.

$2: M. Šarauskas, A. Kraujelienė, J. Mickevičius, K. Milasevičienė, El. Valiukonienė, A. Baronas, Aug. Zigaitis, Pov. Ruikis; $1.50: B. Jurėnas; $1: H. Vanagienė, M. Tilindis.

Visiems aukotojams reiškiame nuoširdžią padėką.

Eucharistinėje savaitėje

rugpjūčio 1 - 8 d. d. Švenčiausias bus išstatytas pagarbinimui dieną ir naktį. Registruota adoracija: Rugpjūčio 9 d., 7 val. 30 min., bus Šv. Marijos garbei procesija lauke, Immaculate Heart of Mary šventovėje, 131 Birchmount Rd. & Danforth Avenue, Scarborough, Ontario. Telefonas 691-6968. Važiuoti Bloor požeminiu iki Main stoties ir imti Cliffside autobusą nr. 20. **Šv. Marijos tarnaitė**

PARDUODAMA *pigia kaina tautiniam drabužiam medžiaga, austa Lietuvoje. Tel. 239-4548 Toronte.*

NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA, 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008. *Bernardas Naujalis, R.M. Npt. R.N.A.*

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu *535-4329*.

IŠNUOMOJAMAS BUTAS iš 5 kambarių ir virtuvės. Skambinti tel. 766-7739. Adresas: 560 Durie St., Toronto, Ont.

PHOENIX, ARIZONA, susirgus savininkui skubiai ir pigiai parduodamas motelis. Kaina tik $120,000.00. Įmokėti nemažiau $30,000.00. Yra 25 butai ir savininkui gyvenamas butas iš 2-jų miegamųjų. Visi butai pilnai apstatyti, turi šaldytuvus, virimo krosnis, televizijas ir patalynę. Rašyti: Barbara Motel, 2148 W. Buckeye Rd., Phoenix, Arizona 85009, USA. *Smulkesnių informacijų* teirautis: E. Račkus, tel. 822-8733, Mississauga, Ont.

FOTOGRAFAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydui tel. 537-3684.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staliaus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti 769-5024, Toronte.

GĖLĖS ĮVAIRIOM PROGOM (pagal susitarimą), ypač vestuvėms — jaunajai, pamergėms, stalų papuošimui, *korsažams ir kt. Skambinti V. Siminkevičienei*, telefonu 763-6256 po 6 v.v. Toronte.

Liepos 31 d. sporto klubas "Aušra" Royal Downs aikštėje (Utopia) rengia

atvirą golfo TURNYRĄ

Po turnyro Oakview Community Centre Wasagoje įvyks

šokių VAKARAS

- *Turnyro pradžia — 11 v. ryto,*
- *šokių pradžia — 7.30 v. vakaro*

- *Veiks įvairus bufetas*
- *Įėjimas į šokius — $2.50*

Sporto Klubas "Aušra"

"T. Žiburių" atostogos bus rugpjūčio mėnesį ir truks dvi savaites — neišeis rugpjūčio 12 ir 19 d.d. laidos. Priešatostoginis numeris išeis rugpjūčio 5 d.

Seselių rėmėjos ruošia metinę vakarienę š.m. lapkričio 21 d., 4 v.p.p., Prisikėlimo parapijos salėje. Programą atliks Birutė Pūkelevičiūtė iš Čikagos.

"Gintaro" ansamblio 25 šokėjai, 4 orkestrantai ir du vadovai liepos 25 d., 4 v.p.p., Place des Nations, Montrealyje, atliko programą. Pranešėja buvo Ramona Siminkevičiūtė, o ją, kaip Toronto tautybių Karavano "Miss Vilnius", pristatė vienas iš montrealiečių. Programą stebėjo per 7.000 žiūrovų. Sprendžiant iš plojimų, visi buvo labai patenkinti. Dalyvavo dar 10 grupių iš Toronto Karavane dalyvavusių tautybių. Dabar gintariečiai ruošiasi į V tautinių šokių šventę Čikagoje. — Jie yra labai dėkingi dr. A. Barkauskui ir Poniai už $100 auką ansamblio veiklai. **kr**

Apie lietuvių paminklą Thunder Bay, Ont., miesto tautybių parke vietinis dviménesinis laikraštis "Northern Mosaic" išspausdino vieno puslapio informaciją ir įdėjo tris nuotraukas. Projekto autorius — torontietis archit. dr. A. Kulpa, o Rūpintojėlio statulos — dail. Dagys. Plačiau aipe šį paminklą žiūr. šio "TŽ" nr 4 psl.

Lankytojai. "TŽ" redakcijoje lankėsi svečias iš Australijos Algimantas P. Taškūnas, lydimas savo giminaitės torontiškės p. Ulbienės. Jis yra Tasmanijos universiteto sekretorius ir dėstytojas. Tarnybinei bei studijinei kelionei gavo stipendiją. JAV-se ir Kanadoje aplankė daug universitetų bei institucijų. Pasak jo, Tasmanijoje lietuviai turi labai gerą vardą dėl tyrinėtojo Olego Truchano. Dėlto ten lietuviams lengviau ir tarnybas gauti. O. Truchano vardu yra pavadintas vienas kalnas ir miškas. — Taip pat "TŽ" aplankė Elzbieta Katilienė, jos duktė Dalia Katiliūtė-Boydstun su sūnumi Mariumi iš Omahos, Nebr. Jas atlydėjo p. Katilienės seserys — Z. Daugvainienė ir M. Gudaitienė iš Toronto.

"The Toronto Sun" dienraštyje yra savaitinis skyrelis "The Ethnic Press", redaguojamas William Markiewicz. Jame informuojama, ką rašo etniniai laikraščiai įvairiom temom. Liepos 19 d. laidoje išspausdinta informacija iš "TŽ" apie Kęstutį Jokubyną Lietuvoje, kuris išbuvęs Sibire 17 metų nori atvažiuoti pas brolį Toronte (Hamiltone, Red.). Taip pat informacijoje rašoma apie K. Jokubyno laišką Sov. Sąjungos prez. N. V. Podgornui ir religijos persekiojimą.

Radijo stotis CHIN, iš kurios perduodama ir lietuvių programa, norėjo praplėsti savo veiklą bei gauti naują bangą, kad galėtų pasiekti Londoną, Kičenerį, Barrie, Peterboro ir Kingstoną. Valdžios komisija CRTC betgi prašymą atmetė. Daugiakultūrių reikalų min. J. Munro, apgailestaudamas komisijos sprendimą, pareiškė, kad stotis atlieka didelį patarnavimą visuomenei, transliuodama programs 34 kalbomis. Esą ji turėtų pakartotinai kreiptis į CRTC komisiją ir pateikti platesnius duomenis.

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto **Tel. 532-8772**

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam televizijas ir "stereo" aparatus.

PORT CARLING, ONTARIO

ant Muskoka ežero kranto, parduodamas

PRABANGUS VASARNAMIS.

Prašoma kaina — $156,000.00. Skambinti telefonu

(705) 765-5510, Port Carling, Ont.

Rasa Lukoševičiūtė, montrealietė atsiuntė "TŽ" laišką iš Argentinos, kur ji šiuo metu darbuojasi su vietiniu lietuvių jaunimu. Ji rašo: "Ir vėl Buenos Airese! Esu labai laiminga, kad PLB ir PLJS dėka man tenka vėl svečiuotis Argentinoje. Ne vien dėlto, kad pradedu geriau pažinti šį nuostabų kraštą ir jo gyventojus, bet ir dėlto, kad susidūriau su antros, trečios ir net ketvirtos kartos lietuviais, kuriuose vis dega lietuvybės liepsnelė. Kiek sugebu, mėginu prisidėti prie švietimo ir jaunimo sąjungos veiklos. Jie mielai priima mano pasiūlymus, bet ir man šis darbas bei viešnagė Buenos Aires bus didelis gyvenimiškas turtas". Linkime Rasai ir Argentinos lietuvių jaunimui geriausios sėkmės!

Lietuviškų pavardžių tarp olimpiados laimėtojų sportininkų kol kas mažai tematyti. "The Globe a. Mail" liepos 21 d. paminėjo plaukiką Arvydą Juozaitį kaip rusą. Kai vienas lietuvis paskambino redakcijai ir prašė atitaisyti klaidą, sporto skyriaus redaktorius suabejojo informatoriaus pastaba, bet žadėjo patikrinti.

Važiuojantiems į Čikagą patariama rinktis kelius, aplenkiančius miesto rajonus, kur vyrauja rasinė įtampa. Esą patartina važiuoti Don Ryan greitkeliu iki Stevenson greitkelio ir išsukti Damen arba Kedzie išvažiavimuose į pietus.

Pasikėsinimas prieš kompartijos sekretorių

Nepatikrintomis žiniomis, kurios dabar pasiekė Vakarus, įvyko pasikėsinimas prieš kompartijos I sekretorių Petrą Griškevičių, A. Sniečkaus įpėdinį. Pasikėsinime žuvo ar sunkiai sužeistas jo šoferis, o pats sekretorius nenukentėjęs. Tai įvykę pirmoje liepos mėnesio pusėje Vilniuje. Toji žinia nei Lietuvoje, nei Sov. Sąjungoje nėra skelbiama, tačiau ji eina iš lūpų į lūpas. Uždaroje totalistinėje sistemoje, kur viskas slepiama, neįmanoma tokios žinios patikrinti. Tarp pasikėsinimo priežasčių minimas didelis pataikavimas rusams ir pasunkėjęs maisto, ypač mėsos gaminių tiekimas Lietuvoje, nes viskas esą gabenama Rusijon.

P. Griškevičius yra gimęs Kriaunų k., Rokiškio apskr. 1924 m. Nuo pat jaunystės dalyvavo komjaunimo ir kompartijos veikloje, jų spaudoje, tarnavo sov. armijoje, buvo partizanu. Yra baigęs partinę respublikos mokyklą ir augštąją partijos mokyklą Maskvoje (neakivaizdiniu būdu).

Tautiniai drabužiai, kuriuos M. Saulaitytė pasiskolino iš kažkurios tautietės 1974 m. Karavanui, yra pas seseles Lietuvių Vaikų Namuose. Minėtoji tautietė prašoma atsiliepti tel. 534-5773.

A†A

Mylimai Motinai

BENEDIKTAI ZUBRICKIENEI

mirus, DANUTĘ ir SIGITĄ bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame —

A. ir J. Vilimai

J. ir Z. Laugaliai

Olimpiada ir pavergtųjų protestai

Kanados ukrainiečiai, protestuodami prieš savo tautiečių įjungimą į Sovietų Sąjungos rinktinę, kur jų laimėjimai priskiriami rusams, sudarė Jaroslavo Pryšliako vadovaujamą Olimpinį Ukrainiečių Komitetą. Jo išleista brošiūra atkreipia žurnalistų dėmesį į nutylėtą faktą, kad Sovietų Sąjungos rinktinėje yra apie 120 ukrainiečių atletų, kuriem Kremlius neleidžia atstovauti vien tik Ukrainai, nes tokiu atveju gerokai sumažėtų Maskvon parsivežamų medalių skaičius. Ukrainiečių laimėjimai viešumoje priskiriami rusų tautai.

Olimpinio Ukrainiečių Komiteto atstovas A. Semotiukas primena spaudai, kad Sovietų Sąjungai sportas tėra politinė propaganda ir kad dėl šios priežasties Kanados ukrainiečiams taip pat tenka imtis politinių priemonių. Veiksmingiausia jų — 14 ukrainiečių jaunuolių, kurių marškinius puošia viena raidė. Išsirikiavę jie sudaro du reikšmingus žodžius: "Svoboda Ukraini" ("Laisvę Ukrainai"). Ši jaunuolių rikiuotė buvo panaudota Kanados ir Sovietų Sąjungos futbolo rinktinių susitikime. Sovietų atstovai dėl jos sukėlė triukšmą, bet policija nepašalino jaunųjų ukrainiečių iš aikštės, tik prieš ukrainiečius išrikiavo policininkus, kad sovietams ne taip ryškiai būtų matomas laisvosios Ukrainos šūkis. Minėtieji jaunuoliai, prislinkę prie sovietinių žiūrovų grupės, nusinešė jų didelę raudoną vėliavą, simbolizuojančią Ukrainos pavergimą. Ta "Svoboda Ukraini" jaunuolių rikiuotė taip įsiutino sovietus tinklinio rungtynėse, kad jas teko nutraukti dešimčiai minučių.

Šv. Leonardo arenoje ukrainiečiai surengė manifestaciją, kurios metu 3.000 jaunuolių planavo pražygiuoti pro olimpinį stadijoną ir olimpinį sportininkų miestelį, bet nebuvo prileisti. Susitikimas su ukrainiečiais atletais Sovietų Sąjungos rinktinėje taip pat nebuvo įmanomas dėl juos stropiai prižiūrinčių KGB palydovų.

Ukrainiečių protestas mums primena ir mūsų tautiečius sovietinių sportininkų eilėse. "Gimtojo Krašto" pranešimu, Montrealio olimpiadon buvo atsiųsti: irkluotojai — Vytautas Butkus, Antanas Čikotas, Eleonora Kaminskaitė, Genovaitė Ramoškienė, rankininkė Aldona Česaitytė, plaukikas Arvydas Juozaitis ir krepšininkė Angelė Rupšienė. Prie šių lietuvių priskiriama ir irkluotoja Klavdija Koženkova, 1949 m. Zarasuose gimusi rusė.

Kitas Kanados ukrainiečių vienetas, sudarytas žmogaus teisėms Sov. Sąjungoje ginti ir pavadintas "The Committee for the Defence of Valentyn Moroz", paskelbė Montrealio spaudoje ("The Montreal Star" VII. 17) pusės puslapio atsišaukimą "USSR Violates I.O.C. Rules". Jame sakoma, kad per pastaruosius 15 metų Tarptautinio Olimpinio Komiteto nariais tapo visa eilė valstybių bei kolonijų, kurios politiškai tebėra priklausomos. Tokių tarpe esą Fidži, Lichtenšteinas, Monakas, Portorikas ir kt. Jie nėra nė JT nariai, bet gali dalyvauti olimpiadose. Tarptautinis Olimpinis Komitetas esą diskriminuoja tokias tautas, kaip ukrainiečiai, gudai, lietuviai, estai, latviai, gruzinai, nepriima olimpiniais nariais, nors pagal statutą turėtų priimti. Ir tai dėlto, kad Rusija skelbiasi tų kolonijų globėja bei neleidžia minėtoms tautoms ar respublikoms dalyvauti olimpiadose savo vardu. Ji to neleidžia net Gudijai ir Ukrainai, kurios yra JT nariai. Politinė nepriklausomybė nesanti sąlyga kraštui dalyvauti olimpiadose. Sovietinės respublikos, pagal Sov. Sąjungos konstituciją, esą turi teisę dalyvauti olimpiadose savo vardu, bet Maskva nesilaiko konstitucijos.

Pasak atsišaukimo, Sov. Sąjungos dalyvavimas olimpiadose yra nesuderinamas su olimpine dvasia, nes sovietams olimpiados tėra propagandos forumas.

Sov. Sąjunga, kuri nuolat protestuoja prieš imperializmą, kolonizmą, pati vykdo tuos nusikaltimus ir yra didžiausia kolonijinė dabarties imperija. **Stb.**

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijos žinios

— Liepos 15 d. savo artimųjų ir būrelio choristų tarpe C. Ambrasas atšventė savo 72-rąjį gimtadienį. Jis nuo pat atvykimo dienos, t.y. nuo 1927 m., aktyviai dalyvavo mūsų par. chore ir daugelį metų buvo choro seniūnu. Ir tik prieš 4 metus, sunegalavus gerklei, pasitraukė į "pensiją". Taigi, choro eilėse išbuvo net 45 metus. Jis ir dabar nepamiršta choristų, uoliai juos remia. Pastarieji taip pat prisimena gerąjį "Charlie". Ta proga jo artimieji ir choristai linki jam dar daug daug gimtadienių švęsti kartu su jais.

— Parapijos komitetas yra nutaręs spalio 23 d. ruošti metinės loterijos vakarienę.

— Džiugu, kad parapijiečiai jau pradeda atiduoti savo auką vietoje rudens loterijos knygučių. Aukojo: T. ir A. Smitai $20. Didelis ačiū.

— Olimpinių žaidimų metu mūsų šventovėje sekmadieniais atsilankė nemaža tautiečių iš P. ir Š. Amerikos, Vokietijos ir net Australijos, kurie buvo atvykę stebėti olimpinių žaidimų. Jie visi gėrėjosi mūsų gražia šventove ir negailėjo gerų žodžių klebonui kun. dr. F. Jucevičiui.

K. A.

Aušros Vartų parapijos žinios

— Ričardas Simaniūkštis gavo telegramą iš Lietuvos, pranešančią tėvo Simono mirtį. Ričardo motina tragiškai žuvo 1942 m. Du jo broliai žuvo karo metu. Brolis Zenonas gyvena Lietuvoje, o sesuo Marytė — Italijoje. Už velionį a.a. Simoną Simaniūkštį buvo atlaikytos gedulo pamaldos, dalyvaujant sūnui Ričardui ir būreliui artimųjų draugų.

— Jono Alfonso ir Jurgio Gudų tėvas Viktoras mirė Lietuvoje. Jų brolis Juozas buvo nužudytas bolševikų; seserys Vanda ir Julija gyvena Lietuvoje. Pamaldos už velionį atlaikytos liepos 24 d.

— Ligoniai: Petras Vaupšas, išbuvęs po operacijos 10 d. intensyvaus slaugymo skyriuje, perkeltas į bendrąjį skyrių; Royal Victoria ligoninėje gydosi Leonas Gudas ir p. Vaicekauskienė iš Verduno.

— Šaulių gegužinė įvyko liepos 25 d. Pr. Skruibio ūkyje. Ten 12 v. buvo atlaikytos ir pamaldos.

— Metinė parapijos vakarienė bus lapkričio 6 d. Ta proga rengiama loterija, kurioje bus galima laimėti spalvotą televizijos priimtuvą.

— Olimpiados proga lankėsi daug lietuvių, ypač iš JAV.

Tautinės grupės olimpiados metu gavo progos pasirodyti įvairiose kultūrinėse programose. Lietuviams atstovavo Toronto gintariečių grupė, kuri atliko programą liepos 25 d. (žiūr. Toronto kroniką). Daugiausia reiškėsi ukrainiečiai. Jie ne tik kultūrinėse programose dalyvavo, bet ir demonstracijas rengė. Apie jas rašė ne tik Montrealio, bet ir Toronto dienraščiai. "The Globe a. Mail" liepos 26 d. laidoje išspausdino ilgą reportažą, paruoštą reporterio Richard Cleroux, ir įdėjo didelę nuotrauką ukrainiečių šokėjų grupės. Reportaže sakoma, kad ukrainiečiai skleidė atsišaukimus, reikalaujančius teisės dalyvauti olimpiadoje Ukrainos vardu. Esą per pastarųjų 20 metų ukrainiečiai yra iškovoję 168 medalius, t.y. trečdalį Sov. Sąjungos medalių. Be to, ukrainiečiai sudegino Sov. Sąjungos vėliavą, plevėsavusią ant olimpinės aikštės stiebo. Jie taipgi leido balionus su atsišaukimais, reikalaujančiais laisvės Ukrainai. Visa tai esą organizavo olimpinis ukrainiečių komitetas.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

"LITAS" ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	6,0%	Asmenines	11.0%
Taupomąsias s-tas	8.25%	Nekiln. turto	10.75%
Term. ind. 1 m.	9:5%	Čekių kredito	12.0%
Term. ind. 2 m.	9.75%	Investacines nuo	11%
Term. ind. 3 m.	10.0%		

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:

1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 ik 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

Frank Barauskas Limited, Realtor

233-3323

NAMŲ PARDAVĖJŲ KARJEROS

Šiuo metu mes plečiame nuosavybių pardavinėjimą už Toronto ribų, net iki Wasaga Beach, ir norėtume įjungti į tą verslą lietuvius, turinčius nuosavybės pardavėjo leidimus (Real Estate licences), arba tokius, kurie norėtų įsirašyti į nuosavybės pardavėjų kursus.

Mes esame lietuviška bendrovė, kuriai rūpi veiksmingiau patarnauti lietuvių bendruomenei, teikiant daugiau asmeninio pobūdžio paslaugas lietuviams.

Mes naudojamės kompiuterine sąrašų tarnyba, duodame gerus komisus, privačius kambarius, gerą vietą, turime patyrusią vadovybę. Mes paruošime kandidatus naujai karjerai nuosavybių pardavimo srityje pilnai arba dalinei tarnybai.

Jeigu Jūs domitės ir norite gauti daugiau informacijų, kreipkitės į **Arvydą Zakarevičių** Toronte telefonu 233-3323 (įstaigos) arba 245-0077 (namų).

ROYAL YORK — LAKESHORE, gražus 2 augštų, 4 miegamųjų, plytų namas, tik keli šimtai pėdų nuo ežero; yra visi įrengimai, įskaitant naują stogą ir kanalizaciją; naujai dekoruotas vidus. Tik $63.900 su mažu įmokėjimu.

5 AKRŲ SKLYPAS STATYBAI, tik 30 mylių nuo Toronto, netoli Schombergo. Gražiai sutvarkytas, 400 pėdų sklypas prie kelio. Prašoma kaina $48.000.

WASAGA BEACH, namas ir 18 kabinų ant keturių sklypų pačiame Wasagos miestelyje, žinomas kaip "Regina Park". Ideali proga investavimui. Komercinė bei turistinė vieta. Prašoma kaina $95.000.

256 AKRAI, netoli Kirkland ežero su daugiau kaip 3000 pėdų prie asfaltuoto kelio. Tik $25.600 su $10,000 įmokėjimu.

Dėl šių ir kitų pardavimų skambinkite:

ARVYDAS ZAKAREVIČIUS, viceprezidentas

Toronto ir Ontario Real Estate Board narys

Telefonai: raštinės -- **233-3323**, namų -- **245-0077** Toronte